BESTSELLER

JANETTE OKE

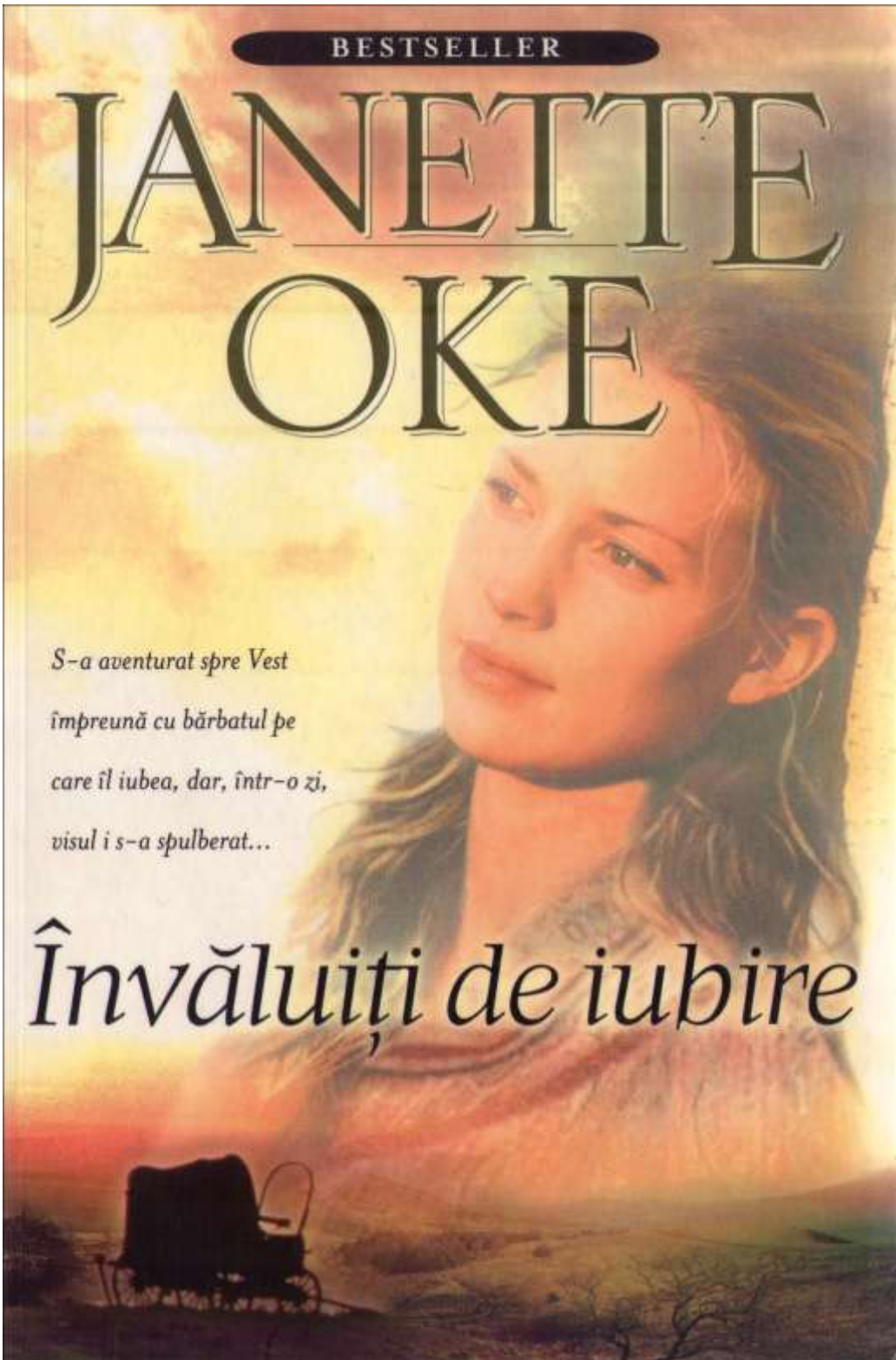

S-a aventurat spre Vest împreună cu bărbatul pe care îl iubea, dar, într-o zi, visul i s-a spulberat...

Învăluiți de iubire

ROMANUL A FOST TRANSPUS ÎNTR-UN FILM ORIGINAL, DISTRIBUIT DE CANALUL DE TELEVIZIUNE HALLMARK, ÎN REGIA LUI MICHAEL LANDON JR., *O VIAȚĂ NOUĂ*.

Apărută pentru prima dată în 1979, *Înșelați de iubire* a devenit o operă clasică în proză, de inspirație poetică. O generație de cititori au râs, au plâns și s-au bucurat împreună cu Marty și Clark Davis pe care împrejurările tragice i-au izgonit în prerriile de frontieră la începutul secolului al XIX-lea.

Un roman memorabil despre pierdere și dragoste, conceput în epoca „căsuței din prerie".

Moștenirea autoarei JANETTE OKE a ajuns dincolo de zecile de romane pe care le-a scris sau dincolo de Premiul Christy, de Medalionul de Aur și alte distincții pe care le-a câștigat, sau chiar dincolo de sutele de mii de exemplare influențate de succesul său scriitoricesc.

Este cel mai bine reprezentată de miile de scrisori primite de la cititori din întreaga lume, ale căror inimi și minți au fost atinse în mod deosebit de poveștile sale. Totul a început de la povestirea *Înșelați de iubire* care a deschis seria sa de volume cu două decenii în urmă.

ISBN (10) 973-8998-01-8
ISBN (13) 978-973-8998-01-8

Editura Casa Cărții
www.casacarti.ro

Învăluiți de iubire

JANETTE OKE

Învăluiți de iubire

Editura Casa Cărții Oradea
2006

Copyright © 1979, 2003 bz Janette Oke
Originally published in English under the title
Love Comes Softly
by Bethany House Publishers,
a division of Baker Publishing Group,
Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.
All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin Editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Casa Cărții, Oradea.

Învăluiți de iubire
de Janette Oke
Copyright © 2006 Editura Casa Cărții
O.P. 1, C.P. 270,
410610 Oradea
Tel./Fax: 0259-469057; 0359-800761; 0722-669566
Email: info@ecasacartii.ro
www.ecasacartii.ro

Traducerea: Laura Brie
Editarea: Rodica Bogdan
Tehnoredactarea: Florin Iosif
Coperta: Bethany House Publishers

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OKE, JANETTE
Învăluiți de iubire / Janette Oke. - Oradea : Casa Cărții, 2006
ISBN (10) 973-8998-01-8 ; ISBN (13) 978-973-8998-01-8

821.111-31=135.1

Printed by TIPOGRAFIA ROMFLAIR Tel. 0259 43 77 93

Preaiubitei mele prietene și fostei profesoare,
domnișoara Irene Lindberg

JANETTE OKE s-a născut în Champion, Alberta, în familia unui fermier, şi a crescut într-o familie numeroasă, plină de bucurie şi dragoste. Este absolventă a Colegiului Biblic Mountain View din Alberta, locul unde l-a întâlnit pe soţul ei, Edward, cu care s-a căsătorit în mai 1957. După ce a păstorit biserici în Indiana şi Canada, familia Oke petrece câţiva ani în Calgary, unde Edward slujeşte în mai multe poziţii în facultate, în vreme ce Janette continuă să scrie. Ea a scris peste 48 de romane pentru adulţi şi pentru copii, cărţile ei vânzându-se în peste 22 de milioane de exemplare.

Familia Okes are trei băieţi şi o fată, toţi sunt căsătoriţi, şi acum se bucură de cei 12 nepoţi. Edward şi Janette sunt activi în biserica lor locală şi locuiesc lângă Didsbury, Alberta.

Pentru mai multe informaţii despre Janette Oke, vizitaţi: *www.janetteoke.com*

Dragi prieteni,

Am sentimentul că voi, cititorii mei, mi-aţi devenit cu adevărat prieteni de-a lungul timpului, încă din anul 1979, când Clark şi Marty au prins viaţă pentru prima dată pe paginile romanului *Înmiliţi de iubire*. De fapt, aceste două personaje trăiseră în inima şi în imaginaţia mea cu mult înainte de acest moment şi deja îmi deveniseră dragi.

De atunci, călătoria cu cititorii şi personajele mele a fost lungă şi emoţionantă—o călătorie pe parcursul căreia am simţit călăuzirea lui Dumnezeu, căci a întrecut cu siguranţă planurile sau chiar visele mele.

După publicarea cărţii *Înmiliţi de iubire*, nu am avut intenţia să scriu o continuare. Din punctul meu de vedere, povestea era completă prin faptul că Marty şi Clark l-au dat voie lui Dumnezeu să aprindă în inimile lor o dragoste sinceră unul pentru celălalt. Dar cititorii au avut alte idei şi, prin intermediul multor scrisori, am fost întrebată ce se întâmplă în continuare. Încurajată de Carol Johnson, editor la Bethany House, am lăsat la o parte planurile legate de romanul următor şi am scris, în schimb, o continuare la romanul familiei Davis. Trebuie să mărturisesc că mi-a fost teamă atunci când m-am aşezat la masa de scris, neştiind convinsă că va merge. Dar se pare că cititorii au fost mulţumiţi şi au cerut mai mult. În final, seria *Înmiliţi de iubire* cuprinde opt romane, iar Clark şi Marty au devenit prieteni buni multor cititori de-a lungul anilor.

Mi-am îndreptat atenţia în continuare asupra altor personaje şi întâmplări, dar cererile continuau să vină. O cititoare chiar a recunoscut că s-a rugat pentru familia Davis! Alţii au venit cu sugestii privitoare la cum ar trebui să continui seria, iar câţiva m-au implorat măcar să le *spun* ce s-a mai întâmplat, dacă nu aveam de gând să mai *scriu* şi alte cărţi în aceeaşi serie! Am consimţit într-un târziu, astfel încât alte patru romane au fost adăugate la seria intitulată *Moştenirea preriei*. Dar am fost nevoiţi să ne oprim acolo. Trecuseră deştui ani de-a lungul celor 12 romane, pentru a-i aduce pe Clark şi pe Marty în pragul ultimilor ani ai vieţii lor împreună. Ca mulţi dintre voi, nici eu nu doream să le jelesc moartea.

Aceste două personaje, deşi fictive, îi reprezintă pe mulţi din viaţa mea—şi, fără îndoială, şi din a voastră—care au dat lecţii, atât practice, cât şi spirituale. Am trecut şi eu prin fiecare încercare prin care au trecut Clark şi Marty. Fiecare victorie pe care au experimentat-o ei a fost victoria mea. Fiecare adevăr legat de credincioşia Dumnezeului pe care Îl slujeau era un minunat stâlp de aducere aminte pentru mine. Am fost alături de ei în zilele cu soare şi în perioadele de întuneric adânc. Am simţit cum cresc—încet, dar sigur—în omul meu interior. Dumnezeu a folosit evoluţia acestor personaje pentru a mă ajuta pe mine să depăşesc starea în care mă aflam.

În concluzie, chiar dacă spun adio familiei Davis, o fac cu o mare delicateţe şi mulţumire faţă de ceea ce oamenii aceştia fictivi au adus în viaţa mea. Rugăciunea mea este ca impactul vieţilor lor să treacă dincolo de mine—căci zilele mele, ca ale tuturor, vor fi numărate. Prin intermediul paginilor tipărite ale acestei cărţi şi ale celorlalte, cu voia lui Dumnezeu, ei vor continua să trăiască în inimile şi minţile unor cititori ca voi.

Cu sinceritate,
Janette

Cuprins

1. Secerătorul neîndurător 13
2. O mamă pentru Missie 21
3. Căsătorie din interes 27
4. Întâlnirea de dimineaţă 35
5. Numai de-aş putea rezista 43
6. Curăţenie în casă 49
7. Vizitatori bineveniţi 57
8. Viaţa este crudă 65
9. Ziua Domnului 73
10. Tăierea porcului în vecini 81
11. Bârfăşie 85
12. Terminând de cusut 89
13. Ellen 95
14. Missie 101
15. Secret dat pe faţă 111
16. Gânditor şi grijuliu 115
17. Absenţă misterioasă 121
18. Pregătiri pentru Crăciun 125
19. Planuri zădărnicite de căderea zăpezii 131
20. Ma Graham în vizită 143
21. Un nou-născut 151
22. Ma îşi deschide inima 157
23. Vizitatori 163
24. Noi dezvăluiri 175

25. Catastrofă 179
26. Ridicarea grajdului 187
27. Laura 191
28. Ziua cea mare 195
29. Vremea semănatului 201
30. Durere 207
31. Noi puteri 211
32. Atingerea blândă a dragostei 215

UNU

Secerătorul neîndurător

Soarele de dimineaţă strălucea puternic peste prelata căruţei acoperite, anunţând o zi neobişnuit de călduroasă pentru jumătatea lunii octombrie. Marty se lupta să se trezească, revenindu-şi treptat dintr-un somn neliniştit şi agitat. De ce se simţea împovărată, de ce nu se simţea în largul ei—ea care de obicei se trezea plină de entuziasm şi gata pentru provocările fiecărei noi zile? În momentul următor, amintirile îi invadară mintea şi căzu grămadă pe cuvertura de pe care tocmai se ridicase. Suspinele îi zdruncinară întreg corpul şi îşi îngropă faţa în cuvertură pentru a înăbuşi zgomotul.

Clem nu mai e. Acest adevăr era aproape de neconceput. Cu mai puţin de doi ani în urmă, puternicul, aventurosul şi copilărosul Clem o făcuse să se îndrăgostească de el repede şi fără efort. Sigur pe sine şi încrezător în forţele proprii, i-a cucerit inima şi mâna. Paisprezece luni mai târziu era măritată, începând o aventură nouă şi plină de provocări alături de bărbatul pe care îl iubea—până ieri.

O, Clem, începu ea să plângă. Avu senzaţia că lumea întreagă se prăbuşise în jurul ei, când cei doi bărbaţi veniră să-i spună despre moartea lui Clem. Mort pe loc. Calul căzuse. Vor fi nevoiţi să omoare calul. Oare voia să vină cu ei?

Nu, va rămâne.

Ar vrea ca nevasta unuia dintre ei să treacă pe la ea?

Nu, se va descurca.

Se mira cum de-i ieşiseră cuvintele pe buze.

Unul dintre ei îi spusese că se va ocupa de trupul neînsufleţit. Nevasta lui se pricepea la asta. Vecinii se vor ocupa de înmormântare. Din fericire, pastorul se afla în vizită în acea zonă. Ar fi trebuit să plece mai departe azi, dar erau siguri că va mai rămâne. Sigur nu voia să vină cu ei?

Nu, va fi bine.

Nu ar fi vrut s-o lase singură.

Ea avea nevoie să rămână singură.

Aveau să se întâlnească a doua zi. Nu era nevoie să-şi facă nicio grijă. Ei se vor ocupa de toate.

Mulţumesc.

Plecară, luându-l pe Clem al ei cu ei, învelit într-una dintre puţinele ei pături şi legat strâns de spinarea calului. Ar fi fost normal ca vecinul cumsecade să fie călare, dar acum ducea încet animalul, având grijă de povara pe care o purta.

Şi ziua de mâine sosi, soarele ivindu-se strălucitor pe bolta cerului. De ce strălucea soarele? Oare nu ştia natura că ar trebui să fie la fel de lipsită de viaţă cum se simţea ea, să sufle un vânt rece ca acela care-i cuprinsese inima?

Faptul că mergea spre vest şi era spre sfârşitul anului, fără cale de întoarcere, înconjurată de necunoscuţi—şi, pe lângă toate acestea, aşteptând copilul lui Clem—ar fi trebuit să o umple de panică. Dar, pentru moment, singurul lucru la care se putea gândi şi care pusese stăpânire pe inima ei era durerea copleşitoare a marii pierderi pe care o suferise.

O, Clem! Clem!, strigă ea cu voce tare. *Ce-o să fac fără tine?* Şi din nou îşi îngropă faţa în cuvertură.

Clem pornise spre vest cu un entuziasm atât de sălbatic...

— O să găsim tot ce ne dorim în noua ţară. Pământu' ăla e de luat, spunea el plin de entuziasm.

— Dar cum rămâne cu animalele sălbatice? Şi cu indienii?, spuse ea cu ezitare în glas.

El râdea de naivitatea ei, o ridică în braţele lui puternice şi o învârtea în aer.

— Dar cum facem cu casa? Vom ajunge acolo spre iarnă, se îngrijora ea.

— Vecinii o să ne ajute să ne construim casa. Pe toţi i-am auzit spunând asta. Se ajută unii pe alţii pentru a face tot ce trebuie făcut acolo.

Şi era adevărat. Acei colonişti viguroşi, risipiţi prin sălbăticie, şi-ar fi lăsat pe câmp recoltele preţioase, dacă era nevoie, pentru a-şi pune la dispoziţie un timp necesar construirii unui acoperiş deasupra capului unuia venit de curând pe meleagurile lor care era sărman, dacă nu cumva chiar nesăbuit, căci ei cunoşteau prea bine ferocitatea vânturilor din timpul iernii.

— O s-o scoatem noi la capăt cu bine. Nu te mai îngrijora, Marty, o asigura Clem. Cu o oarecare reţinere, Marty începuse să facă pregătirile pentru lungul drum cu căruţa, pentru a duce la îndeplinire visul mult iubitului ei soţ.

După o călătorie de mai multe săptămâni, au dat peste o gospodărie, într-o zonă de deal şi păşune, şi Clem începuse să caute informaţii. În jurul unei cești de cafea, într-o atmosferă prietenească, gospodarul îi informase că el deţinea pământul până la pârâu, dar pământul de dincolo de el, care se întindea până pe dealuri nu fusese încă revendicat. În acel moment, Clem se abţinuse cu un oarecare efort să nu izbucnească în strigăte de bucurie. Marty simţea cum doar gândul că ar putea să fie atât de aproape de împlinirea visului său, îl umplea pe Clem de o presimţire sălbatică. Mulţumind viitorului lor vecin, porniră grăbiţi mai departe, mergând prea repede pentru căruţa care trecuse prin atâtea reparaţii. Nu erau departe de destinaţie, când o altă roată cedase, şi de data asta nu se mai putea repara.

Rămaseră acolo peste noapte, fiind încă pe proprietatea vecinului, şi Clem stivuise pietre şi lemne sub căruţa aflată într-o rână, încercând să o facă să stea cumva drept. Dimineaţa, descoperiră că o altă pacoste dăduse peste ei. Unul dintre cai fugise în timpul nopţii, iar

frânghia ruptă atârna încă de copac. Clem plecase călare pe celălalt cal, pentru a-l căuta pe cel pierdut. Apoi a urmat accidentul şi nu avea să se întoarcă. Niciun pământ nu avea să fie revendicat în numele lui, nicio casă construită care să se înalţe impunătoare şi solidă, adăpostindu-i soţia şi copilul.

Marty suspină din nou, dar în clipa următoare auzi zgomot lângă căruţă şi se uită timid printr-o crăpătură a prelatei. Vecinii erau acolo—patru bărbaţi cu feţele aspre săpau în linişte şi cu un aer grav, sub cel mai mare molid. Pe măsură ce conştientiza motivul pentru care săpau, o nouă suferinţă îi sfâşie inima. *Mormântul lui Clem.* Chiar era adevărat. Acest coşmar îngrozitor se desfăşura sub ochii ei. Clem murise. Nu mai era lângă ea. Va fi înmormântat pe pământ străin.

O, Clem. Ce-o să mă fac?

Plânse până nu mai avu lacrimi. Săpatul continua. Putea să audă zgomotul făcut de lopeţi şi fiecare aruncătură părea să o înjunghie tot mai adânc în inimă.

Un amestec tot mai mare de zgomote indescifrabile ajungea până la ea şi realiză că soseau şi alţi vecini. Trebuia să-şi recapete stăpânirea de sine. Lui Clem nu i-ar fi plăcut ca ea să se ascundă în căruţă.

Coborî de pe cuvertură şi încercă să-şi aranjeze părul dezordonat. Îmbrăcând repede rochia din bumbac, de un albastru închis, care părea a fi cea mai potrivită pentru o astfel de situaţie, luă la repezeală un prosop şi pieptenele, se furişă afară din căruţă şi coborî la izvor pentru a se spăla pe faţă şi pentru a-şi îndrepta părul încâlcit. Acestea fiind făcute, îşi îndreptă umerii, îşi ridică bărbia şi plecă înapoi pentru a face cunoştinţă cu măcul grup posomorât adunat sub molid.

ŞOCUL

Pe faţa tuturor se putea citi generozitatea şi compasiunea. Putea simţi asta. Nu era milă, ci înţelegere. Acesta era Vestul. Viaţa era dură pe aceste tărâmuri. Aproape sigur că fiecare făcuse faţă unei situaţii similare, dar niciunul nu s-a lăsat răpus de disperare. Nu era timp

sau energie pentru manifestarea milei aici—nici faţă de sine, nici faţă de ceilalţi. Îţi copleşea întreaga fiinţă să accepţi realitatea faptului că moartea face parte din viaţă, că durerea este inevitabilă, dar şi că trebuie să te ridici şi să mergi mai departe.

Pastorul aflat în vizită oficie slujba de înmormântare, încredinţând trupul lui Clem pământului, iar sufletul lui în mâinile lui Dumnezeu. Se adresă şi celor îndureraţi, care în acest caz erau doar unul, o făptură mică şi plăpândă, văduva decedatului; căci nu prea puteai să adaugi la numărul jeluitorilor şi copilul pe care îl purta în pântece, chiar dacă era al lui Clem.

Pastorul Magnuson rosti cuvintele potrivite cu o astfel de ocazie—cuvinte menite să aline şi să încurajeze. Vecinii ascultară cu compasiune mută pasajele familiare din Scripturi, pe care le mai auziseră în situaţii similare. Când scurta ceremonie luă sfârşit, Marty, cu capul plecat, se întoarse dinspre mormânt spre căruţă, şi cei patru bărbaţi care ţineau în mâini lopeţile începură să acopere lada solidă din lemn pe care o aduseseră cu ei. În timp ce Marty se îndepărta, o femeie păşi înainte şi îi puse mâna pe umărul slab.

— Eu sunt Wanda Marshall, spuse ea, cu o voce slabă. Ne pare rău că nu avem decât o cameră, dar ai fi binevenită să stai la noi pentru câteva zile, până se mai limpezesc lucrurile.

— Vă sunt foarte îndatorată. Marty vorbi aproape în şoaptă. Dar nu aş vrea să vă deranjez. Pe lângă toate astea, cred că voi rămâne aici o vreme. Am nevoie de timp de gândire.

— Înţeleg, răspunse femeia, mângâind-o uşor pe umăr şi se îndepărtă.

Marty continuă să meargă spre căruţă, când fu oprită din nou, de data asta de atingerea blândă a unei femei mai în vârstă.

— Ştiu că nu ţi-i uşor. Mi-am îngropat primu' bărbat cu mulţi ani în urmă şi ştiu prin ce treci. Făcu o pauză de un minut şi continuă. Bănuiesc că n-ai prea avut timp să-ţi faci planuri. Când Marty dădu uşor din cap că nu, femeia continuă:

— Nu-ţi pot oferi un loc unde să stai; casa noastră-i plină pământ. Da' îţi pot oferi ceva de mâncare, iar dacă vrei să-ţi muţi căruţa lângă

curtea noastră, ne-am bucura să te-ajutăm să-ţi împachetezi lucrurile, şi Ben al meu, Ben Graham, o să te-ajute bucuros s-ajungi în oraş, imediat ce-o să fii pregătită de plecare.

— Mulţumesc, murmură Marty, dar cred că voi rămâne aici pentru un timp.

Cum putea să explice că nu avea bani să rămână nici măcar pentru o noapte şi nici speranţă să facă rost de undeva? Ce slujbă ar putea să spere să găsească o femeie tânără şi fără experienţă în situaţia ei? Ce viitor mai avea ea?

Picioarele o duseră cumva către căruţă şi ridică o mână grea spre clapa prelatei. Tot ceea ce îşi dorea era să dispară de sub privirile celor din jur şi lumea să se prăbuşească peste ea.

Înăuntru era cald la amiază şi valurile de aer cald o făceau să-şi simtă capul, deja ameţit, învârtindu-se. Se târa în sus şi în jos pe iarba de pe partea umbroasă a căruţei, sprijinându-se de roata desprinsă. Simţurile păreau că îi joacă feste. Durerea adâncă se rotea ca un vârtej în capul ei, nemaifiind capabilă să distingă între realitate şi închipuire. Bâjbâia în mintea ei, căutând să găsească o raţiune pentru tot ceea ce i se întâmpla, când, deodată, o voce de bărbat o făcu să tresară.

— Doamnă.

Îşi ridică fruntea şi privi în sus. În faţa ei stătea un bărbat cu o pălărie în mână, pe care o strângea între degete cu îndârjire, în timp ce îşi drege glasul. Cu greu recunoscu în persoana bărbatului pe unul dintre cei care săpaseră groapa. Înălţimea şi construcţia corpului îi scoteau în evidenţă puterea şi era ceva bătrânesc în privirea lui care contrasta cu trăsăturile tinereşti. Ochii ei îl priveau în faţă, dar buzele refuzau să răspundă.

Îşi drese din nou glasul şi îşi ridică privirea de la şapca pe care o ţinea în mână.

— Mă numesc Clark Davis, zise el grăbit, şi-mi pare că noi doi avem nevoie unu' de celălalt.

Ea luă brusc o gură de aer, ceea ce îl făcu să facă o pauză, apoi ridică o mână.

— Acum, stai o clipă, îi spuse el, cu un aer aproape poruncitor. E doar o treabă practică. Ţi-ai pierdut bărbatu' şi eşti singură aici. Aruncă o privire la roata stricată a căruţei, apoi îi vorbi direct:

— Presupun că n-ai niciun ban să mergi la rudele tale, chiar dac-ai avea rude la care să te întorci. Şi chiar dacă ar fi aşa, n-ai cu ce să te întorci, că următoarea caravană spre est nu mai trece pe-aici până primăvara viitoare. Cât despre mine, am şi eu nevoie.

Acestea fiind spuse, îşi coborî privirile. Trecu un minut până să şi le ridice şi să o privească în faţă din nou.

— Am şi eu o copilă, nu cu mult mai mare decât o găză—şi-are nevoie de mamă. Acum, după cum văd eu că stau lucrurile, dacă ne-am căsători—privi într-o parte pentru un moment, apoi o privi în faţă din nou—am putea rezolva ambele probleme. Aş fi aşteptat, dar pastorul mai este aici doar azi şi nu se mai întoarce până în aprilie sau mai anul viitor, aşa că trebuie să fie azi.

Trebuie să fi citit pe faţa ei oroarea pe care o simţea Marty.

— Ştiu, ştiu, se bâlbâi el. Nu prea pare potrivit, dar ce altceva e de făcut?

Într-adevăr, ce altceva? se gândi Marty. *Primul lucru pe care l-aş face ar fi să mor, asta e tot. Mai degrabă aş muri decât să mă mărit cu tine—sau cu oricare alt bărbat. Ieşi afară. Pleacă.*

Dar el nu mai citi niciunul din gândurile furioase şi continuă:

— M-am străduit din răsputeri să fiu şi tată, şi mamă pentru Missie, da' nu mă prea descurc, având de lucrat pământu' şi toate celelalte. Am o bucată de pământ şi o căsuţă destul de confortabilă, deşi e cam mică, şi-aş putea să-ţi ofer toate lucrurile de care are nevoie o femeie, dacă ai grijă-n schimb de Missie a mea. Îs convins c-ai putea învăţa s-o iubeşti. E o copiliţă drăguţă. Făcu o pauză. Missie a mea chiar are nevoie de-o mână de femeie. Asta-i tot ce-ţi cer, doamnă. Doar să fii mama lui Missie a mea. Nimic mai mult. Poţi împărţi patul cu Missie. Eu voi sta în anexă. Ăă... Ezită puţin. Şi-ţi promit asta. Dacă n-o să fii fericită aici, te poţi îmbarca în următoarea caravană spre est, până la locul de unde poţi lua diligenţa. O să-ţi plătesc drumul 'napoi acasă, cu o condiţie, s-o lei pe Missie a mea cu

tine. Făcu o pauză pentru a-şi lua aer, apoi spuse: nu-i deloc drept ca micuţa mea să nu aibă mamă.

Se ridică brusc.

— Te las să te mai gândeşti la toate astea, doamnă. N-avem prea mult timp la dispoziţie.

Se întoarse şi porni cu paşi mari. Felul în care îi era încovoiat spatele îi spunea cât de mult îl costaseră vorbele acestea. Totuşi, se gândea furioasă, ce fel de om putea să ceară în căsătorie—şi felul ăsta de căsătorie—o femeie care tocmai s-a întors de la mormântul soţului ei? Simţi cum o copleşeşte disperarea. *Mai degrabă aş muri*, îşi spunea ea. *Mai degrabă aş muri*. Dar cum rămâne cu copilul lui Clem? Nu dorea moartea pentru micuţul lor, nici de dragul ei, nici al lui Clem. În sufletul ei năvăleau frustrarea, mânia şi durerea. Ce situaţie! Nimeni, nimic, în această ţară uitată de Dumnezeu. Familia şi prietenii erau departe, iar ea era complet singură. Ştia că el are dreptate. Avea nevoie de el şi îl ura pentru asta.

Urăsc ţara asta! O urăsc! Îl urăsc, om rece, mizerabil! Îl urăsc! Îl urăsc! Dar, pe măsură ce îşi descărca mânia asupra lui, ştia că nu are altă soluţie.

Îşi şterse faţa şi se ridică de pe iarba aflată într-un loc umbros. Se gândi cu încăpăţânare că nu va aştepta după el să apară cu statura lui maiestuoasă pentru a afla decizia ei şi intră în căruţă pentru a împacheta puţinele lucruri pe care le numea ale ei.

DOI

O mamă pentru Missie

Călătoreau tăcuţi în căruţa lui. Predicatorul era acasă la familia Graham, unde fusese invitat pentru a lua cina. Missie era şi ea acolo, fiind lăsată în grija fetelor mai mari ale familiei Graham, în timp ce tatăl ei era la înmormântare. Pastorul va spune ce va avea de spus, o vor lua pe Missie şi apoi se vor îndrepta spre casă. Marty stătea ţeapănă şi fără glas alături de el, în timp ce căruţa înainta anevoios. Cu mare efort, îşi dădu la o parte părul dezordonat de pe faţa-i fierbinte. El o privi preocupat.

— De-acu' n-o să mai dureze mult. E nemaipomenit de cald la soare. Îţi trebuie o bonetă să-ţi acoperi capul.

Ea stătea tăcută, privind drept înainte. Ce-i păsa lui că soarele fierbinte o bătea în cap? Ce-i păsa ei? Nimic mai rău nu i s-ar fi putut întâmpla. Îşi întoarse faţa, pentru ca el să nu poată vedea lacrimile care apăreau în colţul ochiului împotriva voinţei ei. Nu dorea niciun fel de compasiune din partea acestui bărbat aspru care stătea lângă ea.

Caii înaintau obosiţi. Căruţa trecea hurducăind peste şanţurile săpate de alte roţi, provocându-i o senzaţie dureroasă în întreg corpul.

Se simţi uşurată la vederea gospodăriei familiei Graham, la poalele unor dealuri mici. Intrară în curte, iar el sări uşor şi se întoarse s-o ajute. Era prea buimăcită ca să refuze, temându-se că, dacă ar încerca singură, ar cădea grămadă în praful drumului. O săltă

ușor și nu-i dădu drumul până nu se asigură că se ține bine pe picioare. Propuse căpăstrul de stâlp și o împinse ușor înaintea lui în casă.

Nu reținu nimic din peisajul înconjurător. În starea ei de amorțeală, mintea-i era incapabilă să înregistreze ceva. Își amintea doar că ușa fusese deschisă de o doamnă Graham care privea surprinsă de la unul la celălalt. Cu greu își dădu seama că mai erau și alții acolo, care păreau să aștepte să fie chemați la masa de prânz. Într-un colț al încăperii, îl văzu pe predicator discutând cu un bărbat, care ea presupuse a fi Ben. Avu impresia că vede copii peste tot. Nici măcar nu încercă să îi numere. Bărbatul—Clark Davis, așa spusese că îl cheamă—se apropie de cei doi bărbați din colțul camerei, în timp ce vorbea cu doamna Graham.

Făcând părtași atât pe predicator, cât și pe Ben la explicația pe care o dădea, spuse:

— Ne-am decis...

Noi! Izbucni ea în sine. *Vrei să spui că tu.*

— ...să ne căsătorim cât mai este predicatorul în zonă, ca să poată oficia cununia. Asta va însemna un cămin pentru doamna Claridge aici de față și o mamă pentru Missie a mea.

O auzi pe doamna Graham spunând:

— Este singurul lucru care poate fi făcut, rațional vorbind, iar pe pastor aprobând:

— Da, da, desigur.

Urmă o foială generală în jurul ei, timp în care un colț al camerei fu eliberat, și, în scurt timp, care i se păruse că se scursese mult prea repede, auzi familiarele cuvinte. Pesemne că a rostit propriile replici în momentele potrivite, căci în zăpăceala ei auzi cuvintele pastorului: ... acum vă declar soț și soție.

Foiala generală reîncepu în jurul ei. Doamna Graham așeză alte scaune la masă, încurajându-i să ia loc și să mănânce împreună cu ei înainte de a pleca. În momentele următoare se aflau la masă. Fetele mai mari pesemne că le-a dat copiilor să mănânce înainte de sosirea adulților de la înmormântare. Predicatorul rosti rugăciunea de

binecuvântare peste mâncare și, în jurul ei continuară discuțiile pe teme de interes general. Probabil că a mâncat ceva, cu toate că mai târziu nu-și putea aminti ce, sau alte detalii despre masă. Se simțea ca o marionetă, mișcându-se și vorbind mecanic—având senzația că este dirijată de ceva din afara ei.

Forfota începu din nou. Se ridicară de la masă, pregătindu-se pentru a porni la drum. Predicatorul luă mâncarea care îi fusese pregătită pentru drum și își luă rămas-bun. Unul dintre băieții mai mari ai familiei Graham scoase calul omului afară din grajd. Înainte ca predicatorul să iasă din casă, se întoarse spre Marty și, într-un mod simplu, dar direct, îi luă mâna și-i ură ca Dumnezeu să-i stea aproape în lunile care aveau să urmeze. Tot ceea ce reuși Marty să facă fu să se holbeze fără glas la el. Ben și Clark îl conduseră la calul care îl aștepta și doamna Graham îi ură la revedere din pragul ușii deschise. Apoi se făcu nevăzut. Doamna Graham se întoarse în încăpere, în timp ce bărbații se îndreptară spre stâlpul de care erau prinși caii lui Clark.

— Sally Anne, du-te și trezește-o pe micuța Missie și pregătește-o de plecare. Laura, tu și Nellie, strângeți masa și spălați vasele.

Doamna Graham se agita, umblând de colo-colo, dar Marty era conștientă doar de forfota care o înconjura, în timp ce ea stătea neputincioasă și indiferentă.

Sally se întoarse, purtând în brațe o făptură cu părul cam ciufulit, care, în ciuda stării de somnolență, reuși să înfățișeze un zâmbet fericit. Marty observă doar zâmbetul și ochii adânci, albaștri care o priveau, simțindu-se străină față de micuța copilă. *Aceasta trebuie să fie Missie*, se gândi ea inexpresiv. Acest lucru se dovedi atunci când Clark păși pe ușă și fata îl întâmpină cu un țipăt de bucurie și cu brațele întinse. O strânse la pieptul lui și, pentru o clipă, își lipi obrazul de al ei. Apoi, mulțumind gazdelor, se întoarse pentru a o anunța pe Marty că erau gata de drum.

Doamna Graham o conduse afară. Nu se adresară felicitări și urări de bine cu ocazia căsătoriei proaspăt oficiate. Nimeni nu îndrăzni să comenteze acest eveniment și Marty răsufla ușurată.

Era sigură că orice cuvânt nelalocul lui, oricât de bine intenționat, i-ar fi clătinat echilibrul și ar fi făcut-o să izbucnească în lacrimi. Dar nimic din toate acestea nu se întâmplă. Într-adevăr, nici nu se aduse vorba despre căsătorie. Acești deschizători de drumuri erau sensibili la sentimentele celor din jur.

Își luară rămas-bun ca între vecini, deși ochii doamnei Graham transmiteau o blândețe aparte în timp ce o priveau pe Marty care ședea în căruță și spuse simplu:

— Vă las vreo câteva zile să vă așezați și apoi o să trec pe la voi. Mă bucur că voi avea o vecină atât de aproape, cu care să mă întâlnesc din când în când.

Marty îi mulțumi și merseră mai departe. Se aflau din nou în voia drumului plin de praf și a soarelui dogoritor.

SOCOL

— Acolo e; chiar acolo. Marty aproape sări de pe locul ei la auzirea vorbelor lui Clark Davis, dar își ridică ochii pentru a vedea locul spre care arăta el cu degetul.

Adăpostită de copaci înspre miază-noapte și de niște tufișuri înspre soare-apune, se afla casa care aparținea acestui bărbat, așezat lângă ea.

Zări o căsuță mică, dar îngrijită, cu o fântână în față și cu un loc de grădină într-o parte. Câteva tufe mici străjuiau cărarea care ducea spre ușă și Marty putu să vadă de departe culorile florilor risipite printre tulpini.

Mai încolo, se afla un grajd solid din bușteni, pentru cai și vite, iar mai în spate, între niște copaci, era un coteț de porci. Între grajd și casă se afla un loc împrejmuit pentru pui și multe alte acareturi răspândite în jur. Presupuse că va trebui să învețe totul despre fiecare dintre aceste lucruri, dar în acele clipe se simțea prea istovită ca să-i pese.

— E drăguț, se surprinse ea pe sine murmurând, căci nu intenționase să spună așa ceva. În mintea ei, totul arăta atât de

asemănător cu visele pe care ea și Clem și le făuriseră și conștientizarea acestui lucru o făcu să-și țină respirația, dându-i drumul într-un suspin înăbușit. Nu mai spuse nimic și fu ușurată când Missie, văzând că erau acasă, atrase toată atenția tatălui ei prin entuziasmul pe care îl manifesta.

Când se opriră în fața casei, un câine alergă să-i întâmpine și fu salutat cu multă afecțiune atât de Clark, cât și de Missie.

Clark o ajută pe Marty să coboare și zise blând:

— Ai face bine să te duci din soarele ăsta și să te întinzi, să dormi puțin. Dacă intri în camera de zi, vezi ușa care duce în dormitor. O să mă ocup eu de Missie și de toate celelalte lucruri care trebuie făcute. Oricum e prea târziu pentru lucrul la câmp azi.

Deschise ușa și o ținu așa până ce ea păși în casa mică și străină ei, care avea să-i fie cămin, apoi plecă luând-o pe Missie cu el.

Nu-și luă timp pentru a se uita în jur. Simțind că trebuie să se întindă, altfel se va prăbuși, o luă prin bucătărie și găsi ușa din camera de zi, care ducea în dormitor. Patul arăta îmbietor și păși doar cât să-i alunece picioarele din pantofi, înainte de a se prăbuși în el. În casă era mai răcoare, iar trupul ei istovit începu să-și ceară drepturile. Suspinele o copleșiră, dar treptat, emoțiile învolburate se domoliră, îndeajuns ca să-i permită să cadă într-un somn adânc, dar agitat.

TREI

Căsătorie din interes

Marty se trezi şi se uită fix spre fereastră, surprinsă că era deja spre seară. Vag conştientă de mişcarea din bucătărie, mirosul de cafea şi de şuncă o făcură să recunoască faptul că îi era foame. Auzi murmurele lui Missie şi conştientizarea motivului pentru care se afla acolo o copleşi din nou. Fără a-i păsa de nimic, se ridică, îşi strecură uşor picioarele în pantofi şi îşi dădu pe spate părul de pe faţă. Bănuia că arată sub orice critică, dar ce conta? Fu surprinsă să zărească în lumina obscură geamantanul ei rezemat de scrin. Acolo era tot ce avea, dar acest gând nu o deranja.

Deschise cufărul, scoase peria şi şi-o trecu prin păr. Apoi, cotrobăi după o panglică şi-şi adună părul, legându-l la spate. Spera că a obţinut o îmbunătăţire în ce priveşte înfăţişarea. Îşi îndreptă rochia şifonată şi porni spre uşa dormitorului, îndreptându-se spre locul de unde venea mirosul de cafea. Clark o privi întrebător în timp ce intra în cameră, apoi îi făcu semn să ia loc pe un scaun la masă.

— Nu mă prea pricep eu în ale bucătăriei, da' ţine de foame.

Marty se aşeză şi Clark veni dinspre sobă cu o farfurie cu clătite şi cu o alta pe care se afla o felie de şuncă. Le aşeză pe masă şi merse înapoi după cafeaua aburindă. Se simţi oarecum stânjenită, dându-şi seama că el făcea ceea ce ea ar fi trebuit să facă. Ei bine, va fi pentru

ultima dată. De acum înainte își va duce povara. Clark se așeză și, când Marty fu pe punctul de a lua o clătită, fu oprită de vocea lui.

— Tată, Îți mulțumim pentru această mâncare pe care ne-o dai prin bunătatea Ta. Fii mângâietorul acestei fiice a Ta, și binecuvântează această casă, și fă-o un cămin pentru toți cei care locuiesc în ea. Amin.

Marty se uită cu ochii mari la acest bărbat din fața ei, care, ținând ochii închiși, vorbea cu un Dumnezeu pe care ea nici nu-L văzuse, nici nu-L cunoscuse—iar el nu era predicator. Bineînțeles că auzise de astfel de oameni, care aveau un Dumnezeu în afara bisericii, care aveau o religie ce le slujea nu doar cu ocazia căsătoriilor sau a înmormântărilor, dar ea nu știe să fi fost atât de familiară cu vreunul înainte. Și dacă stătea să se gândească, nu și-ar dori asta acum. Deci el avea un Dumnezeu. La ce bun? Tot avea nevoie de cineva să-l ajute cu Missie, nu-i așa? Dumnezeul lui nu părea să-l ajute în vreun fel. Ei bine, ce-i păsa ei? Dacă-și amintea corect, oamenii care aveau un Dumnezeu nu păreau să se țină de băut și să-și bată nevestele. Cu puțin noroc, poate că nu va avea de-a face cu astfel de situații. Deodată, o cuprinse un nou val de disperare. Nu știa nimic despre acest bărbat. Poate că ar trebui să fie bucuroasă că, cel puțin, era un om religios. Acest lucru ar putea s-o scutească de o mulțime de probleme.

— Nu ți-e foame?

Cuvintele lui o făcură să tresară și realiză că stătuse acolo, lăsându-se în voia gândurilor.

— O, da, da, se bâlbâi ea, și servi clătita pe care el i-o întindea.

Micuța Missie înghiți cu o poftă surprinzătoare pentru cineva atât de mic, sporovăind în tot acest timp vrute și nevrute cu tatăl ei. Marty se gândi că putea înțelege câte un cuvânt ici-colo, dar acum chiar nu-și putea pune mintea la contribuție pentru a înțelege ce voia să spună copila.

După cină, se auzi oferindu-se să spele vasele, iar Clark spuse că e în regulă, el urmând s-o pună la culcare pe Missie. Îi arătă lui Marty pe unde erau lucrurile, după care, luând-o pe Missie, începu să o spele și să o pregătească de culcare.

Marty începu să spele vasele. Pe măsură ce deschidea ușile și sertarele dulapurilor care aparținuseră unei alte femei, un sentiment de neliniște puse stăpânire pe ea. Știa că va trebui să lupte să învingă acest sentiment, că va trebui să se descurce cu toate acestea ca și cum erau ale ei. În ciuda acestor lucruri, nu putu să oprească fiorul care o străbătu.

Aruncă apa rămasă după spălatul vaselor peste o tufă de trandafiri aflată lângă ușă și, pe când se întorcea, Clark trase un scaun la masa din bucătărie.

— Deja a adormit, spuse el încet.

Marty puse în cui vasul în care spălase farfuriile și întinse prosopul pe un raft la uscat. *Și acum ce urmează?* se gândi ea cuprinsă de panică, dar el avu grijă de asta în locul ei.

— Toate sertarele scrinului sunt goale. Mi-am mutat lucrurile în șopron. Poți să-ți despachetezi lucrurile și să te simți în largul tău. Simte-te liberă să folosești orice lucru din casă și, dacă ai nevoie de ceva, fă o listă cu ce-ți mai trebuie. Merg în oraș la cumpărături aproape în fiecare sâmbătă și le pot lua. Când te simți mai bine, poți veni cu mine să-ți alegi ce-ți place. Făcu o pauză, apoi o privi în ochi.

— Cred că mai bine te-ai duce la culcare, spuse el cu o voce slabă. A fost o zi obositoare. Știu c-o să fie nevoie de timp până o să înceteze să te mai doară așa de tare toată situația asta—până să te simți ca acasă. Vom încerca să nu te grăbim.

Apoi, privirea lui insistentă o făcu să asculte și să înțeleagă:

— M-am căsătorit cu tine doar pentru ca Missie să aibă o mamă. Ți-aș fi foarte recunoscător dacă i-ai da voie să-ți spună mamă.

Era un ordin adresat ei; simțea că este așa. Dar ochii ei îl priveau cu fermitate și, deși nu spuse nimic, mândria ei îl provocă. În regulă, își cunoștea locul. El îi oferise un adăpost și hrană; iar ea, în schimb, trebuia să aibă grijă de copilul lui. Nu va cere milă. Își va câștiga existența. Va fi mama lui Missie. Se întoarse fără să scoată un cuvânt și o luă spre dormitor. Închise ușa după ea și rămase câteva momente rezemată de ea. Când se mai liniști, traversă camera în liniște pentru

a se uita la copila adormită. Lampa emana o lumină slabă, făcând ca micuța făptură din pătuț să-i pară chiar mai mică.

— În regulă, Missie, spuse Marty în șoaptă, hai să facem o înțelegere. Tu să fii un copil cuminte, iar eu voi face tot ce pot să am grijă de tine.

Copila arăta așa de mică și de neajutorată, că Marty realiză că nu era decât puțin mai mare ca un sugar care deja primise o lovitură grea din partea vieții. Ce făcuse această micuță ca să merite să i se ia mama pe care o iubea? Copilul din pântecele ei se mișcă încet, iar ea își puse mâna pe locul care creștea, dând de știre lumii că ea urma să fie mamă. *Cum ar fi dacă micuțul meu ar rămâne fără ocrotire?* Gândul acesta îi induse o stare de groază. Privi din nou la copila adormită, la cârlionții castanii care-i încadrau chipul feeric și simți cum o trece un fior prin inimă. Nu simțea dragoste, dar era un pas mic în acea direcție.

★★★

Marty se trezi a doua zi de îndată ce auzi zgomotul ușor al ușii de la intrare. Clark trebuie să fi venit în bucătărie înainte de a merge la grajd. Se îmbrăcă fără zgomot, pentru a nu o trezi pe Missie și părăsi camera, hotărâtă să-și ducă la îndeplinire partea de obligații care îi revenea în urma acestei căsătorii „din interes". Așadar, avea un acoperiș deasupra capului. Va munci pentru asta. Nu va rămâne îndatorată față de niciun bărbat, în special față de acest individ distant și rece, al cărui nume îl purta acum. Refuza chiar și în gândurile ei să-l recunoască drept soț. Și, vorbind despre nume, va trebui să fie prudentă, căci nu-i va fi ușor să țină minte faptul că nu mai era Martha Claridge, ci Martha Davis. Se gândi cu indiferență dacă ar fi o dificultate de ordin juridic în caz că ar ține cu tot dinadinsul să-și păstreze numele „real". În mod cert ar fi putut să se numească Martha Lucinda Claridge Davis fără să încalce vreo lege. Apoi, tresări îngrozită când realiză că numele Davis va fi purtat și de copilul ei.

O, nu! Se opri și-și acoperi fața cu mâinile, te rog. Vreau ca pruncul meu să poarte numele lui Clem, șopti îngrozită.

Dar, chiar în timp ce se lupta cu aceste gânduri, lacrimi fierbinți începură să i se prelingă printre degete și știu că va pierde și în privința aceasta. De fapt era căsătorită cu acest bărbat și nu mai conta faptul că această idee nu fusese bine primită; iar copilul care se va naște după căsătorie va fi al lui după nume, chiar dacă Clem era tatăl lui adevărat. Simți motive în plus pentru a-l urî.

Ei bine, oricum pot să-i pun copilului numele Claridge dacă vreau, afirmă ea înflăcărată. Acest drept nu mi-l poate lua.

Își șterse lacrimile cu mâneca, își ridică bărbia cu îndârjire și plecă spre bucătărie.

Focul ardea deja în soba mare, de culoare neagră. Pentru asta trebuie să fi venit înăuntru și Marty era bucuroasă că nu va fi nevoită să-și bată capul și cu asta, pe lângă povara nespus de grea de a merge mai departe. Deschise ușile dulapului și căută cafeaua până o găsi printre cutiile de conserve bine închise. Știa unde este ibricul, se gândi ea mulțumită. Oare nu ea însăși îl spălase și-l pusese bine? În găleata de pe măsuța de lângă ușă se afla apă și puse cafeaua la foc.

— Ei bine, ăsta-i primul pas, murmură ea ca pentru sine. Acum ce fac?

Cotrobăi în jur și găsi suficiente ingrediente pentru a face o porție de clătite. Cel puțin asta putea face. Ea și cu Clem trăiseră aproape numai cu clătite, deoarece nu prea avea altceva la dispoziție pentru a găti. Realiză că nu-i va fi ușor să gătească meniurile potrivite. Experiența ei în ale bucătăriei era foarte limitată. Dar va învăța. Era în stare să învețe, nu-i așa? În primul rând va trebui să învețe unde era locul fiecărui lucru din această bucătărie blestemată. Marty folosea arareori cuvinte care puteau fi catalogate ca fiind profane, deși auzise o mulțime de-a lungul tinereții ei. Totuși, în aceste momente simțea imboldul să dea drumul unei serii. Alese totuși o expresie mai puțin ofensatoare folosită de tatăl ei—printre singurele care îi fuseseră îngăduite să le folosească.

— La naiba! izbucni ea din nou. Ce să mă fac?

Clark s-ar aștepta la mai mult decât doar clătite și cafea, era sigură de asta, dar ce și de unde putea face rost de altceva?

Dulapurile erau ticsite cu tot felul de cutii de conserve şi recipiente, dar erau toate pline cu alte ingrediente, care nu se pretau a fi servite la micul dejun.

Pui! Văzuse pui, şi unde erau pui, trebuiau să fie şi ouă. Sperând să găsească, se uită lung afară prin uşa bucătăriei, în şopronul aflat la intrare. În clipa următoare, zări un dispozitiv ciudat la capătul şopronului. Arăta ca un fel de scripete şi, urmărind sfoara până dădu de podea, observă un pătrat decupat în podele, cu un mâner ataşat într-o parte. Se apropie cu prudenţă, întrebându-se dacă nu cumva călca pe un teritoriu pe care nu-i era îngăduit să calce. Ridică încet uşa, trăgând de mâner. La început nu reuşi să vadă nimic; apoi, pe măsură ce se obişnuia cu întunericul, ridică ceea ce părea a fi capacul unei lăzi mari din lemn. Pentru asta trebuie să fi fost scripetele şi sfoara. Se întinse şi începu să tragă de sfori, observând cum cutia se mişca în sus. Acest lucru solicită mai mult efort din partea ei decât crezuse, deşi găsi că putea să mânuiască această maşinărie destul de bine.

Treptat, lada apăru la vedere. Putea simţi răcoarea pe care o emana în jur. În cele din urmă, lada fu în întregime la vedere şi strecură nodul sforii printr-un cârlig, care părea să fi fost făcut în scopul acesta. Partea din faţă a lăzii era dotată cu o uşă, confecţionată în mare parte din plasă, iar înăuntru putu să vadă câteva sortimente de alimente. Deschise uşa şi bâjbâi prin mulţimea de alimente. Într-un coş erau ouă; oale cu smântână dulce proaspătă, lapte şi unt; slănină şi şuncă. Pe următorul raft, se aflau legume proaspete şi conserve şi, dintre toate acestea, după ce adulmecă scurt, decise să ia miere proaspătă. Din flori sălbatice. Ce descoperire! Acum nu va avea probleme cu pregătirea micului dejun. Scoase afară o bucată de slănină şi câteva ouă. Apoi alese nişte dulceaţă şi era pe punctul de a lăsa în jos lada, când îşi aduse aminte de Missie. Copila ar trebui să bea lapte, atâta timp cât era din abundenţă şi poate că şi Clark ar fi dorit smântână la cafea. Nu ştia. De fapt, nu ştia aproape nimic despre acest bărbat.

Cobori cu grijă lada, lăsând trapa în jos. Adunând cele găsite, se întoarse în bucătărie, simţindu-se mai bine la gândul că va trebui să pregătească micul dejun.

Cafeaua deja fierbea şi aroma ei îi aminti de cât de foame îi era. Scoase farfuriile din dulap şi întinse masa. Voia ca mâncarea să fie caldă pe când venea Clark de la treburile de pe-afară şi nu avea idee cam cât timp îi lua dimineaţa să le termine.

PATRU

Întâlnirea de dimineață

Marty tocmai se întorsese pentru a amesteca în compoziția pentru clătite, când o auzi pe Missie foindu-se. Se gândi că ar fi mai bine s-o scoale și s-o îmbrace, lăsând ingredientele și vasul pe masă. Missie afișă un zâmbet larg, care păli când o văzu pe Marty în ușa dormitorului, privind-o cu surprindere, dacă nu chiar cu panică.

— 'Neața, Missie, spuse Marty și ridică fetița din pătuț pentru a o așeza pe pat.

— Mă întreb pe unde ți-or fi hainele? întrebă ea, fără a aștepta un răspuns. Nu se aflau în scrinul cel mare, căci Marty deja deschisese fiecare sertar când își despachetase propriile lucruri cu o seară înainte. Se uită prin cameră și observă o comodă mică, aflată sub singura fereastră a camerei. Era a lui Missie și Marty începu să aleagă hainele care credea că sunt potrivite pentru acea zi. Missie avea câteva rochițe de-a dreptul drăguțe. Mama ei trebuie să fi fost o croitoreasă pricepută.

Marty se întoarse la micuța care îi urmărea fiecare mișcare cu ochii mari. Puse hainele pe pat și se întinse după Missie, dar când copila își dădu seama că această străină era pe punctul de a o îmbrăca, își apucă sălbatic pantofii și începu să țipe.

Marty fu sigură că țipetele ei ar putea să sperie și o fantomă.

— Missie, te rog să încetezi în acest moment, o certă ea, dar micuța urla deja ca apucată, încât Marty nu știa dacă era de furie sau de frică.

— Vreau la tata, suspină ea.

Marty se recunoscu învinsă.

— Taci acum, taci, spuse ea ridicând copila. Strângând hainele în jurul trupului mic care se zvârcolea, o duse în bucătărie și o așeză, împreună cu lucrurile ei, într-un colț. În mod posesiv, Missie trase hainele înspre ea, continuând să suspine zgomotos. Marty se întoarse la clătite, moment în care cafeaua dădu în foc. Apucă frenetic ibricul și-l împinse în partea din spate a sobei. În clipa aceea, realiză că pusese prea multe lemne pe foc. Practic, soba dogorea de căldură. Se uită în jur după ceva cu care să adune mizeria și, negăsind nimic potrivit, merse în dormitor și luă o haină uzată din sertarul ei. Se gândi că, oricum nu era decât o zdreanță și merse în bucătărie pentru a face curățenie. Missie continua să țipe. La această scenă asistă Clark când se întoarse. Privi de la Marty, care era tensionată la culme și care se mai alesese și cu o arsură la deget pe lângă restul frustrării pe care o avea, la Missie care urla ca din gură de șarpe într-un colț, încă strângându-și furioasă hainele.

Marty se întoarse de la sobă. Făcuse tot ce îi stătea în putință. Zvârli haina udă și pătată într-un colț și începu să gesticuleze către Missie.

— Nu mă lasă s-o îmbrac, îi spuse ea, încercând să-și păstreze calmul. A început să urle ca din gură de șarpe după taică-său.

Marty nu știu la ce să se aștepte de la Clark, dar în niciun caz la atitudinea pe care acesta o adoptă.

— Tare mă tem că memoria unui copil îi cam scurtă, zise el atât de calm, încât Marty îl privi chiorâș. Deja a uitat cum este să ai mamă.

Se îndreptă spre dulap fără să privească în direcția unde se afla Missie, pentru a nu încuraja o nouă porție de plâns.

— Va trebui să-nveți că tu ești mama ei de-acum încolo și că tu o să te-ocupi de ea. O poți duce 'napoi în dormitor s-o îmbraci, până ce-aranjez eu celelalte pe-aici. Arătă spre bucătăria aflată oarecum în

dezordine și spre micul dejun parțial pregătit. Apoi deschise fereastra, pentru ca o parte din căldura emanată de sobă înfierbântată să iasă afară și nu se mai uită spre Marty sau spre Missie.

Marty respiră adânc și se opri s-o ridice pe Missie, care reacționă imediat ca un animal rănit, strigând cât o ținea gura, dând cu picioarele și lovind în jur cu putere în timp ce era dusă în brațe.

— Acum ascultă, zise Marty strângând din dinți, îți mai aduci aminte de târgul nostru? Am spus că dacă vei fi cuminte, eu voi fi mama ta, dar nu e frumos felul în care te comporți tu. Dar Missie nu asculta.

Marty o puse pe pat și, în acel moment, fu șocată s-o audă pe Missie rostind clar și hotărât printre sughițuri:

— Vreau... la mama.

Deci își amintește. Mânia rece care o cuprinsese pe Marty începu să se topească ușor. Missie simțea exact ceea ce simțea ea la rândul ei față de Clark—furie și frustrare. Nu o învinovățea pe micuță pentru că plânsese și dăduse cu picioarele. Și ea ar fi încercat să facă la fel, dacă viața n-ar fi învățat-o deja că nu are sens, totul fiind în zadar.

O, Missie, se gândi ea, *știu ce simți. Treptat, va trebui să ne împrietenim, dar mai întâi—o treacu un fior—mai întâi, trebuie cumva să te îmbrac.*

Aranjă hainele în ordinea în care avea nevoie de ele. Știa că nu va mai putea să-și folosească mâinile pentru a le alege în timp ce se va lupta s-o îmbrace. Apoi se așeză și luă copila agitată pe genunchi. Missie făcea scandal în continuare. Nu, de data asta nu mai era teamă. Marty simți că era mânie din partea copilei.

— Missie, încetează în clipa asta.

Vocea lui Marty fu acoperită de a copilei și apăsă de două ori cu putere peste nasturele încurcat. Poate că fata era șocată sau poate că era destul de conștientă că fusese învinsă. În orice caz, ochii ei priviră larg, cu uimire, iar țipetele și agitația încetară. Missie continuă să suspine zgomotos, înghițind în gol, dar nu mai opuse rezistență la încercările lui Marty de a o îmbrăca.

Când lupta se sfârși, copila era îmbrăcată, iar Marty era epuizată și cu părul despletit. Cele două se uitară una la alta cu atenție.

— Gâză mică ce eşti, şopti Marty şi o trase pe copilă mai aproape de ea. Spre surprinderea ei, Missie nu opuse rezistenţă, ci se cuibări în braţele lui Marty, dându-i voie s-o ţină şi s-o iubească, pe măsură ce se legănau într-o parte şi-n alta. N-ar şti să spună cât au rămas aşa, dar, treptat, realiză că fata nu mai suspina. Simţind mirosul de slănină prăjită dinspre bucătărie, se ridică şi se pieptănă mai întâi pe ea, apoi pieptănă cârlionţii castanii ai copilei. O luă pe Missie în braţe şi se întoarse în bucătărie, muind o cârpă în apă rece pentru a-i şterge lacrimile şi pentru a-şi răcori propria faţă. Clark nu îşi ridică privirea. *Iată-l făcând din nou ceea ce ar trebui să fac eu*, reflectă Marty cu mâhnire, în timp ce o aşeza pe Missie la masă. Clătitele erau gata, ouăle erau prăjite, slănina încă sfârâia când o luă din cratiţă. Cafeaua aburea în ceşti şi în faţa lui Missie se afla o cană cu lapte. Nu-i mai rămânea decât să ia loc. El aduse slănina şi se aşeză faţă în faţă cu ea.

De data asta nu va mai cădea în capcană. Îşi aminti că obişnuia să se roage înainte de a mânca, aşa că îşi aplecă fruntea şi aşteptă în linişte. Nu se întâmplă nimic. Apoi auzi un zgomot ciudat—asemănător celui făcut de foşnetul unor pagini. Îşi ridică privirea scurt şi-l văzu pe Clark cu Biblia în mână, răsfoind-o pentru a ajunge la locul dorit. Simţi cum începe să roşească, dar Clark nu-şi ridică privirea.

— Azi vom citi Psalmul 121, spuse el, şi începu să citească: „Îmi ridic ochii spre munţi, de unde îmi va veni ajutorul?"

Marty îşi dori din tot sufletul ca ajutorul să-i vină de la munţi. De fapt, ar accepta ajutor de oriunde. Îşi stăpâni gândurile pentru a-l putea urmări pe Clark citind.

— „Domnul este păzitorul tău; Domnul este umbra ta pe mâna ta cea dreaptă, de aceea nu te va bate soarele ziua, nici luna noaptea. Domnul te va păzi de orice rău: îţi va păzi sufletul. Domnul te va păzi la plecare şi la venire de-acum şi până-n veac."

Aşeză uşor cartea într-o parte, pe un raft mic aproape de masă şi, plecându-şi capul pentru rugăciune, Marty fu din nou luată prin surprindere.

La naiba cu el cu tot, izbucni ea în sinea ei, dar în momentele următoare, atenţia îi fu captată de cuvintele lui.

— Dumnezeul nostru, pentru această zi frumoasă şi pentru binecuvântarea Ta, noi Îţi mulţumim.

Binecuvântări, se gândi Marty, *cum ar fi un copil care urlă ca din gură de şarpe, cafeaua dată-n foc şi un deget ars? Mă pot descurca şi fără asemenea binecuvântări.*

Dar Clark continuă:

— Mulţumim, Doamne, pentru că prima sută de metri şi cea mai grea a fost parcursă de Missie şi ajut-o pe această femeie, care a venit să fie noua ei mamă.

Niciodată nu-mi spune pe nume când vorbeşte cu Dumnezeul lui, îşi spuse Marty, *întotdeauna «aceasta». Dacă Dumnezeul lui este în stare să-i răspundă la rugăciuni, sper că ştie despre cine vorbeşte. Am nevoie de ajutor.*

Marty auzi zgomotul lingurii ciocnându-se de farfurie şi-şi dădu seama că pierduse restul rugăciunii, inclusiv „aminul" şi încă stătea cu capul plecat. Se îmbujoră din nou şi-şi ridică fruntea, dar Clark aşeza chiar atunci o clătită în farfuria lui Missie, aşa că stânjeneala ei trecu neobservată.

La început, micul dejun fu o masă liniştită. Missie era probabil prea epuizată după luptele de dimineaţă pentru a mai fi vorbăreaţă, iar Clark părea preocupat. Marty avea şi ea gândurile ei şi cele mai multe nu erau prea plăcute.

Ce se va întâmpla după micul dejun? se întrebă ea morocănoasă.

În primul rând, va trebui să spele vasele, apoi să cureţe bine soba murdară. Apoi, ce? Ar încerca să-şi spele câteva lucruri demne de milă care-i alcătuiau garderoba. Ar mai dori să spele şi cuverturile pe care le avea şi să le împacheteze înapoi în cufăr. Va avea nevoie de ele din nou când va lua caravana spre est.

Gândurile ei zburau, făcându-şi planuri privitoare la cum ar putea să repare cele câteva rochii pe care le avea, dacă ar găsi nişte bucăţi de material pe undeva. Clark spunea că merge în oraş sâmbăta. Azi era miercuri. Va trebui să facă inventarul lucrurilor din dulapuri şi să-i pregătească o listă. Aruncă o scurtă privire în direcţia lui şi se uită repede înapoi în farfuria ei. În mod cert, nu arăta a fi un

bărbat fericit, își spuse. Ai putea spune că arăta chiar deprimat. În orice caz, medita adânc, de parcă încerca să găsească o cale de ieșire dintr-o situație.

În clipa următoare, Missie întrerupse tăcerea și spuse suspinând cu satisfacție:

— E gata, tati. Împinse farfuria la o parte. Expresia feței i se schimbă.

— Asta e fetița lui taticu'. Zâmbi cu dragoste și cei doi sporovăiră o vreme, conversație pe care Marty nu se forță s-o urmărească. Clark se ridică și-și reumplu ceașca, oferindu-i și ei. Marty se mustră în sinea ei pentru că nu observase ea mai întâi ceașca goală.

Clark împinse farfuria la o parte și sorbi din cafeaua fierbinte. Apoi o privi insistent. Îi întâlni privirea, deși îi fu greu să facă acest lucru.

— Bănuiesc că nu prea știi unde se găsesc lucrurile. Văd c-ai găsit locul răcoros. E bine! Mai este și-o pivniță cu rădăcinoase mai în spate. Majoritatea zarzavaturilor din grădină îs deja acolo. Doar câteva au mai rămas în grădină. Tot acolo găsești un raft cu conserve, da' îți trebuie lumină să te descurci să-ți alegi ce vrei, că-i întuneric înăuntru. Mai este și-o afumătoare afară, lângă pivnița cu rădăcinoase. Pe vremea asta nu găsești mare lucru-n ea. Plănuim să tăiem și să pregătim porcu' săptămâna viitoare. O să lucrez împreună cu doi vecini. Sunt și pui—pentru ouă și de mâncat. Bine-ar să nu tăiem prea mulți pui, deși sunt destui momentan. N-o să avem carne proaspătă până nu se mai răcește vremea, cu excepția unei părți din carnea de porc. Când s-o mai răci vremea, om încerca să facem rost de ceva vânat sălbatic, carnea o să reziste cât ține frigul. Dacă-i nevoie, om putea tăia și un bou. În râu avem pește. Când îmi termin treaba, uneori merg și mă destind pescuind. Nu stăm rău chiar deloc.

Nu era o laudă, era pur și simplu o afirmație.

— Avem pământ foarte bun și Domnul Își revarsă binecuvântarea Lui peste el. Am avut recolte bogate în ultimele patru sezoane. Și cireada a crescut la număr și-avem destui porci și pui. Toate zarzavaturile care ne trebuie cresc lângă casă și-avem destule semințe în

hambar pentru semănat. Avem și ceva bani—nu mulți, dar destui și, dacă vom avea nevoie de mai mulți, putem să vindem un porc.

Stăm mult mai bine decât mulți semeni de-ai noștri, dar vecinii de aici din jur stau bine și ei. Se pare că mutarea noastră spre vest a fost de bun augur. Acum câțiva ani am făcut rost de niște altoi de la un om care stă dincolo de râu. Și dacă totul merge bine, în câțiva ani, o s-avem fructe. Mi-a spus că s-ar putea s-avem mere chiar de la anu'. Îți zic toate-astea ca să știi cum stau treburile pe-aici. Simte-te liberă să ceri ce ai nevoie pentru tine și pentru Missie. Niciodată nu ne-au scos banii din casă, dar încercăm să trăim cât se poate de decent.

Se trase înapoi de la masă după lunga cuvântare și rămase în tăcere pentru o clipă, ca și cum ar fi vrut să-și facă ordine între gânduri pentru a verifica dacă nu i-a scăpat ceva din cele pe care ar fi trebuit să i le spună.

— Acum avem două vaci de lapte și-încă una care-o să fete la sfârșitul sezonului, așa că avem lapte și unt din belșug. Avem și o herghelie frumoasă de cai și-un cal bun de călărit, în caz că vrei să le faci o vizită vecinilor. Doamna Graham îi cea mai apropiată și cea mai bună companie pe care și-ar dori-o cineva. Cred c-o fi pe gustul tău, chiar dacă-i mai în vârstă ca tine.

Cea mai mare parte a lucrului la câmp e gata pentru toamna asta, da' mai am de-arat un pic și sper să reușesc să gat, dacă iarna mai întârzie nițel. Totuși, mai întâi, vreau să-l ajut câteva zile pe-un vecin, care n-a gătat încă. A-nceput mai greu. Am de gând să merg azi la Jedd Larson, să-i dau o mână de-ajutor. O să mă invite să mănânc cu ei, așa că nu vin acasă până când va fi momentul să le dau de mâncare animalelor. Simte-te ca acasă și încercați, tu și Missie, să vă cunoașteți mai bine, și poate că n-o să mai avem parte de proteste ca azi-dimineață.

Se întoarse spre Missie și o sălută ușor în brațe.

— Vrei să vii cu tati să-i luăm pe bătrânii Dan și Charlie?

Ea consimți gălăgios și cei doi porniră spre grajd.

Marty se frământa în sinea ei: *fără proteste de dimineață*. Se pare că această afirmație scurtă a fost singura lui observație în legătură cu

incidentul. Nu păruse să dea prea mare importanță momentului, dar, se gândi ea, poate că-l deranjase mai mult decât a arătat.

Începu să adune masa. Clark îi spusese atâtea lucruri, încât i se părea greu să le asimileze pe toate deodată. Nu se va mai gândi la ele pentru moment și va apela la informațiile primite pe măsură ce va avea nevoie de ele. Începu să facă planuri pentru ziua care-i stătea înainte.

Va cerceta în jur, pentru a găsi un lighean în care să încălzească apă și să spele hainele și cuverturile după cum plănuise. Poate că va reuși să găsească și un ac și ață pentru a face retușurile de care avea atâta nevoie.

Pe când începu să spele vasele, Clark fu înapoi pentru a o lăsa pe Missie în grija ei. Se desprinse cu greu din brațele lui Missie. Micuța se obișnuise deja să meargă oriunde cu tăticul ei și nu va fi ușor, cel puțin pentru o vreme, să o facă să înțeleagă că lucrurile vor fi diferite acum.

— Tati, trebuie să plece acum și-o să stai cu mama ta. Mă-ntorc mai târziu, îi explică el cu grijă, în timp ce ea suspina. După ce Clark plecă și Missie încetă să mai plângă, Marty așeză ultimele vase și începu să curețe soba. Terminând și treaba asta, spălă pe jos și se simți pregătită să ducă la bun sfârșit celelalte planuri.

Nu avusese niciodată prea multă experiență în ținerea unei gospodării adevărate, dar era hotărâtă sa facă treabă bună. Lui Clark nu-i va fi rușine niciodată de casa în care locuiește, atâta timp cât ea îi va ține de mamă lui Missie. De îndată ce-și va pune în ordine propriile lucruri, își va concentra toată atenția asupra gospodăriei, care fusese locuința unui bărbat singur de prea mult timp. Deși Clark fusese mai priceput decât mulți în situația lui în a păstra lucrurile în ordine, totuși nu era ca atunci când o femeie făcea asta. Avea nevoie doar de câteva zile. Va face ca totul să arate ca acasă.

CINCI

Numai de-aș putea rezista

Până după-masă târziu, Marty terminase de spălat tot ce avea, precum și o parte din hainele lui Clark și ale lui Missie. Observă cu ușurare că acea zi fusese mult mai răcoroasă decât cea precedentă. Nu credea să mai fie în stare a suporta o alta asemănătoare. Deși era mijlocul lunii octombrie, era o zi frumoasă de vară târzie.

Stând la sfoara de întins rufe, privea lung spre vest. Departe, în spatele dealurilor ondulate, se înălțau maiestuoși munții albaștri. Oare la acei munți căuta Clark ajutorul lui Dumnezeu?

Copacii de pe coasta dealului erau îmbrăcați în nuanțe de galben și roșu. Într-adevăr, multe frunze erau deja căzute la pământ sau erau purtate de vânt spre sud.

Era un peisaj frumos și cât de fericită ar fi fost să se bucure de această priveliște împreună cu Clem. *Dacă eu și Clem am fi putut avea toate astea împreună.* Simți o durere profundă în inimă, care depășea durerea de spate pe care o simți în timp ce golea apa din lighenele de spălat.

Missie dormea de-amiază. Marty era bucuroasă că nu are treabă cu Missie pentru un timp—aproape tot atât de bucuroasă cât era pentru lipsa lui Clark de-a lungul întregii zile. Ce ușurare simțise când i-a adus la cunoștință acest lucru de dimineață. Cu puțin noroc, poate că lucrul în vecini va dura vreo câteva zile. Cu greu putea

spera la așa mult. Plănuise ca astăzi să dea o raită prin jurul gospodăriei, pentru a învăța pe unde se află lucrurile, dar în acest moment

Ce-ar putea să-i spună lui Clark? Cum putea să-i spună? Nu putea nici măcar să aibă grijă de un copil. Oare va avea Clark habar

Altă masă de pregătit—dar ce? Acest lucru o punea într-o situație și mai jenantă, dar Marty știu că va face din nou clătite. Era cam singurul meniu pe care știa într-adevăr cum să-l prepare. Ei bine, las' să-i stea în gât. Nu-i păsa. De ce i-ar păsa? Nu-i datora nimic. Își dorea să fi rămas în căruță și să fi murit de foame. Asta își dorea.

Ca prin minune, focul făcut de Marty se aprinse și, în scurt timp, soba începu să răspândească în jur căldură. Nici nu-i trecea prin minte să fie recunoscătoare pe când se agita prin bucătărie, făcând cafeaua și pregătind pentru a doua oară în acea zi compoziția pentru clătite. Decise repede că va prăji mai degrabă câteva bucăți de șuncă decât slănină.

Chiar nu putea înțelege de ce o deranja atât de mult faptul că toate strădaniile ei de când a venit în această casă fuseseră sortite eșecului. Nu ar trebui să-i pese, dar cu toate acestea îi păsa, chiar dacă nu voia să recunoască. Marty simți cu intensitate că acel eșec era un rău care trebuia contracarat și învins. Așa fusese ea crescută și nu era ușor să se debaraseze de asta.

În timp ce forma pentru copt se încălzea, aruncă o privire mânioasă spre Missie.

— Acum stai locului, zise ea și se grăbi să meargă să adune rufele de la uscat, înainte să cadă roua.

Când Clark veni de la grajd, cina, așa cum era, era gata. Chiar dacă fu surprins să vadă clătite din nou, totuși nu se arătă. Marty roși când își dădu seama că cele făcute de el fuseseră tot atât de gustoase ca și ale ei.

Și ce dacă? se dezlănțui ea în sine. *Cafeaua mea e mai bună.*

Trebuie să fi fost mai bună, deoarece, atunci când ea uită din nou de ceașca goală și el se ridică să-și mai toarne, el spuse: „Bună cafea!", în timp ce-i turna și ei pentru a doua oară. Marty își întoarse fața și ridică simplu din umeri.

După cină, adună masa și o spălă pe Missie, pregătind-o pentru culcare. Încă simțea îmboldul de a o scutura puțin pe copilă de câte ori o atingea, dar se abținu.

După ce o înveli bine pe Missie și își spălă picioarele înfierbântate și pline de praf, Marty se scuză printr-un murmur. Adunându-și lucrurile pe care le adunase de pe sfoară, le duse în dormitor și închise ușa. Își împături cu grijă rochiile uzate, dar curate, punându-le pe pat. Dacă ar avea un ac și niște ață... Dar era hotărâtă să nu-i ceară lui. Niciodată!

Se așeză pe pat, permițându-și câteva momente binemeritate de autocompătimire. În acele momente, descoperi un mic coș cu instrumente de cusut, într-un colț, după ușă. Pe moment, nu-i veni să creadă că făcuse așa o descoperire, dar îndreptându-se spre acel loc, găsi mai mult decât îndrăznise să spere.

Erau ațe de diferite culori, ace de diferite dimensiuni, o pereche perfectă de foarfece și chiar niște bucăți mici de material.

Marty se așeză hotărâtă. Să coasă—era singurul lucru pe care-l putea face în acest moment. Cu toate că retușurile cu greu puteau fi încadrate în categoria cususului, anticipă cu bucurie această activitate.

Totuși, curând fu exasperată de încercările de a scoate ceva decent din lucrurile uzate care-i stăteau înainte. Cu cât lucra mai mult, cu atât era mai descurajată. Mai întâi se apucă de articolele cel mai puțin uzate, dar când ajunse la ultimele, fu complet demoralizată. Nu o vor ține toată iarna, iar ea cu siguranță nu-i va cere niciodată nimic, chiar dacă ar fi nevoită să poarte doar zdrențe.

Niciodată nu ne-au scos banii afară din casă, dar încercăm să trăim decent, și-l aminti spunând.

Ei bine, domnule Cumsecade, ce ai face dacă nu ai avea nimic care să te ridice la statura de cumsecade? întrebă ea printre dinți, în timp ce dezbrăca rochia zdrențuită pentru a-și lua o cămașă de noapte cârpită cu grijă.

Marty se puse în pat și întâmplările acelei zile începură să i se învălmășească în minte—soba prea fierbinte și cafeaua care dăduse în foc, crizele de isterie ale lui Missie, căutarea disperată a copilei, mai multe clătite. Scoase un suspin. *Dacă Clem ar fi aici...* și din nou adormi plângând.

ŞASE

Curăţenie în casă

Dimineaţa următoare, când Marty privi pe fereastră, cerul era acoperit de nori. Vremea era schimbătoare. Nu va mai trece mult până când frumoasa vară târzie va face loc furiei iernii. *Dar nu încă*, îşi spuse ea, hotărâtă să fie veselă, în ciuda împrejurărilor nefericite. În timpul zilei era cald încă şi cerul nu era foarte înnorat. Poate că norii se vor risipi curând şi vor da voie soarelui să strălucească din nou.

Cobori încet din pat. Spera ca ziua care-i stătea în faţă să fie mai bună decât cea precedentă. Sigur azi trebuie să fie mai bine ca ieri, spera ea. Ziua de ieri părea deja departe în trecut—şi alaltăieri, ziua în care l-a înmormântat pe Clem. Dar două zile care îi păruseră o veşnicie.

Marty se strecură în rochia cadrilată pe care o cârpise cu o seară înainte, aruncă o privire în direcţia lui Missie şi se îndreptă în linişte spre uşă. Spera din toată inima că scena din dimineaţa precedentă nu se va mai repeta. Nu ştia dacă ar putea să-i facă faţă din nou.

Puse cafeaua la foc şi aşeză farfuriile pe masă, apoi începu să facă pregătiri pentru clătitele de dimineaţă.

La naiba. Îşi muşcă buza. *Şi eu sunt sătulă de clătite.*

Nu păruse a fi atât de rău să mănânci clătite iar şi iar când nu aveai altceva la dispoziţie, dar cu atâtea provizii proaspete şi bune la îndemână, i se părea o ruşine să servească la nesfârşit clătite. Trebuia

să se gândească la ceva, dar până una alta trebuia să pregătească ceva de mâncare pentru a putea începe ziua. Ieși pentru a lua o altă bucată de slănină.

Missie se trezi și, fără niciun incident neplăcut, îi dădu voie lui Marty s-o îmbrace. Așadar, se pare că bătălia fusese câștigată! Așeză copila în scaunul făcut în casă și-l trase la o parte, pentru ca degetele ei mici să nu ajungă la lucruri.

Când Clark veni de la grajd, micul dejun era gata, iar Missie ședea cuminte în scaunul ei. După expresia pe care o afișa, Clark părea să spună că e îmbrăcată și cuminte, însă, spre ușurarea lui Marty, nu făcu niciun comentariu.

Se așezară la masă împreună și, după lecturarea pasajului biblic și rugăciunea de dimineață, continuară cu micul dejun, fără ca ceva ieșit din comun să se petreacă.

Se uită pe furiș la ceașca de cafea a lui Clark, pentru a vedea dacă nu era nevoie să-i mai toarne, dar, când ea sări de la locul ei pentru a lua ibricul, el îi făcu semn cu mâna că nu-i mai trebuie.

— Mi-ar plăcea, da' mai bine nu mai pierd timpu' cu încă o ceașcă dimineața asta. Cerul dă semne zi de zi că se apropie iarna, iar Jedd mai are grâne afară. O să plec cât de repede pot la el. Ezită. Dar cafeaua e chiar bună.

Marty își turnă cafea pentru a doua oară și puse ibricul la loc. Singurul lucru bun pe care-l putea spune despre ea era că face cafea bună. Ei bine, poate că era norocoasă—și el era norocos—pentru că făcea și ea câte ceva.

Clark se opri în ușă și spuse peste umăr:

— Mânânc la amiază cu familia Larson din nou. Și plecă.

De data aceasta, scâncitul lui Missie dură doar câteva minute. Gândurile lui Marty reveniră la anunțul lui dinaintea plecării. Pun pariu că se bucură că are ocazia să servească o masă pe zi la familia Larson. N-ar fi nostim ca doamna Larson să-i dea tot clătite?

Fără să vrea, Marty nu se putu abține să nu zâmbească. Apoi se așeză pentru a se bucura în voie de a doua ceașcă de cafea și pentru a-și face planuri pentru ziua care-i stătea în față.

Mai întâi, va goli complet dulapurile din bucătărie și le va freca cu peria, apoi se va ocupa de restul bucătăriei, inclusiv de pereți, ferestre și perdele. Spera ca, până seara, totul să strălucească de curățenie.

Nu petrecu atâta timp cât intenționase în fața cafelei, căci devenise nerăbdătoare să-și înceapă treaba și să vadă totul proaspăt și curat.

Spălă în grabă vasele și-i dădu lui Missie niște obiecte care spera că îi vor capta atenția pentru o vreme. Apoi se puse serios pe treabă. S-ar putea să nu fie pricepută în multe lucruri, își spuse, dar se pricepea să muncească—și asta și făcu.

Când ceasul de deasupra căminului bătu ora 12 și jumătate, dulapurile erau curățate și lucrurile ordonate așa cum îi plăcea ei. Mai descoperise și alte câteva alimente, cum ar fi porumb măcinat pentru brioșe și semințe pentru cereale prăjite. Până la urmă, poate că la micul dejun nu va găti întotdeauna clătite.

Se opri din curățenie, pentru a pregăti masa de amiază pentru ea și pentru Missie. Șunca prăjită și o felie de pâine cu lapte fură de ajuns pentru a stâmpăra foamea amândurora. Era bucuroasă că avea lapte din belșug. În drumul lor spre Vest, Clem era preocupat de faptul că ea ar trebui să bea lapte pentru copilul pe care-l purta. Acum era lapte din belșug și copilul lui Clem va fi puternic când se va naște.

După ce Marty o înveli pe Missie pentru a dormi de-amiază, se apucă de treabă din nou. Se simțea obosită, dar în niciun caz nu se va întinde pentru a-i da lui Missie șansa de a repeta scena de ieri. Acea gâză mică trebuie să fi mers o milă până să-l întâlnească pe tatăl ei. Gândindu-se la asta, Marty fu cuprinsă din nou de teamă și umilință. Nu, în niciun caz nu va mai îngădui să se întâmple așa ceva, chiar dacă ar cădea moartă de pe picioare.

Continuă să muncească, spălând perdelele și întinzându-le afară pentru a se usca. Apoi, spălă geamul, până când începu să sclipească și continuă cu pereții bucătăriei cu mai multă energie decât credea că are. Era o muncă istovitoare care lua mult timp, dar era mulțumită de ceea ce realizase. În timp ce freca pereții din bușteni, fu uimită de

cantitatea mare de apă de care avea nevoie. De câteva ori trebui să se oprească din lucru pentru a-şi reumple vasul. Amintindu-şi de perdele, se opri din frecat şi plecă să caute ceva care să semene cu un fier de călcat, pentru a le călca înainte de a le atârna la fereastră. Găsi un fier vechi într-un dulap dintr-un colţ al şopronului şi îl puse pe sobă pentru a se încălzi. Apoi, îşi dădu seama că, fiind ocupată cu frecatul, lăsase focul să se stingă, aşa că din nou îi reveni sarcina de a reaprinde focul. Se mustră, în timp ce se străduia să reaprindă flacăra. Când reuşi într-un târziu, se întoarse din nou la frecat. Îşi reumplu încă de câteva ori vasul şi fu nevoită să ducă găleţile la fântână pentru a aduce mai multă apă. Până la urmă, curăţenia fu gata. Pereţii sclipeau, chiar dacă absorbiseră apa.

Când aduse perdelele înăuntru, fierul era destul de fierbinte pentru a putea călca. Atârnându-le la fereastră, perdelele reînnoite arătau proaspete şi înviorate.

Când Missie se trezi, Marty o luă din pat şi aduse câte o cană cu lapte pentru fiecare. Missie părea veselă şi cu chef de vorbă după somn, iar Marty găsea compania ei chiar plăcută. Îi ţinea gândurile departe de alte lucruri—tot aşa cum făcuse şi treaba istovitoare.

O aşeză pe Missie în scaunul ei cu o bucată de pâine în mână pentru a se juca mai departe şi se apucă să frece podeaua de lemn cu apă fierbinte şi săpun. Când termină, o dureau braţele şi spatele, dar podeaua arăta nemaipomenit de curată. Scutură bine covoraşul de la uşă şi-l puse la loc, după care aruncă o privire peste bucătăria mică. Totul arăta şi mirosea curat. Era mândră de sine. Fereastra bucătăriei strălucea, se vedea că perdelele erau proaspăt spălate, dar pereţii—ei bine, pereţii arătau oarecum ciudat. O, buştenii arătau curaţi şi strălucitori, dar tencuiala dintre buşteni arăta ciudat, de un gri noroios, în loc de alb cum fusese înainte.

Marty traversă până la cel mai apropiat perete, şi îl lovi cu degetul. Nu doar arăta noroios. *Era* noroios—noroios şi ciudat. Marty strâmbă din nas. Ce făcuse? Apa, desigur! Nu buştenii absorbiseră apa, ci tencuiala dintre buşteni. Absorbise însetată apa cu care frecase, iar acum era cleioasă şi moale. Spera din toată inima că se va

usca repede, înainte de venirea lui Clark acasă. Se uită la ceas. Nici nu va mai dura mult. Mai bine s-ar apuca de treabă, dacă voia ca cina să fie alcătuită din mai mult decât clătite.

Observă că pâinea era pe sfârşite. Ce va face? Nu mai copsese pâine înainte sau măcar să se fi uitat la mama ei în timp ce o făcea ca să-şi fi putut aminti. Nu avea nici cea mai mică idee cum ar putea s-o înceapă. Ei bine, va face chifle. Nici pe acestea nu ştia cum să le coacă, dar în mod sigur nu putea fi atât de greu. Se spălă pe mâini şi merse la dulap. Avea sentimentul că dulapul îi aparţinea mai mult acum că aşezase toate lucrurile unde dorea.

Găsi făina şi sarea. Oare se pun ouă în biscuiţi? Nu era sigură, dar va sparge două, în caz că era nevoie. Adăugă lapte şi amestecă compoziţia. Oare ajunge? Ei bine, va încerca.

Tăie câţiva cartofi pentru a-i prăji şi scoase nişte şuncă. Se gândi că ar trebui să aibă şi nişte legume pe lângă toate acestea, aşa că merse să scoată nişte morcovi. Pe când îi curăţa de coajă, îl auzi pe Ole Bob întâmpinând caii. Clark se va ocupa mai întâi de cai, abia apoi de celelalte treburi. Bănui că va fi în casă pentru a servi cina în aproximativ patruzeci de minute, aşa că lăsă baltă morcovii şi merse să pună chiflele în cuptor. Arătau destul de bine şi-şi imagina privirea plină de apreciere din ochii lui Clark, în timp ce va întinde mâna pentru a mai lua o porţie.

Se întoarse la cartofii din tigaie, mişcându-i cu grijă astfel încât să nu se ardă.

O, cafeaua! strigă ea deodată şi se grăbi să pună ibricul pe foc. În fond, ştia să prepare cafea bună!

Felie nişte şuncă şi o puse într-o altă tigaie, savurându-i aroma pe măsură ce se frigea. Simţea miros de biscuiţi şi abia se putu abţine să nu deschidă uşa cuptorului pentru a se uita la ei. Era sigură că mai aveau nevoie doar de câteva minute. Mişcă din nou cartofii şi privi neliniştită la tencuiala noroioasă dintre buşteni. Nu avea să se usuce degrabă. Ei bine, ea nu va aduce în discuţie această întâmplare şi poate Clark n-o să observe. Până dimineaţă totul va reveni la vechea culoare albă.

Şunca trebuia întoarsă pe cealaltă parte şi cartofii erau gata. Îi împinse spre spatele sobei şi mai puse lemne pe foc. Apoi îşi aduse aminte de morcovi. O, Doamne, erau încă în vasul de curăţat, doar pe jumătate terminaţi. Se apucă de ei în grabă, tăindu-se la un deget. În cele din urmă, oala cu morcovii fu pusă pe sobă, în locul pe care-l credea a fi cel mai fierbinte, pentru a le grăbi fierberea.

Cartofii erau gata cu siguranţă, arătând cam zdrobiţi din cauză că-i lăsase pe foc şi-i mişcase prea mult şi acum erau pe marginea sobei, arătând tot mai rău cu fiecare minut. Chiflele! Marty apucă frenetic uşa cuptorului, temându-se că minutele în plus îi ruinaseră eforturile, dar nu fură distruse toate. Nimic nu putea să facă vreun rău acelor bulgări care arătau a fi duri şi care stăteau încăpăţânaţi în tavă, semănând cu nişte pietre.

Marty îi scoase afară şi răsturnă unul pe dulap, pentru a se răci puţin înainte de a face cumplitul test. Îl încercă uşor cu dinţi—în zadar! Chifla refuza să cedeze. Apăsă mai tare; niciun rezultat.

La naiba, murmură Marty şi, deschizând cuptorul, aruncă bulgărele ofensiv înăuntru. Flăcările care îl înconjurau sfârâiau uşor, ca o pisică ce îşi încovoaie spinarea, dar bulgărele tare refuza să dispară. Stătea aşa şi se înnegrea pe măsură ce flacăra pâlpâia în jurul lui.

La naiba, nici măcar nu arde, izbucni ea şi îndesă un băţ de lemn pentru a acoperi bulgărele trădător.

Acum ce fac cu astea?

Marty se uită în jur. Oare cum va putea să scape de acei bulgări? Nu-i putea arde. Nu-i putea arunca afară la câine în văzul tuturor. Le va da foc. Sunt buni de aruncat. Îi strânse în şorţ în grabă şi se îndreptă spre uşă.

— Missie, tu rămâi pe loc, strigă ea. Apoi, aducându-şi aminte de experienţa anterioară, se întoarse şi împinse ibricul la marginea sobei.

Ieşi pe uşă, mai întâi uitându-se spre grajd pentru a se asigura că drumul îi era liber. Apoi, alergă repede spre capătul îndepărtat al grădinii. Pământul era încă moale şi se lăsă în genunchi, săpând în grabă cu mâinile o groapă şi acoperind bulgării dezgustători. Îi îngropă repede şi fugi înapoi în casă. Când ajunse în curte, simţi miros de şuncă arsă.

O, nu, strigă ea, ce mizerie!

Îşi spălă mâinile în grabă în bazinul de afară şi lacrimi începură să-i curgă pe obraji, în timp ce se grăbea să ajungă în bucătăria mică, în care toate păreau să meargă pe dos.

Când Clark veni înăuntru la cină, îi fură serviţi cartofi zdrobiţi, căldicei şi felii de şuncă uşor arse, împreună cu cele câteva felii de pâine care mai rămăseseră. Nu aminti nimic de morcovi, care tocmai începuseră să fiarbă şi, bineînţeles, nici de bulgării aşa-numiţi chifle. Clark nu spuse nimic în timp ce mânca. Nimic, decât: „Cafeaua e chiar bună."

ŞAPTE

Vizitatori bineveniţi

Vineri, soarele se ivi din nou clar şi luminos, deşi căldura nu avea puterea pe care o avusese la începutul săptămânii. Marty se întinse în pat, aducându-şi aminte de cina din seara precedentă. Evitase cu grijă orice comentariu privitor la peretele murdar, dar bucata mică de perete din colţ cedase brusc. Nu mai avea aderenţă între buşteni, căzând la pământ şi lăsând o dâră de mizerie. Clark se uită în sus surprins, după care continuă să mănânce. Marty se ruga sau, mai bine zis, s-ar fi rugat dacă ar fi ştiut cum, ca restul tencuielii să rămână la locul ei. Aşa se întâmplă şi adună mulţumitoare masa şi spălă vasele.

Seara aveau nevoie de lumina lămpii, zilele fiind scurte. Bărbaţii lucrau la câmp cât de mult puteau, înainte de a se apuca de treburile din gospodărie, aşa că era întuneric beznă înainte de servirea cinei. Marty fu bucuroasă când se lăsă întunericul în acea seară. Lumina lămpii împrăştia umbre, făcând ca peretele gri să nu se vadă prea bine. În timp ce o spăla pe Missie pentru a o pune la culcare, avu senzaţia că aude o altă bucată din perete cedând, dar refuză să recunoască acest adevăr, ridicând vocea în timp ce vorbea cu Missie, încercând astfel să acopere zgomotul exasperant.

Toate acestea se întâmplaseră cu o seară înainte şi acum Marty încerca să se pregătească pentru a face faţă unei noi zile, gândindu-se

ce lucruri noi și grozave îi rezerva. Se confruntase deja cu unul dintre ele. Vasul cu pâine era gol și habar nu avea cum să refacă stocul. Probabil Clark știa cum să coacă pâine, dar ar muri înainte de a-l întreba. Și cum rămâne cu fisurile din zid? Oare se uscase lutul acela mizerabil și redevenise alb cum trebuia să fie? Îi fu groază la gândul de a merge să arunce o privire, dar faptul că zăcea acolo nu avea să schimbe situația.

Făcu un efort pentru a se scula din pat. Încă o dureau mușchii din cauza efortului mare din ziua precedentă. Se va simți așa și în zilele următoare, era sigură. Se gândi din nou la Clem și o cuprinse un dor intens după el. Se îmbrăcă cu indiferență, își trecu pieptenele prin păr și plecă în bucătărie.

Primul lucru pe care îl observă fu crăpătura din zid. Jos și colo, de jur împrejurul pereților, bucăți mici zăceau fărâmițate pe podea. Îi veni să plângă, dar asta nu o prea ajuta. Va trebui să-l pună pe Clark față în față cu această situație, să-i mărturisească ce făcuse și să accepte bine-meritata mustrare.

Îndesă câteva nuiele în foc și puse cafeaua. Deodată se întrebă câte cești de cafea va trebui să facă în viitor. Pentru moment, numărul acelor cești se întindea la infinit.

Găsi un ibric și puse niște apă la fiert. Va pregăti terci de ovăz pentru micul dejun în această dimineață. *Dar terci cu ce?* se întrebă îmbufnată. Cu ce ai putea mânca terciul dacă nu ai chifle, nici brioșe, „nici nimic", se agită Marty. Trăgând cu dezgust ibricul de pe sobă, se apucă din nou să facă clătite.

Missie se trezi, iar Marty se duse să o ia. Copila îi zâmbi și Marty se pomeni întorcându-i zâmbetul.

— 'Neața, Missie. Hai la mama, spuse ea, rostind cuvintele cu mare efort, pentru a vedea cum sună. Decise că nu îi prea plăcea și își dori să nici nu le fi folosit.

Missie veni bucuroasă și sporovăia în timp ce era îmbrăcată. Marty putea înțelege tot mai multe din cuvintele copilei. Spunea ceva despre tăticul ei și despre vacile care făceau „muu" și despre puii care făceau „piu-piu" și despre porci—Marty nu putu să descifreze sunetul

haios prin care îi imita pe porci, dar îi zâmbi copilei în timp ce o puse în scaunul ei.

Clark veni pentru a lua un mic dejun deja familiar și își salută fetița, care îi întoarse salutul printr-un chiot plin de fericire.

După citirea pasajului biblic, își plecară capetele pentru rugăciune. Clark Îi mulțumi Tatălui pentru odihna din timpul nopții și pentru promisiunea unei zile bune pentru a duce la adăpost grânele lui Jedd.

Marty fu surprinsă de partea următoare a rugăciunii lui Clark.

— Tată, fii cu cea care se străduiește din greu să fie o mamă bună pentru Missie și o gospodină bună în această casă.

Rugăciunea continuă, dar Marty pierdu restul. Tot ce făcuse până acum fusese un eșec total. Nu e de mirare că omul simțea nevoia de ajutor din partea Atotputernicului Însuși pentru a pune lucrurile în ordine din nou. Nu știa dacă ar trebui să îi placă sau să o supere o astfel de rugăciune, așa că se forță să înlăture totul din mintea ei înainte de „amin".

— Amin, repetă Missie, și micul dejun continuă.

La început mâncară în liniște, doar Clark și Missie schimbând opinii și Clark mustrând-o pe Missie.

— Nu arunca clătita jos! Ești o fată rea și îi dai mai mult de lucru mamei tale.

Marty mai prinse și alte câteva referiri la „mama ta" și realiză că Clark folosise cuvintele acestea des în ultimele zile. Știa că el face un efort conștient în a o educa pe Missie să o privească pe Marty drept mama ei. În fond, de acea era acolo—cu siguranță, nu pentru a-l amuza pe bărbatul tânăr și serios aflat în fața ei.

O altă bucată de tencuială căzu cu zgomot și Marty își luă aer și începu cu:

— Mă tem că am făcut o greșeală groaznică ieri. M-am apucat de făcut curățenie în bucătărie.

— Am văzut că totul era proaspăt și-arăta, și mirosea a curat, spuse Clark repede.

Acum, de ce ar face asta? izbucni ea în sinea ei. Mai luă o gură de aer şi continuă:

— Dar nu am ştiut ce ar putea face apa peretelui. Vreau să spun că nu am ştiut că o va absorbi pe toată şi că nu se va mai usca la loc.

Clark nu spuse nimic.

Ea mai încercă o dată.

— Ei bine, se desprinde. Vreau să spun—ei bine, priveşte! Se fărâmiţează şi cade.

— Mda, făcu Clark dând scurt din cap, fără a-şi ridica ochii.

— Nu stă într-un loc, zise Marty cu dificultate. Oare ce putem face?

Deja era aproape mânioasă. Calmul lui o enerva.

El îşi ridică privirea şi apoi răspunse încet:

— Tăi, când merg în oraş sâmbătă, o să mai iau nişte mortar. E unu' special, făcut s-arate mai alb şi mai curat, da' nu-i bun să facă faţă vremii—tencuiala de-afară are rolul ăsta. Mai am vreme să refac peretele înainte să vină iarna. Apa n-o să afecteze tencuiala exterioară, că se ţine bine. Nu-ţi mai bate capu' pentru-asta. Sunt sigur că liliecii nu vor intra prin crăpături înainte s-ajung eu să mă ocup de problema asta.

Aproape că zâmbi, fapt la care ea i-ar fi dat un picior bucuroasă. Se ridică să plece.

— Cred că le-ai forţat prea mult. Totuşi, ar fi bine să-ncerci să nu te speteşti cu curăţenia atâta într-o săptămână, cum ai făcut acum. N-au intrat zilele-n sac şi-arăţi cam obosită. Ezită. Dacă vrei să continui curăţenia, să cureţi pereţii cu o perie uscată. În regulă?

O sărută de Missie de plecare, după ce îi spuse să o asculte pe mama şi ieşi pe uşă pentru ceea ce spusese că s-ar putea să fie ultima zi în care să îl ajute pe Jedd Larson la adunarea recoltei. Marty bănui că va fi în jurul casei mai mult în acest caz. Se îngrozea la acest gând, dar momentul tot urma să vină mai devreme sau mai târziu.

Puse apă la încălzit pentru a putea spăla covoraşele înainte de venirea iernii şi găsi o perie moale cu care să îndepărteze praful de pe pereţii din camera de zi.

Nu îi luă aşa de mult curăţarea lor, cât îi luase frecarea pereţilor din bucătărie. Fu surprinsă că terminase atât de repede şi trecu mai departe la fereastră şi la podea.

Ferdelele de la camera de zi erau încă afară la aer şi covoraşele se uscau la soare, când auzi câinele anunţând că se apropia cineva. Privind pe fereastră, o recunoscu pe doamna Graham şi inima ei vibră în timp ce merse s-o întâmpine. Se salutară, doamna Graham îşi puse caii la umbră şi le dădu nişte fân ca să le facă aşteptarea mai plăcută. Apoi o urmă pe Marty în casă.

Câinele stătea întins pe o parte a cărăruii, rozând ceva care semăna cu un os. Marty observă cu groază că era una din chiflele ei. Blestematul de câine săpase după ea. Îmbujorându-se, o zori pe doamna Graham, sperând că femeia mai în vârstă nu va recunoaşte în bulgărele acela ceea ce era de fapt.

Întrând în bucătărie, Marty se pierdu. Niciodată nu mai primise o altă femeie în bucătăria ei. Nu ştia ce să facă sau să spună şi, cu siguranţă, avea puţin de oferit acestei musafire.

Marty observă că doamna Graham îşi ţinea privirea departe de tencuiala fărâmiţată şi remarcă în schimb podeaua bine curăţată.

Marty umbla de colo-colo cu stângăcie, îndesând lemne în sobă şi punând cafeaua. Ma vorbi cu lejeritate despre vreme, despre minunata Missie, de care fetelor ei le plăcea să aibă grijă şi despre recolta bună. Totuşi, Marty încă nu se simţea în largul ei. Fu mulţumitoare când cafeaua începu să dea în clocot şi putu să toarne câte o ceaşcă pentru fiecare. O aşeză pe Missie în scaunul ei şi îi dădu o cană cu lapte şi puse smântâna şi zahărul pe masă pentru Ma, în cazul în care obişnuia să îşi pună în cafea.

O cuprinse o stare de amorţeală când îşi dădu seama că nu avea ce să servească pe lângă cafea—nu mai mult de o fărâmă de pâine. Ei bine, cafea era tot ce avea, aşa că va fi suficient.

— Văd că eşti harnică precum albina, prinsă cu curăţenia de toamnă, observă Ma.

— Mda, răspunse Marty.

— Îi bine să fie toate lucrurile curate pentru zilele lungi şi nopţile

când nu prea poți ieși pe-afară. Atunci e vreme de tricotat și de făcut cuverturi.

Mda, așa se gândea și ea.

— Ai covoare destule?

Era sigură că avea.

— Dar cuverturi? Vei avea nevoie de ele?

Nu, socotea că nu.

Sorbeau ușor din ceașca cu cafea. Apoi, ochii căprui, plini de căldură ai lui Ma se întoarseră spre ea.

— Cum merg lucrurile, Marty?

Nu era vorba de cuvinte, ci de privire. Expresia din ochii lui Ma îi spunea că îi păsa într-adevăr cum mergeau lucrurile și hotărârea lui Marty de a se ține tare cedă întocmai ca tencuiala dintre bușteni. Cuvintele veneau de-a valma, pe măsură ce îi spunea lui Ma despre clătite, despre izbucnirea plină de încăpățânare a lui Missie, despre epuizarea rezervelor de pâine, despre chiflele îngrozitoare, despre dispariția lui Missie, despre pereți, despre cina oribilă pe care o servise cu o seară înainte și, în cele din urmă, despre dorul mare după bărbatul pe care îl pierduse de curând. Ma rămase tăcută, cu ochii înlăcrimați. Apoi, se ridică brusc și Marty se temu că o jignise pe femeia mai în vârstă prin izbucnirea ei.

— Vino, dragă, spuse Ma cu blândețe, tonul cu care i se adresă alungând orice urmă de teamă că o jignise. Te-nvăț eu să faci pâine. Apoi o să m-așez și-o să-ți scriu toate rețetele care-mi vin în minte. E o rușine că ai trecut prin toate astea în ultimele zile, așa tânără cum ești, încă îndurerată și toate celelalte și, dacă nu mă-nșel—plimbându-și privirile de-a lungul siluetei lui Marty—și ești pe cale să fii mamă, nu-i așa, copilă?

Marty aprobă în tăcere, înghițindu-și lacrimile și Ma luă totul sub control, muncind și vorbind și, în cele din urmă, reușind s-o facă pe Marty să se simtă mai valoroasă decât se simțise vreodată de când îl pierduse pe Clem.

După o zi plină de activitate, Ma plecă. Lăsă în urma ei un vraf de rețete cu instrucțiuni complete, pâine proaspăt coaptă care

răspândea o aromă plăcută în toată bucătăria, un coș plin cu bunătăți și o Marty mai plină de încredere în sine, cu cina pregătită.

Marty se rugă scurt ca, dacă într-adevăr există Dumnezeu undeva acolo sus, să trimită o binecuvântare specială peste această femeie deosebită pe care învățase atât de repede s-o iubească.

OPT

Viaţa este crudă

Ziua de sâmbătă se ivi senină, dar şi mai răcoroasă în acelaşi timp. Micul dejun alcătuit din terci de ovăz şi brioşe din porumb fu servit în grabă, astfel încât Clark să ajungă în oraş devreme. Marty îi prezentă o listă pe care Ma Graham o ajutase s-o facă cu o zi înainte.

— Ţine minte, îi spusese Ma, în lunile de iarnă uneori trec trei sau patru săptămâni între drumurile în oraş, datorită viscolului, şi nu poţi şti dinainte care-i sâmbăta pe care o pierzi, aşa că trebuie să ai întotdeauna provizii suficiente.

Marty îşi făcu griji că lista ar putea fi cam lungă, dar Clark nu păru surprins în timp ce trecu repede cu privirea peste ea. Dădu din cap aprobator, sugerând că e de acord cu lista, apoi se aplecă s-o sărute pe Missie de rămas bun, promiţându-i o surpriză la întoarcere.

Marty răsuflă uşurată la gândul unei alte zile fără el prin preajmă şi se gândi cum să o organizeze mai bine. Clark o avertizase s-o ia mai uşor, iar Ma Graham se temea că făcea prea multe pentru o femeie în situaţia ei, dar Marty ştia că trebuie să facă ceva care să o solicite, pentru a-şi umple timpul. Altfel, conştientizarea marii pierderi ar copleşi-o. Decise că va termina curăţenia. Se uită în jur pentru a vedea de ce s-ar putea apuca. Mai întâi, va pune apă la încălzit pentru a spăla lenjeria de pat. Apoi va curăţa fereastra, pereţii şi podeaua din dormitor şi, dacă timpul îi va mai permite, se

va ocupa și de șopron. Nici nu se gândi să curăţe în anexă. *Acela este locul privat al lui Clark*, își spuse ea și nu se va amesteca.

Așezând-o pe Missie cu micuța ei păpușă din cârpe în brațe și învelind-o în cuvertura mică făcută de mână, Marty se apucă de treabă, forțându-și mintea să se concentreze la ceea ce făcea. Din când în când simțea cum o cuprinde o teamă care nu îi dădea pace. Dacă va termina cea mai mare parte a curăţeniei azi, ce va face mâine, și poimâine, și ziua următoare? Marty încercă să înlăture acest gând din mintea ei. Zilele următoare vor trebui să se îngrijească de ele însele. Acum nu putea să privească prea departe în viitor. Era sigură că, dacă se va lăsa în voia gândurilor, meditând la săptămânile pe care le avea de petrecut în această căsuță alături de un bărbat pe care nu îl alesese ea și de un copil care nu era al ei, va ceda sub povară.

Duse la bun sfârșit și ultimul lucru propus pentru acea zi, tocmai la timp pentru a începe să pregătească cina. Clark spusese că ar trebui să fie acasă pe la ora treburilor gospodărești obișnuite. Răsfoi printre rețetele pe care Ma i le lăsase. Se hotărî să facă chifle și tocană de legume, folosind o parte din supa de carne pe care Ma i-o adusese, pentru a da gust tocanei. Se apucă de treabă când descoperi că uitase să mai pună lemne pe foc.

— La naiba. Oare n-o să învăț niciodată? se enervă ea, încercând să îl reaprindă. Missie, ținându-și strâns păpușa în mâini, se uita cu ochii mari.

— La na'ba, o auzi Marty murmurând și nu putu să nu se simtă rușinată. Respiră adânc pentru a se calma. Când caii se opriră afară, legumele fierbeau plăcut la foc mic. Clark desprinse căruța și o aduse lângă casă pentru a-i fi mai ușor să descarce proviziile, apoi duse caii în grajd.

Marty continuă pregătirea cinei. De data aceasta, mulțumită lui Ma Graham, chiflele arătau mult mai bine.

Observă oboseala de pe fața lui Clark când acesta se întoarse de la treburile de afară. O îmbrățișă pe Missie cu căldură înainte de a se așeza la masă, dar Marty se gândi că umerii lui erau cam lăsați în jos. Oare cumpărăturile erau o sarcină prea grea pentru un bărbat sau

făcuse ea o listă prea lungă și el își cheltuise toți banii? Medită la acestea în timp ce stătea la masă, dar nu găsi niciun răspuns pe când încerca să răcească tocana lui Missie.

— Mă tem că dac-aduc înăuntru toate proviziile, nu fac decât debandadă în casa ta pusă la punct. Vocea lui Clark o întrerupse din starea de meditație.

— Nicio problemă, răspunse Marty. O să le punem la locul lor în curând.

— Cea mai mare parte a proviziilor o punem în pod, deasupra bucătăriei, continuă Clark. Ajungi sus urcând pe o scară din afara casei.

Marty căscă ochii mari.

— Nu știam că este un pod deasupra, îi spuse.

— E cam gol acum, așa că oricum nu te-ar fi ajutat prea mult să știi. Îl aprovizionăm toamna, ca să nu rămânem fără alimente, făină și sare, în timpul viscolelor iernii. O să duc proviziile direct în pod, ca să nu-ți umplu casa cu ele. Totuși mărunțișurile-o să le-aduc aici ca să le pui tu unde vrei. Vrei să le aduc în bucătărie sau să le pun în șopron?

Marty știa că i-ar fi mai la îndemână în bucătărie, dar dacă ar fi în șopron, nu va fi așa dezordine până le va pune la locul lor. Hotărî să fie în șopron și se grăbiră să termine de mâncat pentru a se apuca de treabă.

După ce terminară de mâncat, Clark scoase din buzunar o pungă mică cu bomboane și îi dădu una lui Missie. Apoi îi dădu punga lui Marty, spunându-i să se servească și apoi s-o pună bine în dulap pentru altă dată. Missie sugea cu zgomot și cu bucurie, spunând „mmm" și „e delicioasă, tati."

Marty spălă vasele, iar Clark duse proviziile în șopron, după cum se înțeleseseră.

Pe măsură ce umplea vase și oale, Marty se simți copleșită de toate darurile. Îl putea auzi pe Clark trudind sub sacii grei, urcând pe scară în pod din nou și din nou.

În cele din urmă, treaba fu gata. Dulapurile erau pline ochi. Dacă ea împreună cu Clem ar fi putut să adune asemenea provizii. Oare

nu ar fi fost cât Crăciunul şi toate sărbătorile la un loc? Oftă şi îşi şterse o lacrimă care apăru pe neaşteptate în colţul ochiului.

Marty o învelea pe Missie pentru noapte, gândindu-se dacă Clark va veni să audă scurtele rugăciuni ale copilei, cum făcea de obicei, când îl auzi chinuindu-se sub o povară cam grea. Curioasă, Marty merse în bucătărie pentru a vedea ce se întâmplă. Clark, cu un ciocan în mână, încerca să dea la o parte un capac care ascundea un obiect mare. Rămase privind din uşă, în timp ce unealta lui Clark scotea la vedere conţinutul. Simţi că i se taie respiraţia, când văzu cea mai frumoasă maşină de cusut, care strălucea din cauza metalului şi a lemnului lustruit.

Clark nu privi spre ea, dar începu să vorbească, vocea lui părând tot atât de obosită ca şi umerii plecaţi. Păru însă că simte nevoia să dea o explicaţie.

— Am comandat-o acu' câteva luni, ca o surpriză pentru Ellen a mea. Îi plăcea să coasă şi întotdeauna făcea lucruri pline de imaginaţie. Era pentru ziua ei. Ar fi împlinit 21 de ani mâine. Apoi Clark îşi ridică privirea. M-aş bucura s-o consideri a ta acum. Îs convins că-ţi va fi de folos. O s-o duc în camera ta sub geam, dacă vrei.

Marty îşi înăbuşi un suspin. El îi dădea ei această maşină frumoasă. Întotdeauna visase să aibă o maşină a ei, dar niciodată nu visase la atât de mult. Nu ştia ce să spună, deşi simţea că trebuie să spună ceva.

— Îţi mulţumesc, murmură ea în cele din urmă. Îţi mulţumesc. Va... va fi bine, chiar bine.

Doar în momentul acela îşi dădu seama că acest bărbat înalt care stătea în faţa ei se lupta să se stăpânească. Buzele-i tremurau şi, întorcându-se, ea fu sigură că văzuse lacrimi în ochii lui.

Marty trecu pe lângă el şi ieşi afară în răcoarea nopţii. Trebuia să îşi pună gândurile în ordine. Comandase maşina de cusut pentru Ellen şi plângea. *Şi el trebuie să sufere*, se gândi ea, uimită de conştientizarea acestui lucru. Povara de pe umerii lui, buzele tremurânde, ochii plini de lacrimi. *El... el trebuie să înţeleagă ceva din ceea ce simt eu.*

Niciodată nu se gândise că el ar putea să poarte în suflet o durere atât de adâncă. Lacrimi fierbinţi brăzdară obrajii lui Marty.

O, Clem, îi plângea inima. De ce îi se întâmplă astfel de lucruri oamenilor? De ce? De ce?

Dar Marty ştia că nu există un răspuns uşor de dat. Aceasta era prima dată când Clark făcuse referire la soţia lui. Marty nici măcar nu îi ştiuse numele. Într-adevăr, fusese atât de copleşită de propria durere, încât nu-şi pusese prea multe întrebări cu privire la femeia care fusese soţia lui Clark, mama lui Missie şi cea care ţinuse casa. Parcă abia acum se trezise la realitate. Trandafirul de lângă uşă, perdelele de un vişiniu strălucitor, hainele cusute cu dragoste ale lui Missie, care îi rămâneau mici prea curând, covoraşele colorate de pe podea. Totul—totul în această casă vorbea despre această femeie. Marty se simţi dintr-o dată ca un intrus. Oare cum arătase această Ellen? Oare cafeaua ei dăduse vreodată în foc şi oare ei i se întâmplase să nu-i iasă chiflele? Nu, Marty era sigură că nu se întâmplase aşa ceva. Dar fusese atât de tânără—doar 21 de ani—şi deja murise. E adevărat, Marty era chiar mai tânără—19, de fapt—şi totuşi, 21 părea o vârstă atât de fragedă la care să mori. Şi de ce a murit? Marty nu ştia. Erau atâtea lucruri pe care nu le cunoştea şi doar puţine care îi deveneau clare. În această casă trăise o femeie, care ţinuse la ea şi o transformase într-un cămin, care născuse o fetiţă pe care o iubise mult, o tânără femeie, care petrecuse atâtea zile şi nopţi împreună cu soţul ei. Apoi o pierduse şi pierderea îi provocase o durere profundă—asemănătoare cu cea pe care o simţise ea la pierderea lui Clem. Ea crezuse că era singura care purta o asemenea durere în inimă, dar nu era aşa.

Viaţa este crudă, se gândi ea ridicându-şi faţa. „E rea şi crudă", rosti cu voce tare, în timp ce privea în sus. Stelele de pe cerul senin clipeau spre ea.

„E rea, spuse ea în şoaptă, dar e frumoasă." Oare ce-i spusese Ma Graham? *Timpul*, spusese ea, *timpul e cel care vindecă—timpul şi Dumnezeu*. Marty bănui că era vorba despre Dumnezeul lui Clark.

Dacă ducem doar povara unei singure zile, va veni ziua când va fi tot mai ușor și, într-o bună zi, vom fi surprinși că suntem în stare să râdem și să iubim din nou. Așa spusese Ma.

Acea zi îi părea atât de îndepărtată, dar oarecum avea încredere că Ma Graham știe cum este să treci printr-o astfel de situație.

Marty porni spre casă. Era răcoare seara și își dădu seama că tremura. Când intră în bucătărie, văzu că dispăruse orice urmă de mașină și de ladă.

Pe masa din bucătărie era un pachet mare învelit în hârtie maro și legat cu șnur. Clark făcu semn cu mâna în direcția pachetului.

— Nu-s sigur ce-i înăuntru, spuse el. Am rugat-o pe doamna McDonald de la magazin să pună tot ce-are nevoie o femeie pentru ca să treacă iarna. A trimis asta. Sper că-i în regulă.

Marty respiră adânc. Oare ce voia să spună? Nu era sigură.

— Vrei să ți-o duc pe pat să te uiți ce-i în ea?

Fără a mai aștepta răspunsul ei, care ar fi luat jumătate din noapte căci își simțea limba legată, el cără pachetul în camera ei și îl puse pe pat, după care se întoarse pentru a pleca.

— A fost o zi lungă, zise el încet. Cred că o să-i pun punct aici. Și plecă.

Băjbîi prin întuneric până aprinse lampa. Apoi se grăbi să desfacă șnurul. Aducându-și aminte de foarfece și de coșulețul pentru cusut, se grăbi să le aducă pentru a grăbi procesul. Ardea de nerăbdare, dar pe măsură ce hârtia maro cădea la o parte, fu total nepregătită pentru ceea ce găsi.

Era material pentru lenjerie intimă, patru cămăși de noapte și destul material pentru trei rochii. O bucată arăta călduroasă și moale, de un albastru-gri pal; deja își imagina în mintea ei cum ar arăta gata. Va fi rochia ei de vizite și de ieșit în lume în general. Era frumos. Căută mai departe și găsi un model de bonetă și două bucăți de material. Unul mai subțire, iar celălalt mai gros, pentru vreme rece.

Era și panglică pentru decorat margini și ciorapi lungi, călduroși, și chiar o pereche de papuci, călduroși și înalți pentru iarnă și un șal pentru zilele și serile răcoroase, iar pe fundul cutiei, sub toate

celelalte lucruri, o haină lungă. Era sigură că nimeni altcineva în tot Vestul nu va avea haine care să le egaleze pe ale ei. Obrajii îi erau calzi, iar mâinile îi tremurau. În momentul următor, încercând să apeleze la rațiune, își îndreptă spatele.

Prostuțo ce ești, murmură ea. *Nu poți primi toate astea. Știi că, dacă le iei, o să-i fii îndatorată omului ăsta pentru ani de-a rândul?*

I se umplu inima de resentimente. Dorea să aibă frumoasele lucruri, dar nu putea să le accepte. Ce putea face? Nu se va umili, rămânând datoare acestui bărbat. Nu va fi o cerșetoare în casa lui. Lacrimile începură să îi scalde obrajii. Of, ce putea face? Ce putea face?

Nu ne scot banii din casă, dar încercăm să trăim decent, îi reveni din nou în minte.

Oare era pus într-o situație jenantă de faptul că era sărăcăcios îmbrăcată? Da, hotărî ea, s-ar putea să fie așa. Din nou își ridică bărbia.

„Bine, spuse ea hotărâtă, va lua totul. Nu va pune niciun bărbat într-o situație jenantă. Își va coase hainele astfel încât să fie invidiată de toate femeile din jur. În fond, știa să coasă. Lui Clark nu trebuia să-i fie rușine din cauza ei."

Dar conștientizarea a ceea ce știa—sau credea că știe—diminua plăcerea pe care o simțea gândindu-se la noile ei haine.

În dormitorul lui din anexă, Clark își întinse picioarele lungi și obosite sub pătură. Fusese o zi grea pentru el, încărcată de amintiri dureroase.

Era o adevărată sărbătoare când îi aducea proviziile pentru iarnă lui Ellen. Făcea atâta caz de ele. Dacă ea ar fi fost acolo azi, ar fi implicat-o și pe Missie în acest joc frenetic plin de entuziasm. Ei bine, ar fi absurd să dea vina pe Marty, văduvă doar de cinci zile. Nu se putea aștepta ca ea să fie entuziasmată la culme de sare și de făină în momentul acesta. Trebuie să fie foarte afectată și profund îndurerată. Și-ar fi dorit să-i poată fi cumva de ajutor, dar cum? Propria lui durere era încă foarte adâncă. Știa că era nevoie de timp pentru a trece peste o asemenea pierdere, nici pentru el nu trecuse destul

timp. Gândul de a-şi dori o altă femeie nu îi trecuse niciodată prin minte de când o pierduse pe Ellen. Dacă nu era Missie, această femeie nu ar fi fost aici; dar Missie avea nevoie de ea, chiar dacă el nu simţea nevoia. Prin urmare, ar fi fost nedrept să dea vina pe biata fată.

La început simţise repulsie faţă de ea—curăţând dulapurile lui Ellen, lucrând la soba ei—dar nu, nici asta nu era drept. În fond, ea nu alesese să fie aici. Va trebui să se străduiască mai mult să se comporte decent şi să-i înţeleagă durerea. Nu dorea ca Missie să trăiască într-o atmosferă posomorâtă. Nu, va trebui să învingă aceste trăiri şi, în timp, poate că şi ea va reuşi, astfel încât casa să fie un cămin unde micuţa să crească şi să înveţe. Va fi mai greu pentru Marty, se gândi el, căci ea e singură. Ea nu avea o misie, sau o fermă, sau altceva. Spera că doamna McDonald alesese lucrurile potrivite pentru Marty. Va avea nevoie de haine mai călduroase pentru iarna care se anunţa.

Faptul că făcea ceva special pentru ea, pentru că îi făcuse rost de lucrurile de care avea nevoie, nu îi trecea prin minte. El doar asigura cele necesare pentru cei care se aflau sub acoperişul lui, fiind crescut şi educat în acest spirit, adică în spiritul responsabilităţii faţă de cei din casă. Acest lucru îl învăţase când nu era decât un tânăr hoinar, încercând să se ţină după paşii mari ai tatălui său.

NOUĂ

Ziua Domnului

Ziua de duminică se ivi luminoasă şi caldă, cu nori doar cât să se contureze un peisaj care parcă te îmbia să ieşi. La micul dejun, sperând să nu fie prea evident gândul din spatele vorbelor, Marty îl întrebă pe Clark dacă a terminat treaba la Jedd sau dacă va fi plecat în timpul zilei. Clark se uită la ea surprins.

— Jedd mai are puţin până să termine, spuse el, şi nu m-aş mira dacă ar lucra şi azi. Totuşi, eu întotdeauna mă odihnesc în ziua Domnului. Ştiu că nu prea pare o zi a Domnului fără niciun serviciu divin la biserică, dar încerc să o cinstesc cât pot eu mai bine.

Acum fu rândul lui Marty să fie surprins. Ar fi ştiut dacă s-ar fi gândit, dar în nerăbdarea ei de a-l vedea pe Clark plecat de acasă, îi scăpase din vedere acest lucru.

— Sigur, spuse ea în şoaptă, evitându-i privirea, am uitat complet ce zi este.

Clark nu mai adăugă niciun alt comentariu. După câteva momente, spuse:

— Mă gândeam cum am putea, eu şi Missie, să luăm la pachet prânzul şi să ne petrecem ziua la pădure. Se pare că-i ultima ocazie să facem asta. Vremea se răceşte şi se vede că iarna-i nerăbdătoare să vină. Ne-am bucura să ne petrecem ziua lenevind şi admirând

ultimele flori sălbatice și ultimele frunze gata să cadă. Se potrivește cu ce ți-ai pus tu în gând?

— Sigur... sigur... E-n regulă, zise ea bâlbâindu-se. O să vă pregătesc prânzul imediat după masă.

— Bine!

Deci totul era stabilit. Clark și Missie vor petrece ziua bucurându-se de aerul curat și unul de celălalt, iar ea, Marty, va avea ziua pentru sine. Gândul o entuziasma și o înfricoșa în același timp. Nu era prea sigură cum se va descurca fără fetiță prin preajmă, să îi distragă gândurile de la pierderea suferită.

Clark ieși și merse în șură, întorcându-se cu o invenție ciudată, care semăna cu un fel de suport care se pune în spate.

— E pentru Missie, răspunse el la întrebarea ei mută, în timp ce ea privea lung. Îmi puneam asta în spate când eram nevoit s-o iau la câmp și la treburile mele. Chiar a dormit în ei, când făceam distanțe lungi. Zâmbi. Țânca e tot mai grea pentru o găză atât de mică. Cred că mai bine îl iau cu mine pentru când se satură de mers.

Marty își dădu seama că le pusese mai multă mâncare decât aveau nevoie, dar se gândi că probabil aerul proaspăt și mersul pe jos, peste dealuri le va trezi pofta de mâncare.

Missie era nespus de fericită și își luă rămas bun de la Marty de nenumărate ori la plecare. Ole Bob îi conduse din ușă, și Marty rămase privind trăsurul dispărând după grajd. Întorcându-se înapoi pentru a aduna masa și pentru a spăla vasele, își aminti că azi ar fi fost ziua de naștere a lui Ellen. Poate că plimbarea lor va include și o vizită la mormântul ei. În inima ei, Marty era convinsă că așa va fi.

Se grăbi să termine treburile de dimineață și apoi se închise în dormitor, unde o aștepta materialul și noua mașină de cusut strălucitoare. Nu era sigură dacă încălca sabatul lui Clark cosând. Spera să nu fie așa, dar nu era sigură că s-ar fi putut abține să facă asta, chiar dacă ar fi știut că era așa. Spera din toată inima că nu va aduce vreo ofensă Dumnezeului lui Clark. Avea nevoie de orice ajutor pe care El ar fi fost dispus să i-l acorde. Își îndepărtă aceste gânduri și-și lăsă

mintea complet în voia lucrului—atât cât reuși. Din când în când, gânduri care veneau de nicăieri făceau aproape să i se taie respirația.

N-ar fi Clem mândru să mă vadă în asta?

Aceasta e cuiasea preferată a lui Clem.

Mai târziu, spuse în șoaptă:

„Clem întotdeauna a făcut haz de ceea ce el numea «cum pierde vremea o femeie»". Nu se putu abține să nu zâmbească ușor, dar curând i se puse un nod în gât.

Nu! părea că nu există cale de scăpare. Clem era mereu prezent pentru a-i tulbura gândurile și lipsa lui încă o făcea să simtă o durere în piept. Cu încăpățânare, refuză să cedeze în fața tentației de a se arunca în pat și de a suspina, dar munci în continuare cu îndârjire.

După-amiază, lăsă la o parte cusutul. Nici nu făcuse pauză pentru a mânca. Totuși nu simțise această nevoie, iar cusutul mersese bine. Mașina mergea ca-n vis și nu-i venea să creadă cât de repede se întorcea cusătura cu ajutorul ei. Oricum decise că ochii ei aveau nevoie de odihnă, după ce priviseră fix la piciorul mașinii atâta timp. Și picioarele îi erau obosite și umflate de la apăsarea pedalei în tot acest timp.

Ieși să se plimbe afară, pentru a se mai destinde. Era un apus glorios și era aproape geloasă pe Clark și pe Missie că puteau merge printre frunzele care foșneau. Se plimbă încet prin curte. Tufa de trandafiri avea doar o singură floare—nu tot atât de mare și de frumoasă ca cele de dinainte, era sigură de asta, dar frumoasă doar prin faptul că se afla acolo. Merse mai departe spre grădină. În cea mai mare parte, legumele fuseseră adunate. Doar câteva mai trebuiau duse în pivnița cu rădăcinoase. La capătul grădinii, se afla groapa pe care o săpase pentru a-și îngropa chiflele. Fusese săpată din nou de Ole Bob, care simțise că era de datoria lui să le scoată din nou la lumină. Câțiva bulgări tari încă zăceau lângă groapă—chiar și Ole Bob îi abandonase. Nu mai prea are importanță, își spuse Marty în timp ce lovi cu papucul ei uzat într-unul dintre ei. E straniu cât de repede se pot schimba lucrurile.

Se plimbă mai departe, adulmecând aerul parfumat. Pomii fructiferi despre care îi povestise Clark arătau promiţător şi sănătoşi. Nu ar fi minunat să avem propriile noastre mere? Poate chiar la anul, aşa spusese Clark. Stătea lângă un pom, nesigură dacă era măr sau nu, dar ar trebui să fie, se gândi şi îl îmbrăţişă să facă mere anul următor. Apoi îşi aminti că şi dacă ar face, ea va fi de mult plecată în Est pe atunci. Nu o deranja să informeze pomul de acest lucru, de teamă că nu va mai rodi. Se întoarse şi plecă, de data asta nemaipăsându-i atât de mult.

O luă pe cărarea care ducea la râu, chiar prin spatele afumătoarei. Găsi o platformă din piatră care fusese construită în albia râului, unde curgea un izvor rece, ţâşnind din coasta stâncoasă a dealului pentru a se uni cu apele de mai jos. Locul, perfect ascuns, ţinea la răcoare ouăle cu unt şi smântână dulce în apa rece ca gheaţa, în zilele caniculare de vară. Clark nu îi spusese despre asta, dar oricum nu avea rost s-o facă, pe atunci locul nefiind necesar. Se opri un moment să privească apa clipocind şi curgând peste pietrele şlefuite. Era ceva fascinant în această apă, îşi spuse ea îndepărtându-se şi se gândi că e un loc numai bun pentru a te reîmprospăta într-o zi caniculară de vară. Dar bineînţeles că nu va mai fi aici pe atunci, îşi mai aduse ea încă o dată aminte.

Merse mai departe la şarc, întinzându-se peste gard pentru a mângâia grumazul puternic al lui Dan; sau poate că era Charlie. Vacile stăteau la umbra plopilor înalţi, rumegând tacticos, în timp ce viţeii din acel an creşteau văzând cu ochii, păscând iarba de pe pajiştea din apropiere. Este într-adevăr o fermă reuşită, decise Marty—chiar aşa cum visaseră ea şi Clem să aibă.

Dând scurt din cap, se îndreptă spre casă, trecând pe lângă coteţul păsărilor. Deodată, simţi o poftă nestăpânită de pui fripţi în tigaie. Îşi dădu seama că trecuse atât de mult timp de când nu mai gustase carne de pasăre şi îşi aduse aminte de casă şi de aroma delicioasă care venea dinspre bucătăria mamei ei. În acel moment, era sigură că nimic altceva nu ar avea un gust mai bun. Gătitul puilor era unul dintre lucrurile pe care le văzuse la mama ei. Ori de câte ori pregăteau pui, obişnuia să se posteze la masă lângă mama ei şi să

privească toată procedura, de la cap la coadă. Totuşi mama ei nu începuse niciodată cu o pasăre vie. Marty nu reţezase niciodată capul unui pui, dar era sigură că se va descurca ea cumva.

Se apropie de coteţ, urmărind puii, în timp ce cărăiau şi alergau de colo-colo, încercând să aleagă un candidat potrivit. Nu era sigură dacă ar trebui mai întâi să prindă pe cel pe care îl voia şi apoi să îl ducă la topor sau ar trebui să aducă toporul din hangar. În cele din urmă, hotărî să ducă puiul la topor, dându-şi seama că avea nevoie şi de un butuc pe care să îi reteze gâtul.

Intră în coteţ şi îşi alese victima, un cocoş tânăr şi arogant care părea să fie tocmai bun de fript.

— Ia vino tu aici, încercă ea să îl convingă, întinzând mâna, dar curând îşi dădu seama că un pui nu reacţiona precum un câine. De fapt, puii păreau a fi complet diferiţi. Zburau, cărăiau şi aruncau mizerie şi gunoi într-un vârtej nebun, de câte ori ajungea la distanţa la care putea să-i înşface. Curând, Marty hotărî că, dacă voia să aibă la cină pui, urmărirea era singurul mod prin care putea să aibă unul în tigaie. Se puse serios pe treabă, apucând puii de picioare şi sfârşind cu faţa plină de mizerie şi pene murdare. Se învârteau mereu în cerc. Marty deja renunţase la cocoşul arogant şi se orientă spre ceva mai uşor de prins. În cele din urmă, după multă alergătură şi încercări de a prinde un pui, cu rochiţa murdară de pământ, cu părul vâlvoi, cu calmul zdruncinat, reuşi să pună mâna pe o pereche de picioare. Era mai greu decât se aşteptase şi simţea cum o lasă puterile încercând să îl ţină, puiul fiind hotărât să nu fie cina nimănui. Tot atât de hotărâtă, Marty îl ţinu cât putu de strâns. Aproape că reuşise să îl scoată din coteţ. Era sigură că acesta era mai marele cetei, stăpânul locului. Şi ce dacă, se gândi ea. Va umple tigaia şi poate că pasărea ura gândul de a mai trece printr-o iarnă.

Gâfâind de extenuare în timp ce se îndrepta spre hangarul de lemn, Marty era totuşi mulţumită de sine pentru că îşi dusese la îndeplinire misiunea.

Întinse cocoşul cărăitor care dădea din aripi pe butuc şi, în timp ce acesta se liniştea, întinse mâna după topor. Reîncepu bătaia din aripi

şi Marty fu nevoită să lase jos toporul, pentru a ţine pasărea cu amândouă mâinile. Scena se repetă la nesfârşit. Marty începu să se gândească dacă nu cumva era o luptă pentru a vedea care oboseşte primul. Ei bine, ea nu va ceda.

— Lua-te-ar naiba de pasăre—stai într-un loc, şuieră ea şi încercă din nou, îndreptând cu înverşunare toporul spre capul cocoşului. Cu un cărăit şi cu o bătaie din aripi, cocoşul se eliberă şi fugi, dând din aripi şi vociferând cât era curtea de mare. Marty privi în jos la locul de tăiat şi zări cu oroare două bucăţi mici de cioc care rămâseseră acolo.

— Aşa-ţi trebuie! izbucni ea, dând cu piciorul la o parte bucăţile.

Era încă hotărâtă să nu se dea bătută, se duse din nou la coteţ, în timp ce cocoşul cu ciocul scurtat alerga dând din aripi prin curte, descărcându-şi mânia asupra lumii ticăloase.

Marty porni cu hotărâre spre coteţ şi o luă de la capăt. După multe minute de fugă şi respirând greu din cauza prafului care plutea în aer, în cele din urmă obţinu ce-şi dorise. Pasărea era destul de mare şi din nou o luă spre butuc. Din nou lucrurile nu merseră bine. Îl puse pe butuc şi se întinse după topor, scăpă toporul şi-l întinse din nou şi din nou. Într-un final avu o sclipire şi, luând puiul cu ea, se îndreptă spre casă. Merse direct în dormitor, ţinând pasărea strâns sub braţ şi luă dintr-un sertar un ghem de sfoară. Înapoi la hangar, se aşeză pe un butuc cu puiul în poală şi îi legă bine picioarele. Apoi ieşi afară şi legă celălalt capăt al sforii de un copac mic. Legă o altă bucată de sfoară de gâtul puiului şi capătul ei îl legă de un alt copac mic. Aduse butucul pentru tăiat din hangar şi-l aşezâ în locul potrivit, sub gâtul întins al puiului.

— Acum e acum, zise ea cu o oarecare satisfacţie şi fixându-şi ţinta cu atenţie, închise ochii şi lovi cu putere.

Mersese—dar Marty fu total nepregătită de următorul episod. Puiul, care bătea sălbatic din aripi—fără cap—o împroşcă fără milă cu sânge peste tot.

— Opreşte-te! Opreşte-te! Strigă ea. Ar trebui să fii mort—creatură proastă şi fără cap!

Mai lovi o dată cu toporul, uşurând puiul de o aripă. Încă se zvârcolea şi Marty începu să bată în retragere spre şură, încercând să-şi protejeze faţa de atacul violent. Într-un final, puiul zăcu nemişcat, mişcând scurt doar din când în când. Marty îşi luă mâinile de pe faţă.

— Pasăre blestemată, izbucni ea şi se întrebă dacă va avea curajul să o ridice.

Îşi privi rochia murdară şi pătată de sânge. Ce mizerie! Şi totul pentru o cină de pui.

Afară în ocol, un cocoş indignat cu ciocul scurtat, încerca să croncăne, în timp ce Marty ridica mormanul jalnic de pene şi sânge şi o luă spre casă.

Toate acele pene trebuiau îndepărtate, după care urma partea mai dezgustătoare, aceea de curăţare a mărunţaielor.

Reuşi cumva să treacă şi peste asta şi, după ce spălă carnea în apă curată de fântână şi o condimentă, o puse în tigaie, adăugând şi unt. Hotărî să se spele înainte de venirea lui Clark şi a lui Missie. O baie păru a fi cel mai simplu şi mai rapid mod de a rezolva problema, aşa că Marty cără un lighean în camera ei şi îl umplu cu apă caldă. Când fu curată din nou, luă rochia îngrozitor de murdară şi o puse la înmuiat în apa în care se spălase. Se va ocupa de ea mâine, îşi spuse ea, în timp ce ducea toată mizeria afară şi o aşezâ pe o masă care se afla lângă casă.

Simţindu-se împrospătată după baie, Marty reluă pregătirile pentru cină. Când Clark şi Missie sosiră, obosiţi, dar fericiţi după o zi petrecută împreună, fură întâmpinaţi de mirosul de pui prăjit. Faţa lui Clark nu se arătă surprinsă şi schimbul de vorbe dintre ei fu unul prozaic, în timp ce Marty îi invita pe cei doi la masă.

Într-adevăr, Clark cu greu putu să-şi ascundă surpriza în timpul mesei şi fu pe punctul de a o întreba pe Marty dacă nu avusese parte de companiia cuiva în acea zi, atât era de sigur că trebuie să fi avut ajutor pentru a duce la bun sfârşit gătirea unui pui pentru cină. Dar se gândi mai bine înainte de a pune această întrebare. După cină, în drum spre hambar, văzu rochia murdară în apa înroşită de sânge şi mizeria din hangar. Butucul pentru tăiat era încă unde îl lăsase

Pe tot parcursul zilei, Marty nu putu să nu observe privirile pe care tânărul Jason şi Sally Anne a lui Ma le schimbau între ei. Avea sentimentul că ceva se punea la cale.

Avu puţin timp să se gândească la asta, căci tăierea şi pregătirea cărnii era o muncă solicitantă. Bărbaţii tăiară şi curăţară porcii, apoi porţionară carnea, femeile reuşind cu greu să ţină pasul cu ei.

Dar lucrul pe care Marty îl putu suporta cel mai greu fu golirea şi pregătirea maţelor pentru cârnaţi. O trecură valuri de greaţă şi de câteva ori trebui să facă eforturi pentru a rezista. Când, în cele din urmă terminară, Marty se duse în spatele casei şi dădu afară tot ce mâncase la cină. Fu bucuroasă că scăpase şi se întoarse la muncă, simţindu-se ceva mai bine.

Bărbaţii se ocupară de prepararea saramurii pentru condimentarea slăninii şi a şuncii şi pregătiră afumătoarea pentru acest proces. Femeile măcinară şi condimentară carnea pentru cârnaţi şi le reveni sarcina plictisitoare şi cam înceată de umplere a maţelor şi de legare a lor în lungimi potrivite. Le era de ajutor faptul că puteau sporovăi în timp ce lucrau; cu toate acestea, treaba era epuizantă. În cea de-a doua şi a treia zi, Hildi Stern veni cu bărbaţii din familia ei şi ajută la terminarea lucrului.

Grăsimea trebuia mărunţită şi topită, o parte ţinută pentru gătit şi prăjit şi o parte pusă separat pentru facerea săpunului.

La sfârşitul fiecărei zile, toţi cei implicaţi erau obosiţi şi epuizaţi. Marty observă că Ma încerca să li dea muncile cele mai puţin solicitante, dar Marty nu accepta, vrând să îşi facă toată treaba cum trebuie.

La sfârşitul celei de-a treia zile, carnea era porţionată şi ustensilele erau curate şi puse la locul lor pentru anul viitor. Sally Anne a lui Ma puse cafea la foc pentru toţi. Aveau nevoie să-şi reînnoiască puterile pentru munca ce îi aştepta acasă la sfârşitul zilei. Marty îl surprinse pe Jason privind în direcţia lui Sally şi o văzu cum se roşeşte la faţă sub privirea lui. Nu avea nimic să îi reproşeze lui Jason. Sally Anne era o fată foarte drăguţă, de 17 ani, şi tot atât de dulce pe cât era de drăguţă, îşi spuse Marty. Oare era Jason destul de bun pentru ea?

Marty spera că da. Nu ştia nimic despre băiat pentru a gândi altfel. Arăta puternic şi, cu siguranţă, muncise din greu în ultimele zile. Părea destul de manierat. Da, rezumă ea—totul ar trebui să fie în regulă. Oricum, părea că va trebui să fie, după felul în care se priveau.

Îşi aminti din nou cum fusese când îl întâlnise pe Clem pentru prima dată—când ochii lui se întorseseră spre ea, îi putea simţi privirea chiar dacă nu se uita direct la el şi se îmbujora de emoţie. Ştiuse în acel moment că îl va iubi şi bănuia că şi el o ştia. Simpla lui prezenţă stârnise torente în interiorul ei. Simţise că ardea de nerăbdare să îl revadă, dar cu greu se putea abţine când îl vedea. Crezuse că va exploda din cauza intensităţii emoţiei, dar aşa era dragostea. Sălbatică şi posesivă, făcându-le aproape să explodezi de emoţie şi dorinţă—fiind dulce şi dureroasă în acelaşi timp. Da, aşa era dragostea.

Clark se scuză, ridicându-se de la masă, iar Marty îi urmă exemplul. Rosti mulţumirile şi urările de rămas-bun cuvenite către Ma Graham şi aruncă o privire spre oalele cu untură pe care trebuia să le ducă acasă pentru facerea săpunului.

— Nu are rost să facem muzerie amândouă făcând săpun, spuse Ma Graham. Marty, de ce nu laşi oalele aici şi vii dimineaţă să-l facem împreună?

Fii binecuvântată, Ma Graham!, plânse inima lui Marty. *Tu ştii foarte bine că aş fi pierdută încercând să fac săpun pentru prima dată.*

Se uită la Clark pentru a vedea reacţia lui.

— Mi se pare un plan bun, răspunse Clark.

— Mulţumesc, Ma, spuse Marty cu afecţiune. Mă voi întoarce dimineaţă cât de repede voi putea.

„Mulţumesc" părea puţin faţă de recunoştinţa pe care o simţea.

UNSPREZECE

Părtăşie

Marty se ţinu de cuvânt şi se grăbi să-şi termine treburile de dimineaţă din jurul gospodăriei, pentru a se putea achita de partea ei de muncă acasă la Ma. Mergând să ia haina şi boneta lui Missie, Clark spuse cu voce tare:

— N-am nimic neapărat de făcut pe azi. Mă gândeam să tencuiesc în bucătărie. Poţi s-o laşi pe Missie acasă cu mine, ca să nu-ţi mai faci griji ştiind-o în jurul acelor cazane fierbinţi.

Marty dădu din cap cu apreciere şi se grăbi spre căruţa şi caii pe care Clark îi ţinea în loc.

Era mai răcoare azi. De fapt, era chiar frig. Poate că iarna va veni în curând. Marty nu aştepta zilele lungi şi serile şi mai lungi care îi stăteau în faţă.

Facerea săpunului fu o muncă solicitantă, călduroasă, şi Marty fu bucuroasă când se terminã. Amestecul pentru săpun fu turnat în oale, pentru a fi tăiat în bucăţi după ce se răcea.

Cele două femei se aşezară pentru a servi împreună o ceaşcă cu cafea de care aveau mare nevoie, şi o bucată de plăcintă specială făcută de Ma. Nu prea păreau a fi şanse de discuţii confidenţiale acasă la Ma. Cu 11 copii care umpleau fiecare colţ al casei micuţe, rareori aveai ocazia de a fi singur. Dar Ma vorbea liber, ignorând permanentul du-te-vino.

Îi spuse lui Marty că primul ei bărbat, Thornton Perkins, fusese proprietarul unui magazin mic în oraş şi, când murise prematur, o lăsase cu afacerea şi cu trei copii mici pe care trebuia să îi întreţină. Când îşi făcuse apariţia Ben Graham cu pământ mult şi dornic să se recăsătorească, el păruse a fi răspunsul la rugăciune, chiar dacă avea şi el patru copii mici care se ţineau după el. Prin urmare, şi-au unit forţele, tânăra văduvă cu trei şi văduvul cu patru copii. Din acea unire s-au mai născut încă şase copii. Pe unul îl pierduseră când era mic, iar pe altul la vârsta de şapte ani. Cel de şapte ani fusese unul dintre ai lui Ma, dar şi Ben simţise intens această pierdere. Acum, numărul copiilor se ridica la şapte şi fiecare dintre ei era special.

Sally Anne şi Laura aveau amândouă 17 ani, între ele fiind o diferenţă de doar câteva luni, Laura a lui Ben fiind mai mare. Apoi urma Thomas al lui Ben, apoi Nellie a lui Ma. Următorul era Ben al lui Ma, iar Ma credea că unul dintre motivele pentru care Ben se ataşase atât de mult de acest băiat era că amândoi purtau acelaşi nume. Urmau gemenii lui Ben, Lem şi Claude. Ei purtau numele celor doi bunici ai lor. Pe cei mai mici copii, Marty încă nu îi ştia după nume. Ştia că era o Faith şi un Clint şi credea că auzise că pe cel mic l-au strigat Lou.

Pe Marty o interesau cel mai mult cele două fete mai mari. Sally Anne era una dintre tinerele cele mai drăguţe pe care le văzuse Marty şi fata părea să o adore pe sora ei vitregă, Laura. Aceasta din urmă, deşi capabilă şi pricepută, avea o înfăţişare care nu se distingea prin nimic şi probabil că ştia acest lucru, pentru că părea mereu că încearcă să o întrecă pe Sally Anne. *De ce face asta?* Se întrebă Marty. Oare nu vede că Sally Anne de-a dreptul o venerează? Laura nu are niciun motiv obiectiv să se poarte astfel. Privind-o mai îndeaproape, decise că Laura nu era conştientă de ceea ce făcea, fiind probabil complexată în prezenţa surorii ei drăguţe.

Nu trebuie să se simtă aşa, se gândi Marty în sinea ei. *Are multe de oferit chiar prin felul în care este.*

Socoti că nu putea face nimic în această privinţă. Totuşi îşi promise că va încerca să fie în mod deosebit drăguţă cu Laura şi poate va reuşi s-o ajute să-şi dea seama că este o persoană valoroasă.

Se făcuse după-amiază târziu şi Marty ştia că trebuie să pornească la drum.

Îi mulţumi sincer lui Ma pentru tot ajutorul dat la facerea săpunului. Acum era încrezătoare că va fi în stare să facă singură data viitoare. Îi spuse lui Ma că, dacă va avea timp, s-ar bucura dacă i-ar mai face o vizită înainte de căderea zăpezii. Ma promise că va încerca şi, îmbrăţişând-o pe Marty cu dragoste, o trimise la drum.

Când Marty ajunse acasă, Clark ieşi pentru a prelua caii şi o luă pe Missie cu el la grajd. Intrând în bucătărie, Marty văzu că toată tencuiala veche şi fărâmiţată fusese înlocuită cu alta nouă şi devenea treptat albul dinainte. Acum nu va mai aduna bucăţi de perete de fiecare dată când va curăţa podeaua din bucătărie. Deşi se simţea încă stânjenită din cauza prostiei pe care o făcuse, fu bucuroasă că peretele era ca înainte şi aprecie faptul că mizeria fusese adunată de Clark.

Marty se simţi obosită în timp ce începu pregătirile pentru cină şi aşteptă cu nerăbdare momentul când va putea să meargă la culcare. Mâine era sâmbătă, aşa că va trebui să facă mai întâi o listă pentru Clark, care urma să plece în oraş devreme, dimineaţă.

DOISPREZECE

Terminând de cusut

Clark plecă devreme în oraş a doua zi, iar Marty oftă uşurată privindu-l cum dispare cu căruţa trasă de cai. Încă îl simţea ca pe un străin care trebuie evitat pe cât posibil; deşi, fără să-şi dea seama, o parte din neliniştea ei dispăruse treptat, deoarece, în adâncul fiinţei era conştientă că mânia ei îndreptată împotriva lui Clark era nefondată. Amândoi erau victimele împrejurărilor, fiind siliţi să împartă aceeaşi casă. Cu toate acestea, Marty încă simţea o mare uşurare, când datoria îl purta în alte părţi.

Lista cu provizii nu mai era atât de lungă de data aceasta, dar Clark o rugă să se uite printre hainele lui Missie pentru a verifica de ce ar avea nevoie pentru iarnă. Marty făcu acest lucru şi mai adăugă câteva articole. Apoi Clark o puse pe Missie pe un scaun şi trasă un contur al piciorului ei mic pentru a-i putea cumpăra pantofi pe măsură.

Marty era ocupată cu activităţile de rutină de dimineaţa. Încă simţea oboseala din ziua precedentă. De fapt, se întreba dacă nu cumva munca istovitoare de curăţenie, gătit şi cusut din zilele trecute nu îşi lua revanşa. Se simţea epuizată şi puţin ameţită când termină de spălat vasele. De dragul micuţului pe care îl purta, va trebui să aibă grijă să nu-şi risipească toată energia în activităţi prea extenuante. Îl pierduse pe Clem al ei. Acum, mai mult ca niciodată îşi dorea copilul lui.

Marty hotărî ca această zi să fie mai lejeră. Terminase cu treburile prin casă pentru acea zi, spălând şi făcând curăţenie în fiecare cameră. Dormitorul ei devenise cam aglomerat, cu patul ei, pătuţul lui Missie, două comode, lada ei, coşul pentru cusut şi maşina cea nouă. Nu se poate plânge, îşi spuse, privind la obiectul strălucitor. Era într-adevăr mai mult spaţiu în camera de zi, dar era sigură că lui Clark i-ar trezi amintiri dureroase vederea zilnică a maşinii de cusut. Nu, va fi bucuroasă să-l poată scuti de această privelişte şi atinse cu emoţie lemnul lustruit şi metalul sclipitor.

— Astăzi, Missie, îi zise ea copilei, voi termina de cusut.

Pipăi cu mândrie hainele deja cusute. Cele două bonete noi erau atârnate, una fiind dintr-un material mai uşor, mai elegantă, cealaltă dintr-un material gros, pentru zilele friguroase care se anunţau. Apoi mai erau obiectele de lenjerie intimă, unele brodate cu dantelă. Nu avusese niciodată haine atât de feminine. Aproape că nu voia să le poarte şi să le ia mirosul proaspăt de lucru nou. Două cămăşi de noapte erau împăturate în sertar. Uneia îi adăugase nişte pliuri, iar alta era brodată elegant cu albastru. Două rochii atârnau gata. Nu erau ieşite din comun, dar erau îngrijite şi atrăgătoare, iar Marty era încrezătoare că Clark le va considera „potrivite".

Lângă comodă erau pantofii ei cei noi, negri şi strălucitori. Nu îi purtase încă. Îi va purta pe cei vechi cât va putea şi-i va păstra pe cei noi pentru a-i admira. Noua haină şi şalul, atât de noi şi de frumoase, atârnau în cuie în spatele uşii.

Marty suspină. Mai avea de lucrat doar la materialul albastru-gri. Îl lăsase ultimul, pentru că avea să fie transformat în ceva cu totul special. Lăsă materialul să îi atârne în mână, apoi ridică un colţ şi îl apropie de obraz.

— Missie, spuse ea aproape în şoaptă, o să-mi fac o rochie. O să vezi. Va fi grozavă şi poate—poate atunci când termin, va rămâne destul material să-ţi fac şi ţie ceva.

Acest lucru deveni dintr-o dată important pentru Marty. Dorea din toată inima să împărtăşească mica bucurie cu cineva, iar Missie păru cea mai potrivită în acest caz.

— Poate că voi avea îndeajuns chiar pentru a face şi o păpuşică, adăugă Marty în timp ce Missie pipăi mate declară „dăguţ". Marty se apucă de treabă. Missie se juca covoraşul de lângă pat şi maşina de cusut zumzăia fără Când Missie deveni agitată, Marty fu şocată să vadă că era zece minute.

— O, Doamne! exclamă Marty, ridicând copila. Missie rău. Am trecut cu mult peste ora mesei. Trebuie să-ţi fie foame. O să-ţi pregătesc ceva imediat.

Mâncară împreună, după care Marty o puse pe Missie Copila adormi în zumzetul maşinii.

Rochia cea nouă lua formă şi, după ce termină fiecare p Marty o ridică în sus. Aproape că i se tăia respiraţia. Era si avusese niciodată una la fel de frumoasă. Lăsase puţină lân tru a o putea folosi acum, dar o va lua cu uşurinţă dup copilului. Nu rezistă să nu probeze rochia şi să nu se admi dădu jos cu părere de rău şi o atârnă cu grijă în cui, alătu lalte rochii, aranjând fiecare fald, astfel încât să stea bine.

Se apucă din nou de treabă, nerăbdătoare să facă o hăi pentru Missie. Hotărî să facă o bluză mică din materialul a măsese de la lenjeria de corp şi un jerseu din lână de un al Avea destul material pentru a face haine pentru micu uzată.

Bluza fu curând gata şi Marty se apucă cu grijă de micu Pliurile fură potrivite cu mare grijă şi fiecărei cusături i atenţie sporită. Când termină, Marty împodobi gulerul fi cusături fanteziste.

Deodată, Marty sări din scaun, când îl auzi pe Ole B pinându-l pe Clark.

— La naiba, zise ea, punându-şi cusătura deoparte i mergând repede în bucătărie. Nici măcar nu m-am gândit

Cuptorul era rece când îl atinse. Uitase să mai pună le

Clark merse la grajd. De data aceasta, căratul provizi mai lua atâta timp şi nici nu vor mai fi atât de importante.

Marty alerga prin bucătărie. Își aduse aminte de un vechi secret al mamei ei. Dacă bărbatul vine uitându-se după cină și ești luată pe nepregătite, aranjează repede masa. Asta îl va face să creadă că cina este aproape gata.

Într-o frenezie nebună, Marty se grăbi să așeze farfuriile și tacâmurile. Apoi roși, gândindu-se la prostia ei. Asta nu-l va induce în eroare pe Clark. Mai avea încă o oră de lucru pe-afară și nu se va gândi la mâncare încă. O sobă în care să ardă focul ar putea fi mai convingătoare. Când Clark intră în casă, Marty făcea focul gândindu-se la ce ar putea pregăti de cină, într-un timp foarte scurt.

După depozitarea cumpărăturilor, Clark ieși afară la munca lui, iar Marty se apucă în grabă de pregătirea mesei.

Când Clark reveni de la grajd, masa era gata, deși era una simplă. Marty nu se scuză. În fond, nu pierduse vremea toată ziua, își spuse ea. Cu toate acestea, își promise că nu va mai îngădui ca o astfel de situație să se repete.

După adunarea vaselor de la cină de pe masă, Clark aduse înăuntru cumpărăturile pentru micuța Missie. Copila era în culmea fericirii, îmbrățișând pantofii cei noi, sărind în jurul hainei noi-nouțe și a bonetei și alergând în cerc, fluturând în aer ciorapii. Își exprimă bucuria la vederea materialului din care urma să i se facă rochițe, dar Marty era sigură că micuța nu înțelegea pe deplin ceea ce se petrecea. Se întoarse la pantofi, își trase boneta pe cap înainte și înapoi și flutură un alt ciorap lung. Marty nu putu să nu zâmbească, încercând să înțeleagă ce simțea micuța.

Deodată, Missie făcu stânga împrejur și o luă spre dormitor, cu o pereche de ciorapi noi atârnând după ea. *Vrea să-i pună în sertarul ei*, se gândi Marty. În momentul următor, veni alergând cu jerseul la care lucrase Marty, ținându-l ridicat deasupra capului. Marty o privi pe Missie punând jerseul în poala lui Clark și arătând cu degetul spre cusătura fantezistă și exclamând:

— Dăguț. Al meu. Dăguț.

Clark luă cu grijă jerseul în mâinile-i înăsprite de muncă. Ochii lui deveniră blânzi în timp ce privirea spre Marty. Ea își ținu respirația.

Pentru o clipă, el nu vorbi, ci rămase în tăcere, mângâind mica hăinuță. Vocea îi păru sugrumată când răspunse:

— Da, Missie, foarte drăguță, dar el vorbea cu Marty, nu cu copila entuziasmată.

Clark avu și alte surprize. Pentru Missie avu o carte cu imagini. Nu mai văzuse așa o minunăție până atunci și petrecu tot restul serii întorcând cu grijă paginile, exclamând mereu la vederea vacilor, a porcilor și a iepurașilor într-un loc atât de neobișnuit. Clark își cumpărase și lui niște cărți, în vederea serilor lungi de iarnă care stăteau în față. Aceasta fu pentru prima dată când Marty își dădu seama că Clark era pasionat de lectură. Apoi își aduse aminte de raftul din camera de zi pe care erau o serie de cărți interesante. Fără doar și poate că unele dintre ele fuseseră favoritele mamei lui Missie. Poate că și ea va avea timp în serile lungi de iarnă să citească una sau mai multe.

Clark avu și pentru ea un pachet, care conținea lucruri necesare în lunile lungi care urmau. Conținea lână, ace de tricotat și bucăți de material pentru coaserea cuverturilor.

Marty îi mulțumi frumos. I-ar plăcea să tricoteze și, deși nu mai tricotase înainte, era nerăbdătoare să încerce.

Missie era prea bucuroasă pentru a merge la culcare, dar cu o hotărâre care o surprinse pe Marty, Clark o informă că se bucurase destul și că toate lucrurile vor fi tot acolo și dimineață. După ce Marty o spălă pe Missie și o pregăti pentru culcare, Clark o înveli și îi ascultă scurta rugăciune. Marty împături cu grijă lucrurile cele noi și luă materialele. *Astea îmi vor mai ocupa câteva zile*, își spuse ea cu ușurare. Dacă va fi ocupată mereu, poate că nu se va mai simți atât de singură și de părăsită. Puse toate lucrurile lui Missie în sertar, plănuind să coasă hăinuțele a doua zi.

O, nu, își aminti brusc. *Mâine e o altă zi a Domnului!*

Nu se aștepta de la Clark ca, împreună cu Missie, să meargă la plimbare două duminici la rând, mai ales că vremea se cam răcise.

— La naiba! zise ea încet.

Oare cum va reuși să treacă peste această zi lungă, nenorocită? Poate că ar trebui să se îmbrace bine și s-o ia ea prin pădure. Ei bine, nu are niciun rost să se mai îngrijoreze. Mai avea puțin de lucru la jerseu, după care, ostenită, se duse la culcare. Ajunsese să i se pară ceva obișnuit să fie obosită.

TREISPREZECE

Ellen

Ziua de duminică fu răcoroasă, cu un vânt ce bătea dinspre vest. După lecturarea pasajului biblic și rugăciunea de dimineață, mintea lui Marty continuă să mediteze la pasajul din Scriptură. „Domnul este păstorul meu", îl auzi pe Clark citind din Psalmi. *Cum putea să fie Domnul un păstor?* se întrebă ea. Asculta cu tot mai multă atenție și se surprinse dorind să îi pună o întrebare lui Clark sau să îl roage să repete un pasaj, pentru a putea medita asupra înțelesului său. Dar nu avea curajul să îl întrebe.

Putea acest Dumnezeu despre care citea Clark să fie mângâiere pentru alții, așa cum fusese pentru scriitor? Clark zicea că numele lui era David. Marty recunoscu faptul că știa foarte puține despre Dumnezeu și se surprindea uneori râvnind să cunoască mai multe. Citirea Bibliei nu făcuse parte din educația ei. Îi trecu vag prin minte dacă nu cumva pierduse ceva destul de important. Uneori, Clark mai adăuga câteva cuvinte pentru a contura contextul la care se făcea referire în Scriptură, vorbind puțin despre autor și despre viața lui plină de încercări în momentul scrierii. Marty știa că explicația era pentru ea, dar nu-i displăcea. Într-adevăr, era încântată de orice îi sporea înțelegerea.

În timpul rugăciunii de dimineață, Marty se trezi întrebându-se dacă ar îndrăzni să se apropie de Dumnezeul lui Clark în modul

direct în care o făcea Clark. Simţea o dorinţă arzătoare să facă asta, dar se abţinu.

Când Clark rosti „amin" şi buzele lui Marty conturară cuvintele.

Micul dejun începu după ce şi Missie rosti un „amin" cu voce tare.

Ce minha vom face pe parcursul acestei zile care ne stă în faţă? se întrebă Marty în sinea ei. Ştia că în această zi a Domnului nu ar trebui să coasă. Făcuse această gafă o dată, dar repetarea ei ar atrage mânia lui Dumnezeu asupra ei şi nu putea risca acest lucru. Dacă El ar putea să-i dea şi ei ajutorul de care avea nevoie cu disperare.

Clark o întrerupse din meditaţie.

— În drum spre oraş ieri, m-am oprit la familia Graham să-ntreb dac-aş putea să le iau ceva din oraş. Ma a zis să mergem la ei în vizită şi să luăm masa acolo. Cine ştie câte duminici frumoase mai avem înainte ca iarna să sosească? I-am zis c-o să mă consult cu tine.

Fii binecuvântată, Ma! se gândi Marty. *O, fii binecuvântată!*

Spuse destul de calm, cu voce tare:

— Mi-ar plăcea. Şi stabilirăm să facă aşa.

Se grăbi să spele vasele de dimineaţă şi, în timp ce Clark merse să scoată caii, ea o pregăti pe Missie şi se pregăti la rândul ei pentru plecare.

O îmbrăcă pe Missie cu bluza şi puloverul cele noi. Îi dădu o pereche de ciorapi noi şi pantofii negri. Îi pieptănă cârlionţii până deveniră uşori şi pufoşi. Copila arăta ca din tablou, în timp ce se învârtea şi făcea piruete, admirându-se şi bătând din mânuţe cu emoţie.

Apoi, Marty se întoarse la propria îmbrăcăminte. Luă rochia cea nouă de un gri-albastru din cui şi o privi admirativ. Trebuia să fie pentru Clem şi oarecum îi era greu s-o ia pe ea. Dacă Clark nu o va observa, va fi dezamăgită, iar dacă printr-o întâmplare ciudată privirea lui va arăta admiraţie, asta ar răni-o şi mai mult. Nu voia admiraţie din partea lui sau a vreunui alt bărbat. Încă putea să vadă ochii plini de dragoste ai lui Clem când o cuprindea în braţe. Înăbuşi un suspin în faldurile rochiei şi o puse înapoi în cui. Alese o rochie mai simplă, cu broderie la gât şi la mâneci. Aceasta va fi cu siguranţă

destul de acceptabilă, chiar potrivită pentru o masă luată duminica cu vecinii.

Îmbrăcă lenjeria cea nouă şi ciorapii lungi, încălţă pantofii cei noi şi îşi puse rochia. Va purta boneta mai subţire şi şalul cel nou. Nu era destul de frig pentru a avea nevoie de haina cea groasă.

Îşi pieptănă cu grijă părul cârlionţat şi apoi decise să îl prindă sus aşa cum era la modă. Fusese îngrozitor de neglijentă cu el în ultimul timp, ştia asta. Avu nevoie de câteva minute pentru a-l aranja cum trebuie. Se privi critic în oglinda mică de pe perete, când îl auzi pe Clark întrebând din uşă dacă erau gata.

Missie o zbughi pe uşă pentru a-l întâmpina pe tatăl care îi spuse că arată ca o adevărată domniţă şi că tăticul ei e foarte mândru de ea.

Urmă Marty, evitând privirea lui Clark. Nu voia să citească ceva pe faţa ei, real sau imaginar. În timp ce o ajuta să urce în căruţă, observă că şi el îşi schimbase hainele de lucru şi arăta destul de bine. În drum spre familia Graham, îi acordă toată atenţia lui Missie, admirând în acelaşi timp ziua frumoasă de toamnă.

Marty le ajută pe Ma Graham şi pe fete să pregătească masa. Spre deosebire de ultima dată când fusese în casa familiei Graham, Marty era în stare acum să se concentreze şi descoperi că Ma era o bucătăreasă foarte bună, lucru care nu era o surpriză pentru ea, luând în considerare toate reţetele pe care i le dăduse. După masă, bărbaţii merseră în partea însorită a tindei pentru a continua discuţia ca între bărbaţi.

Tânărul Jason Stern afişă o faţă care o făcu pe Sally Anne să roşească. Cei doi merseră la plimbare, având mezeu grijă să fie în vizorul casei.

Cele două femei spălară repede vasele şi apoi, Ma şi Marty se aşezară pentru a sporovăi şi ele. Era atât de bine doar să stai şi să povesteşti cu Ma. După ce discutară subiecte de interes general pentru femei, Marty profită de faptul că ceilalţi erau pe afară şi că cei doi mai mici trăgeau un pui de somn, pentru a pune o întrebare.

— Ma, îndrăzni ea, poţi să-mi vorbeşti despre Ellen? Cred că ar trebui să ştiu câte ceva despre ea, din moment ce mă ocup de casa şi de copilul ei.

Marty nu făcu nicio referire la „bărbatul ei" şi, chiar dacă Ma observase, nu se arătă. Marty îi povesti despre maşina de cusut şi despre reacţia lui Clark.

Ma suspină adânc şi privi în gol pentru o clipă. Când vorbi, vocea ei tremura uşor:

— Nu prea ştiu cum să-ţi povestesc, spuse Ma. Ellen era tânără şi drăguţă. Avea tenul mai închis la culoare decât al tău şi era mai înaltă. Era veselă şi vorbăreaţă. Îmi părea că iubeşte totul şi pe toţi. Îl adora pe Clark, iar el o considera minunată. Ma făcu o pauză şi se uită în ochii lui Marty, probabil întrebându-se cum reacţiona la acest subiect sensibil. Dând din cap gânditoare, continuă să povestească.

— Să-i fi văzut pe cei doi când s-a născut Missie. Marty dădu din cap şi zâmbi blând. Niciodată n-am văzut doi oameni mai plini de entuziasm—erau ca doi copii. Eu am asistat la venirea lui Missie pe lume. De fapt, eu am contribuit la venirea pe lume a celor mai mulţi copii din împrejurimi, dar niciodată n-am văzut pe cineva atât de entuziasmat de naşterea unui copil.

Ei bine, Ellen a fost curând în picioare, agitându-se în jurul nou-născutei. O venera pe Missie, spunând că e frumoasă şi drăguţă. Lunile au trecut. Clark şi Ellen o duceau foarte bine. Clark este harnic şi de asta depinde munca la fermă. Obţii ceea ce vrei plătind cu transpiraţie şi cu dureri de spate. Lucrurile au mers chiar bine până într-o zi în august trecut, când a intrat Clark călare în curte. Era foarte agitat şi am ştiut că ceva nu era în regulă. „Ma, a zis el, poţi veni repede? Ellen are dureri mari." Aşa a spus. Încă îl mai pot auzi.

Aşa că am plecat în grabă, spunându-le fetelor ce să facă în lipsa mea. Ellen avea dureri, chinuindu-se şi răsucindu-se în pat, ţinând în ea şi gemând. Refuza să plângă, deoarece nu voia ca Missie s-o audă. Aşa că, doar îşi muşca buza până aproape să înceapă a sângera.

Nu am putut face prea multe, decât să-i răcoresc mereu faţa. Nu aveam un doctor după care să trimitem şi doar am privit copleşiţi de durere, căci nu puteam face nimic pentru ea. Clark era sfâşiat între a sta cu Ellen şi a avea grijă de Missie. Niciodată nu mi-a părut atât de rău pentru un bărbat.

Ei bine, noaptea s-a scurs şi, în cele din urmă, pe la patru dimineaţa, situaţia părea a se fi îmbunătăţit. Am respirat adânc, rostind o rugăciune de mulţumire, dar nu a fost pentru mult timp. Temperatura continua să crească şi îşi pierdea treptat cunoştinţa. Am îmbăiat-o în apă rece din nou şi din nou, dar fără niciun rezultat.

Ma se opri pentru o clipă, apoi respiră adânc şi continuă. În acea seară am pierdut-o, iar Clark... Se opri din nou.

Ma îşi şterse o lacrimă şi se ridică.

— Dar asta a fost în trecut, copilă, şi n-are rost să-i tot răscolim. Oricum, tu eşti acum lângă Missie, ai grijă de ea şi de-asta are nevoie Clark. A fost nemaipomenit de greu pentru el să ducă la bun sfârşit lucrările de toamnă, purtând-o pe-aia mică mereu în spate. Am zis că o voi ţine aici, dar cred că Clark voia ca ea să ştie că era a lui şi că era preţuită, nu doar o simplă progenitură. Pe lângă toate astea, niciodată n-a vrut să se simtă îndatorat faţă de cineva. Era un cuplu fără copii în oraş, care ar fi luat-o în grijă cu bucurie, dar Clark nici nu voia s-audă. Spunea că ea are nevoie de tatăl ei chiar în acele momente; asta spunea Clark. Oricum, se pare că rugăciunile lui primesc răspuns, iar Missie te are pe tine şi eşti chiar o mamă bună—ai cusut acea rochiţă dulce şi toate celelalte.

O bătu uşor pe Marty pe umăr.

— Te descurci chiar bine, Marty. Chiar bine.

De-a lungul întregului discurs al lui Ma, Marty rămase în tăcere, dar ascultând cu inima şi cu urechile. Auzind despre durerea lui Clark, propria ei durere reînviase. Voia să plângă, dar stătea cu ochii uscaţi, resimţind toată durerea din nou. Într-adevăr, fusese un şoc pentru ea să primească vestea morţii lui Clem, dar nu fusese nevoită să stea lângă el ore întregi, privindu-l cum suferă şi fără să poată mişca un deget pentru a-i uşura suferinţa. Decise că probabil trecuse printr-o suferinţă puţin mai uşoară decât a celor doi.

O, Clem, şoptea inima ei. *Mă bucur că nu a trebuit să înduri asemenea suferinţe.*

Se ridică în timp ce Ma sări în picioare, exclamând că timpul trecuse aşa de repede şi bărbaţii vor dori să bea cafea.

PAISPREZECE

Missie

A doua zi la micul dejun, Clark o informă pe Marty că miercurea viitoare Missie va împlini doi ani. Marty manifestă interes imediat. Nu era sigură cum ar fi sărbătorit Ellen evenimentul. Nu voia să-l dezamăgească pe Clark, dar cum putea afla ce alegea familia să facă la aniversarea zilelor de naştere? Se gândi la această problemă în tăcere tot restul mesei.

Clark trebuie să fi bănuit că o frământă ceva, căci în cele din urmă o întrebă:

— Te supără ceva?

— Nu, minţi Marty şi rămase tăcută pentru alte câteva minute, apoi decise că aşa nu va merge niciodată. Dacă vor împărţi aceeaşi casă, va trebui să fie deschişi şi sinceri unul cu celălalt, aşa că îşi dădu drumul:

— E doar că nu ştiu cum ai dori să sărbătorim ziua lui Missie. Invităm pe cineva? Dai o petrecere? Faci altceva? Ridică din umeri. Nu ştiu.

— Înţeleg, zise Clark, iar ea simţi că el chiar a înţeles. El se ridică şi strânse ceştile de cafea.

La naiba, se mustră Marty, *am ratat din nou a doua ocazie cu meditatul meu adânc.*

Clark nu păru a fi deranjat de asta. Se aşeză la loc şi îşi puse smântână în cafea, împingând farfuria la o parte şi trăgându-şi ceaşca în faţă, ca şi când se pregătea pentru o zi lungă.

Dar de data asta, Missie devenea nelinişitită şi voia să fie luată din scaun. Clark o puse jos şi ea alergă să îşi ia cartea cea nouă.

— Ciudat, continuă Clark, dar nu-mi prea amintesc: vreun lucru clar pe care-l făceam de ziua ei. Gândindu-mă în urmă, se pare că toate erau puţin cam diferite. În ce-o priveşte pe Missie, ea avea doar un an şi era prea mică să acorde atenţie evenimentului. Ezită. Totuşi cred c-ar fi drăguţ să-i pregătim un tort. I-am luat o jucărie din oraş sâmbăta trecută când am fost acolo. Sper să-i placă. Doar un lucru mic şi stupid, aşa e, dar care-i aduce bucurie unui copil mic. Nu cred că ne trebuie companie pentru a sărbători. Se va bucura şi singură doar cu—făcu o pauză şi termină repede—, doar cu noi.

Marty fu uşurată. Se putea descurca dacă vor sărbători aşa. Tăcu pentru o clipă şi, în cele din urmă, îşi ridică privirea spre Clark şi spuse:

— M-am tot gândit. Se pare că nu ştiu prea multe despre Missie şi socotesc că s-ar cuveni să ştiu mai multe dacă o voi creşte. Ştii cum sunt cei mici. Le place ca cei din jurul lor să le spună când au făcut asta, şi când au spus aia, şi cât de drăguţi, deştepţi şi îndemânatici sunt, şi aşa mai departe. Într-o zi cât de curând, Missie va vrea să audă astfel de lucruri şi ar trebui să fiu în stare să i le spun. Singurul lucru pe care îl ştiu despre ea este numele ei.

Clark o surprinse prin faptul că râse încet. Era pentru prima dată când îl auzea râzând. Îi plăcea, dar nu putea să-şi dea seama de ce face asta. El îi explică imediat.

— Mă gândeam că nici chiar numele nu i-l ştii, spuse el cu un alt chicot. Numele ei real este Melissa—Melissa Ann Davis.

— Este un nume drăguţ, spuse Marty. Nici eu nu sunt cunoscută după numele meu real. Numele meu real este Martha, dar nu-mi prea place. Familia şi prietenii mei îmi spuneau Marty, cu excepţia mamei mele când era supărată. Atunci spunea *Martha*, tare şi răspicat. Martha Lucinda—aproape că termină cu Claridge, dar se opri la timp. Dar, spune-mi despre Missie.

— Ei bine, Missie s-a născut pe data de trei noiembrie, acum doi ani, pe la patru dimineaţa.

Faţa lui Clark deveni foarte gânditoare, în timp ce reflecta la trecut. Marty îşi aminti de entuziasmul ieşit din comun produs de naşterea lui Missie, despre care Ma îi vorbise.

— Nu era mai mare decât un ghemotoc, continuă Clark. Mi se părea cam roşie şi zbârcită şi-avea mult păr închis la culoare în cap. Parcă creştea şi se schimba repede chiar de la început şi, înainte să ne dăm seama, deja gângurea şi zâmbea. Până la Crăciun, ea dădea aproape toate ordinele în jur. A fost un bebeluş cuminte şi la trei luni dormea toată noaptea. Mă gândeam c-am nimerit cel mai potrivit bebeluş. Apoi, pe la cinci luni au început să-i iasă dinţii. Într-o copilă mulţumită şi zâmbitoare a devenit o adevărată pacoste. Noroc că n-a durat prea mult, cu toate că la acel moment părea o veşnicie. Oricum, a trecut peste asta. La fel şi noi, şi lucrurile s-au liniştit.

La prima aniversare a zilei ei de naştere, putea deja rosti câteva cuvinte. Părea destul de precoce pentru o ţâncă mică şi dintotdeauna, de când îmi amintesc, îi plac lucrurile drăguţe. Bănuiesc că de-aia s-a comportat aşa ori de câte ori ai cusut ceva pentru ea.

A început să meargă înainte de ziua ei de naştere şi curând a început şi să se cţtere tot aşa de bine. Doamne, cum se mai învârtea! Într-o zi am găsit-o pe gardul ţarcului, pe grilajul de sus, şi nu era decât o fiinţă plăpândă. S-a urcat acolo şi nu s-a mai putut da jos. Atârna între viaţă şi moarte.

Era o companie de minune. Sporovăia tot timpul şi începeai să înţelegi tot mai multe din ceea ce spunea.

Într-o zi a venit cu o floare. Era de-a dreptul marcată de cât îi de frumoasă. O luase direct din tufa de trandafiri. Degeţuţele înţepate de spini sângerau. Dar niciodată nu le-a dat atenţie, atât era de hotărâtă să i-o ducă pe cea mai „drăguţă" mamei. Acea floare, presată, se află în Biblia mamei ei.

Clark se opri şi rămase privind la ceaşca de cafea. Marty îl văzu cum înghite în gol şi cum buzele i se mişcă de parcă ar vrea să continue, dar nu urmă niciun sunet.

— Nu e nevoie să-mi spui mai multe, zise ea încet. Acum știu destule ca să pot să-i spun lui Missie câte ceva despre acele vremuri.

Căută să mai spună ceva și găsi că orice îi venea în minte era nepotrivit, dar bâlbâi în continuare:

— Știu cât de greu este... să-ți amintești... și-oricum, o să vină ziua când Missie va trebui să cunoască povestea mamei ei—și ar trebui s-o audă, cu siguranță—da' când o să vină ziua aceea, ar trebui s-o audă din gura tatălui ei.

Apoi Marty se ridică de la masă astfel încât Clark să nu fie nevoit să spună mai multe. El își termină încet cafeaua, iar ea își pregăti apa pentru vase.

Era o zi destul de răcoroasă, dar Clark anunță că plănuiește să vadă cât pământ ar putea ara pentru primăvară. Marty spera ca vremea să țină, nu doar pentru ca el să termine de arat, dar și pentru a continua să fie ocupat departe de casă. Se obișnuia tot mai mult cu el, dar încă se simțea stângace și nu era în largul ei dacă era în preajma casei prea mult timp.

Uneori, zilele treceau prea încet pentru Marty, dar se simțea ușurată când își putea găsi de lucru pentru a-și umple zilele. Cu spălatul, curățenia, făcutul pâinii și pregătirea meselor, abia își găsea timp în care să coasă haine pentru Missie. Haine mici luau formă sub mâinile ei pricepute, iar Missie exclama de bucurie la vederea fiecăreia dintre ele.

Marty mai avea și un proiect secret în lucru. Ziua de naștere a lui Missie o făcu să-și frământe mintea cu privire la ceea ce ar putea face pentru micuța copilă. Nu avea niciun cent pe numele ei, chiar dacă ar fi putut găsi un mod de cheltuire. Apoi îi veni în minte lâna frumos colorată pe care o adusese Clark și acele de tricotat nou-nouțe. În fiecare seară se retrăgea în camera ei de îndată ce își termina treburile zilnice și, în timp ce Missie dormea adânc în leagăn, acele de tricotat se mișcau în grabă. Va trebui să lucreze repede pentru a termina la timp. Când, într-un final, se strecura în pat în fiecare seară, nu mai era în stare să stea întinsă pentru mult timp și să sufere după Clem. Se gândea la el și, ultima dorință în miez de noapte era ca el să

fi fost alături de ea, aproape ghemuindu-se în marele pat dublu. Dar, chiar dacă gândurile ei se îndreptau spre Clem, trupul ei ostenit cerea odihnă și aproape că era prea extenuată pentru a mai plânge.

Ziua de miercuri se ivi însoțită de frig și vânt. Clark era încă hotărât să continue cu aratul. Marty spera că nu va răci făcând asta. Lui nu-i păsa de îngrijorările ei și pleca. Se întreba în taină dacă nu cumva și el își dorea să fie departe de casă tot atât de mult cât își dorea ea.

După ce prânzul fu servit și Missie fu pusă la culcare de-amiază, Marty se apucă să facă tortul pentru aniversare. Era mai încrezătoare acum în forțele proprii, deoarece exersase rețetele lui Ma. Bizea focul cu atenție. Nu trebuia să fie nici prea puternic, dar nici să se stingă cum se întâmpla deseori.

Scoase un suspin de ușurare când scoase tortul lui Missie din cuptor. Părea a fi tot ce își dorise.

De data aceasta bătea un vânt rece, și Marty se trezi făcându-și griji pentru Clark. Oare ce se va face dacă va cădea bolnav la pat și va trebui îngrijit? *Bărbat blestemat! Nu trebuia să riște atât*, îl certa ea în mintea ei. Va ține ibricul pe foc, pentru ca oricând se va hotărî să intre, să aibă cafea fierbinte pregătită. Ar face aproape orice, își spuse, pentru a-l ține în picioare. Dacă ar cădea bolnav la pat, nu ar mai ști ce să facă. Își dădu seama că niciodată nu pusese piciorul în grajd. Unele femei trebuiau să mulgă vacile tot timpul și, din același motiv, unele trebuiau și să hrănească porcii. Clark nu îi încredințase nici măcar hrănirea găinilor. Poate că se așteptase s-o facă din propria inițiativă, iar ea pur și simplu nu a făcut-o. Fusese atât de încurcată și de confuză când a venit aici, încât nici nu s-a gândit la acest lucru. Ei bine, va întreba. Poate mâine la micul dejun, dacă va avea prilejul. Era dornică să își facă partea care îi revenea.

Auzi caii venind și aruncă o privire pe fereastră.

— Se pare că e răcit cobză, murmură ea în timp ce împinse ibricul pe sobă.

Când Clark intră, stătu câteva clipe ținându-și mâinile mari deasupra sobei din bucătărie.

Marty îi turnă o ceaşcă de cafea şi se duse după smântână. Hotărî să aducă şi nişte brioşe şi miere, în caz că voia să mănânce împreună cu cafeaua fierbinte.

El o urmări cu privirea dinspre sobă şi nu zise nimic până ce ea o puse pe masă în dreptul locului lui.

— Nu vrei să-mi ţii companie? întrebă el. Nu-mi place să beau cafeaua singur.

Marty îşi ridică privirea surprinsă, dar răspunse simplu:

— Tu eşti cel care are nevoie să bea. Vei îngheţa sigur muncind pe vremea asta mizerabilă. Ai fi norocos dacă nu te-ai şi aranjat deja. Haide, mai bine ai bea asta până e fierbinte.

Fu o mustrare blândă, dar care păru să îl gădile plăcut pe Clark. Zâmbi ca pentru sine în timp ce se îndreptă spre locul lui. Putea să audă comentariul lui plin de raţiune: femeile, sincer vorbind, au impresia că bărbaţii sunt făcuţi din zahăr. El o privi direct şi spuse:

— S-ar putea să fiu cel care are nevoie, dar mă îndoiesc că vreo câteva minute de stat la masă ţi-ar face vreun rău. Eu zic că faci prea multe. Dar tonul era plin de bunătate.

— Nu, spuse Marty cu solemnitate. Nu, nu fac prea multe. Prefer să muncesc decât să stau şi să-mi plâng soarta. Dar, cum spui tu, o ceaşcă de cafea ar fi binevenită. Vreau să spun că, auzind vântul vuind zgomotos, îmi face sângele să îngheţe chiar dacă este cald înăuntru.

Îşi turnă şi ei o ceaşcă de cafea şi se alătură la masă.

După servirea cafelei, Clark spuse că a venit mai devreme de la arat pentru că avea impresia că se anunţa furtună şi voia ca toate celelalte lucruri din grădină să fie în pivniţa de rădăcinoase înainte de sosirea furtunii. Acestea fiind zise, plecă afară.

Marty se întoarse la tortul lui Missie, care era de acum rece. Voia să arate deosebit pentru micuţa copilă, aşa că îşi folosi toată creativitatea şi ingredientele disponibile în acest scop. Când, în cele din urmă, fu gata, îl privi critic. Hotărî că nu era grozav, dar va fi bine. Îl aşeză în dulap, în spatele uşilor închise, aşteptând momentul potrivit. Începu să plănuiască ceva mai deosebit pentru cină. Chemarea lui Missie din dormitor o întrerupse şi plecă după copilă.

— Bună, Missie. Hai la mama, spuse ea.

Mai rostise aceste cuvinte cu ceva timp în urmă şi nu-i plăcuseră, aşa că nu mai făcuse referire la ea în acest fel de atunci. Dar rostindu-le acum, aproape că nu îi mai păreau nelalocul lor.

O ridică pe mititică din pat, observând că avea nevoie de unul mai spaţios. Era bucuroasă că pusese mult suflet în rochiţa cea nouă pe care o făcuse.

Missie alergă să îşi ia pantofii şi Marty aduse copila şi pantofii în bucătărie, unde o încălţă. Deja era frig în dormitor. Nu era bucuroasă de venirea iernii geroase, care îşi făcea apariţia treptat şi era atât de bucuroasă că nu se afla în căruţa acoperită. Doar gândul o făcea să tremure.

Îi dădu lui Missie o cană cu lapte şi o jumătate de brioşă şi reluă pregătirea mesei de seară.

Clark termină treaba în grădină şi se apucă de treburile de seară puţin mai devreme decât de obicei. Marty simţi din partea lui o emoţie pe care nu o manifestase până atunci. Ştia că trebuie să-i fi fost greoaică de venirea zilei de naştere a copilei fără Ellen, dar mai ştia că el voia să facă tot posibilul de dragul lui Missie.

După ce serviră cina, Marty se duse la dulap pentru a lua tortul. Ochii lui Missie rămaseră larg deschişi de mirare, dar nu înţelegea însemnătatea lui.

— *Dăguţ, dăguţ!* striga ea mereu.

— E tortul de ziua lui Missie, explică Marty. Missie îşi aniversează ziua de naştere. Missie a avut un an, arătă el ridicând în sus un deget, acum Missie are doi ani. Un alt deget i se alătură celui dintâi.

— Vezi, Missie, îşi continuă tatăl ei explicaţia, ai doi ani. Uite, lasă-mă să te ajut.

Luă mâna micuţă în mâna lui mare şi o ajută pe Missie să ţină drept două degete.

— Vezi, Missie, ai doi ani.

— Doi ani, repetă Missie.

— Aşa, spuse Clark, părând satisfăcut. Doi ani şi acum vom gusta din tortul de ziua lui Missie.

Marty tăie tortul și fu surprinsă de cât de bun era. În timp ce mușca din el, se gândi la primul ei efort de a face biscuiți. Acum, din fericire, cu exercițiu și cu ajutorul rețetelor lui Ma, putea face lucruri de care să nu-i fie rușine. Trei săptămâni marcaseră o diferență. Clark mai ceru și primi o a doua felie de tort.

Când terminară, Marty fu pe punctul de a spăla vasele, dar Clark sugeră ca întâi să vadă ce va spune Missie despre cadoul pe care i l-a cumpărat.

Clark ieși și merse în șopron, de unde se întoarse cu o cutie mică; apoi, ridicând-o pe Missie din scăunel ei, i-o arătă.

— De ziua lui Missie, spuse Clark.

Missie se întoarse și privi spre tort, ca și când se întreba dacă să pună „ziua de naștere" în acea cutie mică.

— Uite, Missie, îi spuse Clark, uită-te aici în cutie! Asta-i pentru Missie de ziua ei.

O ajută pe copilă să ridice capacul și Missie se holbă cu uimire la ceea ce vedea în cutie. Clark îi scoase jucăria afară, o răsuci hotărât și o puse pe podea. Când îi dădu drumul, începu să se învârtă, strălucind în nuanțe de roșu, albastru, galben, violet—prea multe pentru a le numi.

Missie bătu din palme plină de emoție, prea mirată pentru a mai zice ceva.

Când încetă a se mai învârti, o împinse spre Clark spunând:

— Mai fă o dată.

Marty privi pentru un timp înainte de a se întoarce la vase, apoi deodată își aminti de propriul ei cadou. Cu siguranță că nu era ceva atât de fascinant cum era cadoul lui Clark, se gândea ea în timp ce îl aducea din dormitor. Poate că lui Missie nici nu-i va păsa. Ei bine, a făcut ce a putut cu ce a avut.

— Missie, anunță ea intrând în cameră, am ceva pentru tine, și scoase la iveală cadoul ei.

— Măi să fie, se bâlbâi Clark plin de uimire. Missie, uite ce-a făcut mama ta pentru tine!

Marty îngenunche în fața copilei și potrivi cu grijă în jurul umerilor ei micuțul șal la care lucrase. Era de un albastru plăcut, cu bobocei de trandafiri roz brodați pe el. Pe margine avea ciucuri și aceștia păreau să îi atragă atenția fetei în primul rând.

— O, spuse Missie. O, mama.

Era pentru prima dată când folosea cuvântul și Marty simți cum i se pune un nod în gât. Încercă să-și ascundă emoția, aranjând șalul pentru a sta drept.

Deodată, își dădu seama că era privită de Clark și pe fața lui observă o expresie enigmatică. Marty privi în jos și, făcând acest lucru, observă cu oroare motivul privirii care se oprise asupra ei. Îngenunchind în fața copilei, călcase pe propria rochie, întinzând-o bine, astfel că i se contura corpul în creștere. Roșind, sări în picioare.

Acum am făcut-o, se gândi furioasă. Ei bine, nu se putea ascunde o veșnicie. Pe lângă asta, de ce să-i fie rușine? Era copilul lui Clem, concepul legitim și din dragoste. Nu suporta că el nu mai era acolo pentru a se bucura de viața de părinte împreună cu ea. Cu toate acestea, nu știa de ce, dar ar fi dorit ca acest bărbat care o luase la el să nu știe până ar sosi pe lume. Dar nu mai avea rost să se agite din cauza asta. De acum el știa și nu mai putea face nimic.

Se întoarse pentru a spăla vasele, iar Clark se jucă în continuare cu Missie.

CINCISPREZECE

Secret dat pe față

Dimineața următoare, cerul era întunecat și posomorât. Vântul încă bătea dinspre nord, anunțând lumea că el era de-acum stăpân. Caii se îngrămădeau unul în altul, cu spatele la furtună, iar vacile se adunară în adăpostul din grajd, încercând să se apere de frig. Foarte puțini pui își făcură apariția afară din coteț, dar și aceia o zbughiră repede la căldura adăpostului. Observând fuga lor din calea viețelei, își aduse aminte de decizia de a vorbi cu Clark despre preluarea grijii lor.

„La naiba, exclamă ea, sigur îmi va lua mult timp până să-mi iau inima-n dinți."

Rugăciunea lui Clark în acea dimineață la micul dejun încluse o mulțumire adresată Celui Atotputernic pentru căminul lor cald și pentru faptul că nu trebuiau să se teamă de frigul iernii, datorită milei marelui lor Dumnezeu. *Și acestui om harnic însuși*, adăugă Marty în gândul ei. Totuși aprobă adevărul aflat în rugăciune. Era liniștitor pentru ei să știe că erau pregătiți pentru vremea rece care se anunța.

Marty tocmai se mai întreba o dată ce va face cu Clark în jurul casei toată ziua, când acesta o luă complet prin surprindere.

— Merg în oraș imediat, spuse el. Îți trebuie ceva?

— Dar nu e decât vineri, replică Marty.

— Mda, știu asta, dar am niște treburi de care trebuie să mă ocup fără întârziere, iar dacă vine-o furtună vom sta în loc ceva vreme.

Lui Marty i se păru că era o idee cam prostească. De data asta va răci cu siguranță. Reușise cumva să înșele soarta ultima dată, scăpând fără nicio pățanie. Dar în mod sigur nu putea să mai aibă același noroc din nou. Dar cine era ea să aducă argumente, și încă unui bărbat? Dacă un bărbat își pune în minte ceva, nu se mai poate face aproape nimic. Plecă de la masă și își verifică lista pentru a vedea dacă mai poate adăuga ceva.

Clark sorbi ultimele înghițituri de cafea, după care, în cele din urmă, zise cu o voce slabă:

— Eu, fiind bărbat, n-am observat ceea ce o femeie ar fi văzut de mult. Habar n-am avut c-așteptă un copil.

Marty nu-și ridică privirea de pe listă. Nu voia să i-o întâlnească pe a lui.

— Îmi pare tare rău că n-am știut. Te-aș fi scutit de-o parte din truncile mai grele. De-acum înainte n-o să mai cari găleți grele cu apă. Când o să ai nevoie de apă proaspătă pentru spălat sau pentru altceva, să mă anunți.

Ce stupid, gândi Marty. *Dacă acestui copil i-ar face rău căratul apei, atunci ar fi trebuit să-i fi făcut rău cu mult timp în urmă.*

Dar nu spuse nimic și Clark continuă.

— Suntem binecuvântați cu mult lapte proaspăt. Sper să profiți de-asta. Dacă mai ai nevoie de ceva, m-aș bucura să-mi spui.

Făcu o pauză, apoi continuă:

— Având în vedere că oricum merg în oraș azi, mă gândeam că doamna McDonald ar putea pregăti un pachet cu materiale din care să-i coși haine bebelușului. Dacă te gândești la ceva în mod special, încearcă atunci să-i explici scriind pe listă.

Marty rămase cu limba legată și simți cum i se adună stomacul. Încă nu ajunsese să-și facă griji privitor la cum o să-l îmbrace pe cel mic. Îi păruse atât de departe în viitor acel moment, dar Clark avea dreptate. Va trebui să începă să coasă, altfel lucrurile nu vor fi gata la timp.

— Mulțumesc, îi răspunse într-un final lui Clark. Sunt sigură că doamna McDonald știe mai bine decât mine de ce am nevoie și îi întinse lista completă.

Se uită pe fereastră, încă îngrijorată cu privire la vreme. Cineva îi spusese că în prerie, uneori furtunile veneau pe neașteptate și ura să îl vadă pe Clark plecând când erau șanse să înceapă una. Fără că i-a citit gândurile.

— Este timp destul să merg în oraș și mă întorc, spuse el. Dacă s-ar întâmpla să mă prindă o furtună, sunt destui vecini care locuiesc între noi și oraș și m-aș putea adăposti la unul dintre ei, dacă va fi nevoie.

— Dar... dar cum rămâne cu treaba? se bâlbâi Marty. Nici măcar nu știu ce să fac, sau unde să găsesc mâncarea, sau altceva.

Clark se răsuci pentru a o privi în față și fu evident, după privirea pe care o afișa, că nu luase în considerare problema ei cu treaba.

— Dacă vine furtuna, și-s nevoit să m-adăpostesc, și n-ajung acasă, să nu ieși din casă. Auzi?

Marty auzise tare și răspicat.

— Nu-ți face griji pentru găini, pentru porci sau chiar pentru mulsul vacilor. Nimic—vreau să spun nimic—nu e atât de important, încât să vreau să te văd afară pe vreme de furtună, încercând să te îngrijești de asta.

Deci așa vor decurge lucrurile, reflectă Marty, ascunzându-și zâmbetul. Ei bine, nu e nevoie să-și facă probleme în această privință.

Acesta fu momentul în care îl văzu pe Clark cel mai aproape de supărare și nu-și putu ascunde surpriza. Se întoarse dinspre ea, își încheie jacheta grea și se întinse după mănuși. Ezită.

— Ar fi o zi numai bună de cusut cuverturi. Micuțul va avea nevoie de una călduroasă.

Mda, gândi Marty, *el—sau poate că eu—cu siguranță va avea nevoie.*

— Voi fi înapoi la vremea treburilor, o asigură Clark, în timp ce se pregătea să iasă pe ușă; apoi făcu o scurtă pauză și spuse stins:

— Îs chiar bucuros c-o să ai un bebeluș care să-ți păstreze vie amintirea lui, zise el și plecă.

ŞAISPREZECE

Gânditor şi grijuliu

Spre uşurarea lui Marty, Clark se întoarse la vremea îndeplinirii sarcinilor pe care le avea în jurul gospodăriei. Ninsoarea începuse deja să cadă, iar vântul viscolea. Clark merse direct la grajd, pentru a se ocupa de Dan şi de Charlie.

Pune mai mult preţ pe cai decât pe propria persoană, murmură Marty în sinea ei, în timp ce privea de la fereastra bucătăriei. *A stat afară pe vremea asta cât au stat caii.*

Se îndreptă spre sobă şi împinse ibricul cu cafea mai aproape de focar, pentru a fi sigură că va fi fierbinte.

Missie se juca pe podea, dar când auzi lătratul de bun-venit plin de bucurie al lui Ole Bob, sări în picioare cu ochii sclipind.

— Vine tăticu', spuse ea plină de entuziasm.

Marty zâmbi, observând din nou faptul că Missie spunea deseori „tăticu", deşi Clark se referea la sine ca la „tati". Marty hotărî că Ellen pesemne a preferat „tăticu'". Ei bine-atunci, de dragul lui Ellen, şi ea îi va vorbi lui Missie despre „tăticu'".

Clark intră curând în casă, cu braţele pline cu pachete şi cu obraji roşii din cauza vântului rece. Când tatăl ei o strigă, Missie începu să sară în jur cu energie. Tăticu'-n sus, tăticu'-n jos.

—Bună, tati.

Clark o chemă la el şi, după ce se eliberă de povara pachetelor, o săltă pe copilă în braţe. Ea ţipă la contactul cu faţa lui rece, strângându-i obrajii cu putere.

— Ai face mai bine să te încălzeşti puţin înainte să te apuci de treabă, sugeră Marty, în timp ce turna cafea în ceaşcă.

— Pare o idee chiar bună, răspunse el, dându-şi jos haina groasă şi atârnând-o lângă foc, pentru a se încălzi până va ieşi afară din nou. Stătu pentru câteva momente cu mâinile deasupra sobei şi apoi se îndreptă spre masă. Marty turnă şenănână în cafea şi o aşeză în faţa lui.

— Pachetu' mai mărişor îi pentru tine, spuse Clark. Doamna McDonald a fost foarte bucuroasă să-l pregătească. Cred că era puţin confuză. Am impresia că a crezut că e micuţul meu. Nu-i treaba ei, nici nu m-am deranjat s-o lămuresc.

Mai sorbi de câteva ori din cafeaua fierbinte. Gândurile începură să se învălmăşească în mintea lui Marty.

Micuţul lui? Cum putea fi micuţul lui, din moment ce noi nici nu am fost ca un cuplu căsătorit adevărat? Bineînţeles că doamna McDonald nu avea de unde să ştie asta. Simţi cum roşeşte de stânjeneală.

Clark lăsă ceaşca jos şi continuă:

— Da' m-am gândit apoi că poate-i bine să spun ceva, aşa că m-am întors. Doamnă McDonald, i-am zis, într-adevăr doamna mea aşteaptă un micuţ şi-i drept că-l voi trata ca pe al meu, dar tot atât de-adevărat e că tatăl micuţului e primul ei soţ şi lucru' ăsta fiind important pentru ea, n-aş vrea să se producă vreo confuzie în mintea oamenilor.

Clark îşi termină cafeaua.

— Ei bine, ar fi bine să mă cam duc.

Îşi luă haina şi plecă înainte ca Marty să-şi pună în ordine gândurile învălmăşite.

A înţeles. S-a dus înapoi la magazin pentru a clarifica lucrurile în faţa doamnei McDonald, pentru că ştia, după cum spusese şi Ma Graham, că limba era cel mai solicitat organ al anatomiei ei. Dă-i femeii o zi sau două de vreme frumoasă şi toată lumea din jur va afla despre copilul care va veni pe lume.

Clark înţelege faptul că e important pentru mine să se ştie că bebeluşul este al lui Clem. Mintea ei continua să îl cerceteze pe acest bărbat, în timp ce punea deoparte proviziile pe care le cumpărase.

Se întoarse cu nerăbdare spre pachetul care îi era destinat şi hotărî să îl ducă în dormitorul ei pentru a-i examina conţinutul. De data aceasta era frig în dormitoc, iar ea tremura, în parte din cauza emoţiei. Era sigură de asta, în timp ce desfăcea hârtia maro.

Cu siguranţă, doamna McDonald s-a întrecut pe sine. Marty îşi cuprinse obrajii, în timp ce privea la materialele frumoase. În mod sigur un prunc nou-născut nu avea nevoie de atâtea lucruri. Simţi cum îi iau foc obrajii la gândul zilelor şi serilor care îi stăteau înainte, când va putea să se aşeze şi să lucreze la micuţele hăinuţe. Şi-ar fi dorit să aibă pe cineva cu care să vorbească despre ceea ce simţea şi fu tentată să îi povestească totul lui Missie. Nu, mai bine va mai aştepta o vreme. Lunile rămase vor părea mult prea lungi pentru un copil de doi ani. O, dacă Clem ar fi fost acolo, pentru a-i împărtăşi totul. O lacrimă fierbinte începu să îi curgă pe obraji în jos. O şterse cu dosul palmei. Ce bine ar fi fost dacă ar fi reuşit să scape de durerea care îi apăsa inima.

Când Clark veni în casă pentru a lua cina, tremura vizibil, în ciuda hainei groase de pe el. Spuse că nu îi vine să creadă cât de mult scăzuse temperatura în doar câteva ore. Adăugă faptul că vântul avea un rol important în toate acestea.

Înainte de a se aşeza la masă, aprinse focul din camera de zi.

— Cred că e timpul, spuse el, să facem mai multă căldură, că soba de gătit nu mai face faţă.

Când rosti rugăciunea în acea seară, îl rugă pe Dumnezeu „să fie alături de oamenii mai puţin binecuvântaţi decât noi", iar Marty îşi aduse aminte de căruţa ei acoperită, cu roata desprinsă. Tremură gândindu-se cum ar fi să fie ghemuită în ea acum, încercând să se încălzească sub păturile sărăcăcioase.

După cină, Clark se duse în camera de zi pentru a verifica şi a mai pune pe foc, iar Missie îşi aduse puţinele jucării pe covoraşul din faţa lui.

Marty spălă vasele, simțind căldură și protecție fără să vrea. Cum altfel se putea simți într-o căsuță confortabilă, în timp ce vântul vuia afară, fără a putea pătrunde înăuntru?

Încă era devreme, iar Marty era nerăbdătoare să înceapă cusutul, dar se gândi că în camera ei va fi frig. Încă încerca să găsească o soluție la problema ei, în timp ce golea vasul pentru spălat și îl punea în cui.

— O să fie cam frig în camera ta de-acum înainte, îl auzi pe Clark spunând în spatele ei. Vrei să-ți mut mașina de cusut în camera de zi? Este destul loc pentru ea aici.

Marty se întoarse și îl privi direct în față, întrebându-l cu vocea stinsă:

— Nu te deranjează s-o vezi aici?

— Bănuiesc că mă deranjează într-un fel, răspunse el cu sinceritate. Dar nu mai îmi e la fel de greu ca atunci când am văzut-o pentru prima dată și ar fi o mare prostie să nu o punem aici unde ar putea fi de cel mai mare folos. Mă voi obișnui cu ea. Zicând acestea, merse să facă cum stabilise.

Da, acest bărbat face ceea ce trebuie, chiar dacă doare, se gândi Marty în sinea ei.

Se simți oarecum egoistă în nerăbdarea ei de a coase în camera căldută. Dacă împrejurările ar fi fost diferite, prinsă într-o căsătorie fără voia ei, totul ar fi putut fi mai rău. Încă suferea după Clem. Îl dorea înapoi, chiar dacă însemna să aibă mult mai puține decât avea acum. Cu toate acestea, ar fi nedrept să refuze să vadă bunătatea acestui bărbat al cărui nume îl luase și în a cărui casă locuia. Era evident că era un muncitor destoinic și avea grijă să facă provizii, dar mai descoperea și alte lucruri la el—lucruri precum grija și preocuparea. Cu siguranță nu-l putea învinui pentru ceea ce-i cerea. Se aștepta de la ea doar să fie mama lui Missie și să se ocupe de mica gospodărie. El nici nu se plângea de felul în care gătea. Nu, hotărî ea, chiar dacă nu-i convenea situația în care se afla, ar fi putut fi mai rău.

Se concentră la cusut. Îi va mai da lui Missie puțin timp de joacă înainte de a o înveli în pat pentru noapte. Clark se așezase lângă

cămin cu una dintre noile lui cărți. Marty alese cu mulțumire unul dintre tiparele pe care le pusese doamna McDonald. Niciodată nu mai cususe pentru cineva atât de mic înainte și i-ar fi fost greu să taie materialul fără tipar. Mâinile îi tremurau de emoție. Va tăia materialul pe masa din bucătărie, unde avea mai mult loc. Nu putea să nu se gândească la faptul că ei trei păreau aproape ca o familie adevărată.

ŞAPTESPREZECE

Absenţă misterioasă

Zilele lunii noiembrie aduseră mai multă furtună, zăpada se aşternu grea pe câmp şi grămezi mari se ridicară în jurul locurilor adăpostite. Din când în când, vântul înceta să mai bată şi soarele strălucea, dar temperatura era mereu sub zero grade. Mai erau multe de făcut totuşi, iar activitatea din jurul gospodăriei nu înceta din cauza vremii. Ori de câte ori furtunile de zăpadă se opreau, Clark priponea caii şi îşi petrecea timpul cu credincioşii Dan şi Charlie în pădure, pentru a face provizii de lemne pentru iarnă.

În zilele mai urâte, timpul în plus petrecut în grajd ajuta animalele să treacă mai uşor peste vremea aspră cu un disconfort minim.

Marty îşi umplea zilele îngrijindu-se de Missie, de casă, făcând pâine, spălând, cârpind, călcând—lista îi părea fără sfârşit, dar era mulţumită că are fiecare zi ocupată, în special cele care o ţineau în casă.

Seara se apuca bucuroasă de cusut, adăugând cu mare grijă fiecare împunsătură în hăinuţele micuţe. Lăsase deoparte cuvertura pe care o începuse. Mai putea aştepta. Voia să se concentreze asupra pregătirilor pentru bebeluş.

Observase frecventa referire a lui Clark la bebeluşul care urma să vină ca la „el". Bebeluşul putea să-i surprindă pe amândoi şi să fie o fetiţă, ştia asta, însă Marty era hotărâtă să continue să se gândească la un băiat pentru Clem.

Deja se hotărâse asupra unui nume—Claridge Luke. Claridge, după numele tatălui lui Clem, iar Luke în onoarea tatălui ei. Ce mândru ar fi tatăl ei să știe că are un nepot care-i poartă numele. Dar asta va trebui să aștepte până primul tren spre Est va trece, când își va pregăti fiul—poate chiar și pe Missie—și se va îndrepta spre casă.

Gândul de a o lua și pe Missie cu ea o preocupa tot mai mult. Ce era mai bine, atât pentru fată, cât și pentru Clark? Vedea dragostea mare pe care Clark o manifesta față de fiica sa și se gândi dacă atunci când va veni timpul va putea într-adevăr s-o lase să plece. Marty însăși devenise foarte atașată de copilă. A spune „mama" era deja ușor pentru amândouă. Într-adevăr, cu fiecare zi îi plăcea tot mai mult în compania copilei, răzând de sensul stâlcit pe care îl dădea cuvintelor, minunându-se de noile cuvinte și chiar împărtășindu-i unele dintre ele și lui Clark când venea seara acasă.

Fără ca Marty să-și dea seama, Missie devenea tot mai mult parte din viața ei. Aproape că nu mai avea răbdare să sosească Anul Nou, când plănuise să îi spună fetiței secretul ei. Era sigură că fetița îi va împărtăși bucuria. Dar Marty nu își îngăduia să se gândească prea profund la toate acestea sau să își analizeze sentimentele care i se schimbau treptat. Era de ajuns să numere zilele care se scurgeau încet, bucurându-se că au trecut și privind înainte; căci, într-adevăr, Marty era nerăbdătoare.

Pe măsură ce luna noiembrie se apropia de sfârșit, lui Marty i se păru că Clark făcea un număr neobișnuit de mare de drumuri la oraș, în special în această perioadă a anului. Nu era vorba de ieșirile motivate de nevoia de provizii. Făcuseră proviziile pentru iarnă. Și, într-adevăr, uneori Clark se întorcea cu foarte puține cumpărături, chiar folosind calul pentru călărie în locul căruței. Lui Marty nu îi trecu prin minte să își pună întrebări la început, dar conversația din timpul micului dejun de azi-dimineață o puse pe gânduri. Clark anunță cu destul de mare lejeritate că va fi plecat pentru trei sau patru zile. Vremea părea că se mai domolise, explică el, așa că hotărâse că era timpul să facă o ieșire în oraș mult mai lungă decât celelalte locale, care erau mai scurte. Clark aranjase ca Tom Graham

să vină seara, să stea peste noapte și să se ocupe de treburile de seara și de cele de dimineață, îi spuse el. Dacă vremea se va înrăutăți, Marty ar putea să îl roage să rămână și în timpul zilei. Dacă avea nevoie de ceva, putea trimite vorbă familiei Graham prin Tom.

Vorbele lui o nedumeriră. Într-adevăr, făcuse un număr neobișnuit de drumuri, acum că se gândea la asta, dar chiar nu era treaba ei. Probabil că se uita după vreo mașină de arat pământul, sau după semințe mai bune sau poate după un loc unde să-și vândă porcii. Oricum, era treaba lui, așa că de ce să-și facă ea griji? Tânărul Tom va fi prin preajmă. Nu mai era nimic pentru care să-și facă griji.

Totuși, în timp ce Clark o îmbrățișa pe Missie de rămas-bun și o îndemna să fie fetiță cuminte, ascultătoare de mama, Marty nu se putu abține să nu fie curioasă și chiar să nu simtă o stare de disconfort.

— Mă-ntorc sâmbătă seara la timp pentru treabă, promise el și merse în grajd după Dan și Charlie. În timp ce Marty îl privea părăsind curtea, observă că lada era în căruță și mai erau doi porci pe care-i ducea în oraș.

Oare ce spusese cu ceva timp în urmă? *Dacă vom mai avea nevoie de bani, putem oricând vinde un porc.*

Presupun că vrea să cumpere un alt plug sau mai multe semințe, hotărî ea dând din umeri. Totuși, pe de altă parte, ea îl costase o grămadă de bani în plus, dați pe hainele ei de iarnă, lâna pentru tricotat și materialele pentru cuvertură și, pe lângă toate acestea, mai erau lucrurile pentru copilul ei.

Realizând toate acestea, începu să nu se mai simtă atât de în largul ei. Într-un final, cu mare efort, împinse aceste gânduri la o parte.

— Nu are niciun rost s-o iau așa, murmură ea pentru sine. Cred că se întâmplă ceva cu mine sau poate că mă frământă ceva. Mi-aș dori să-i pot face o vizită lui Ma. Asta ar clarifica lucrurile. Când Clark se va întoarce, va fi deja luna decembrie.

Într-adevăr timpul trecea, oricât de încet părea să se miște, și oare nu spusese Ma că timpul este cel care vindecă? Spera ca zilele să treacă repede în lipsa lui Clark.

Marty fu mai mult decât uşurată să vadă caii venind sănătăţi la apusul soarelui. Nu-şi putea explica de ce simţea aşa. Tânărul Toon se descurcase bine cu treaba, era sigură de asta, şi nu o deranjase compania lui seara. După cină se juca cu Missie sau îi citea şi recitea din cartea ei. Era mândru de faptul că învăţase literele şi ştia să citească aşa cum ştia fiecare dintre copiii lui Ma. Îi plăcea să se dea în spectacol în faţa lui Missie—Marty zâmbea—şi părea că şi copilei îi plăcea. Deja Missie putea repeta multe rânduri din cartea ei şi adora să se prefacă citind.

Se înţelesese foarte bine în lipsa lui Clark, aşa că sentimentul de uşurare la vederea lui nu era justificat. Probabil că undeva înăuntrul ei se afla amintirea luării unui rămas-bun obişnuit de la Clem şi descoperirea ulterioară a faptului că fusese ultimul, dar înlăturã acea posibilitate şi merse să îi spună lui Missie că tatăl ei sosise acasă.

Missie fu fericită la culme la vederea tăticului ei şi începu să danseze de-ndată ce îl zări de pe scaunul din dreptul ferestrei.

Marty observă că lada era goală, dar nu vedea nicium lucru care ar fi putut fi cumpărat din ceea ce câştigase. Doar câteva pachete mici erau lângă Clark. Dan şi Charlie arătau obosiţi, îşi spuse ea, privindu-i mergând greoi spre grajd, însă caii grăbiră pasul în timp ce se apropiau de staulul cald şi de ieslea plină.

Şi Clark arată obosit, reflectă ea în timp ce îl privea coborând şi desprinzând caii. Nu se mişca cu aceeaşi energie care de obicei îi însoţea activităţile.

— Ei bine, tatăl tău a ajuns şi va dori cafea fierbinte, remarcă Marty în timp ce o ajuta pe Missie, care era cocoţată la fereastră, să coboare.

Cafeaua nu prezentă nicio problemă, căci Marty o avea la îndemână. O făcuse între plimbările de la fereastră şi înapoi, uitându-se după primele semne ale sosirii cailor.

Spera că lucrurile vor intra în făgaşul lor normal. Aceasta nu era viaţa pe care şi-o dorise sau pe care o plănuise, dar cel puţin, felul în care decurgeau zilele îi devenise familiar şi era un oarecare grad de confort în faptul că îi era familiar.

Clark intră cu câteva zarzavaturi, iar Marty îl întâmpină cu o ceaşcă fierbinte de cafea şi cu o fetiţă fericită să îi iasă în întâmpinare.

OPTSPREZECE

Pregătiri pentru Crăciun

— Dumnezeul nostru, se adresă Clark Celui Atotputernic în rugăciunea din acea dimineaţă, pe măsură ce ne apropiem de sărbătoarea naşterii Fiului Tău, revarsă mulţumire în inimile noastre pentru venirea Lui şi ajută-ne să ne iubim aproapele cu o dragoste asemănătoare cu cea pe care ne-a arătat-o El.

Vorbeşte despre Crăciun, se gândi Marty, devenind brusc conştientă de anotimpul în care se aflau. *O, Doamne, mai sunt doar două săptămâni şi nici nu m-am gândit la asta.*

Mintea ei începu să sară de la un gând la altul, astfel încât din nou pierdu restul rugăciunii şi rămase cu ochii închişi după „amin". Missie o trase de mânecă dorind să mănânce.

Marty îşi ridică faţa îmbujorată şi îi puse lui Missie în farfurie porţia ei de terci de ovăz, suflând puţin pentru a se răci înainte de a i-o da copilei.

— Ştii, îndrăzni ea puţin mai târziu, am uitat cu totul de cât de aproape este Crăciunul.

Clark îşi ridică privirea din propriul bol cu terci:

— Ştiu că-i cam greu să te gândeşti la Crăciun anu' ăsta. Dacă-i prea greu pentru tine, putem să uităm de această zi, în afară de citirea Poveştii Crăciunului şi poate de un ciorap pentru micuţa Missie.

Marty se gândi timp de câteva minute.

— Nu, răspunse ea într-un final. Nu ar fi drept. Missie are nevoie de un Crăciun al ei—unul cumsecade și socotesc că ne-ar face și nouă bine. Nu putem rămâne în trecut, alimentându-ne durerea—nici de dragul ei, nici de dragul nostru. Crăciunul îmi pare un timp tocmai potrivit pentru a da la o parte durerea și pentru a căuta ceva care să aducă vindecare.

Clark se holbă la ea un timp, după care își coborî privirea în bol. În cele din urmă spuse încet:

— Se pare că niciodată n-am auzit o predică mai bună din partea vreunui predicator aflat în vizită ca cea pe care tocmai am auzit-o. Se opri pentru o clipă, după care continuă:

— Ai dreptate, bineînțeles. Prin urmare, ce propui?

— Ei, bine... Marty frământă problema în mintea ei, încercând să își amintească exact cum decurgeau pregătirile pentru Crăciun la ea acasă. Nu fusese nicio cărire a Scripturilor, dar puteau include acest punct destul de ușor. Fusese din plin lichior de porumb, fără de care se puteau descurca. În rest, trebuie să fie o serie de lucruri pe care le putea face așa cum obișnuia mama ei. Acesta va fi primul ei Crăciun departe de casă—primul ei Crăciun în care ea trebuia să facă pentru alții, în loc să facă alții pentru ea. Gândul o făcea să fie atât neliniștită, cât și emoționată.

— Ei, bine, începu ea din nou, mă voi apuca să fac niște fursecuri de Crăciun. Poate că Ma are niște rețete speciale, pe care mi le va împărtăși. Apoi vom avea un brad pentru Missie. În ajunul Crăciunului, după ce o vom pune la culcare, îl vom împodobi și vom înșirui pe ață floricele de porumb, formând niște lanțuri colorate, și vom avea câteva lumânări pentru ferestre, și vom tăia vreo doi dintre cei mai frumoși cocoși, iar eu voi găsi să fac ceva pentru Missie.

Entuziasmul ei crescând trebuie să fi fost contagios. Clark i se alătură cu propriile planuri legate de Crăciunul care se apropia.

— Niciun cocoș, anunță el. O să merg chiar eu și-o să cumpăr un curcan de la familia Vickers. Doamna Vickers crește curcani, calitatea

întâi. Poate-om reuși să facem împreună ceva pentru Missie. O să merg călare până la Ma astăzi să aduc rețetele—sau mai bine, se-arată a fi o zi liniștită. Vrei să-i leg pe bătrânii Dan și pe Charlie la căruță să poți merge chiar tu?

— O, aș putea face acest lucru? Tonul lui Marty conținea în el implorarea din inima ei. Mi-ar plăcea s-o văd pe Ma și să mai povestesc cu ea—dacă ești sigur că totul va fi în regulă.

Prin urmare, era hotărât că Marty să meargă la familia Graham. Dar Clark adăugă o altă dimensiune planului. Dacă nu era nicio problemă pentru ea, el o va duce până acasă la Ma, iar apoi el împreună cu Missie vor merge la familia Vickers pentru a lua curcanul. În felul acesta vor fi siguri că îl vor avea când va sosi ziua cea mare. Lui Missie i-ar face bine niște aer proaspăt și un timp petrecut împreună cu tatăl ei.

Marty se grăbi să termine vasele în timp ce Clark ieși să înhame caii. O îmbrăcă bine pe Missie, iar ea își luă haina cea lungă. Era pentru prima dată când o purta, se gândi ea, privindu-se cu o grimasă, și poate ultima pentru o vreme. Doi nasturi refuzau să intre în butoniere. Oftă. Ei bine, îi spuse ea lui Missie luându-și șalul, cred că va trebui să acopăr restul cu asta.

Ziua petrecută cu Ma fu un tratament binefăcător. Cercetară cu atenție rețetele lui Ma. Marty alegând atât de multe, încât nu va ajunge niciodată să le facă. Va face dintre ele la alte ocazii care vor veni. Își mai scrise cu atenție instrucțiunile referitoare la cum să umple și să frigă curcanul, fiind prima încercare de felul acesta în cazul ei. Împărtășiră planuri și discutară posibilități legate de sărbătoarea care le stătea înainte. La gândul acesta, Marty simți imboldul unui nou interes înăuntrul ei. Pentru prea mult timp avusese senzația că tânăra viață pe care o purta în pântece era singura parte vie din corpul ei. Acum, pentru prima dată după luni de zile începu să se simtă vie din nou.

Înainte să își dea seama, auzi caii apropiindu-se. Clark fu invitat la o ceașcă de cafea înainte de a se porni spre casă și intră purtând-o pe Missie cu fața îmbujorată, entuziasmată de călătoria făcută și

dornică să povestească tuturora despre bolborositorul pe care îl aveau în căruță pentru „Crăciun".

Marty auzea protestele viguroase ale curcanului împotriva separării de restul cârdului. Clark spusese că avea să fie așezat în coteţul găinilor, unde avea să i se dea porumb copt din belşug, precum şi alte grăunţe menite a-l îngrăşa până înainte cu câteva zile de Crăciun.

Missie se juca cu micuţa Lou, prea entuziasmată pentru a-şi termina propriul pahar cu lapte, în timp ce adulţii beau cafeaua.

În drum spre casă, Marty îşi luă curajul să dea glas unui gând care luase formă treptat în mintea ei. Ezită puţin şi abia fu în stare să îl exprime.

— Crezi că—vreau să spun, te-ar deranja dacă am invita familia Graham la masă de Crăciun?

— Pe toţi? Şocul lui Clark era vizibil.

— Bineînţeles că pe toţi, replică Marty cu hotărâre. Ştiu că ei vor fi 13, iar noi trei, asta înseamnă 17. La masa din bucătărie, întinsă, vor încăpea opt. Asta înseamnă în plus cei doi Graham adulţi şi patru dintre cei mai mici. Missie va sta în scaunul ei. Mai rămân şapte copii din familia Graham. Vom pune o masă în camera de zi şi Laura împreună cu Sally Anne vor avea grijă de ei.

Ea ar fi spurovăit în continuare, dar Clark râse şi, ridicând mâna, o opri.

— Opreşte-te! Apoi spuse:

— Văd că deja ai aranjat totul. Ai vorbit cu Ma despre asta?

— Bineînţeles că nu, spuse Marty. Nu aş face aşa ceva înainte să mă consult cu tine.

El o privi pieziş şi vocea lui căpătă o notă serioasă:

— Nu ştiu, ezită el. Mi se pare că e un deranj cam mare să pregăteşti o masă de Crăciun pentru 16 persoane şi să-i serveşti în locuinţa noastră mică, tu fiind în starea în care eşti, şi-aşa mai departe.

Marty ştia că va trebui să lupte pentru ideea ei dacă voia să obţină aprobare.

Ea luă în derâdere protestul lui:

— Ha! Totul va fi în regulă. Nu va fi nimic rău în asta. Mă simt mai plină de energie ca niciodată. În ceea ce priveşte masa, voi încerca să termin pe cât posibil înainte de a fi casa plină până la refuz. Apoi nu va mai fi aşa o problemă. Când vor ajunge aici, Ma şi fetele îmi vor da o mână de ajutor—şi la spălatul vaselor de asemenea. O, Doamne!

Se opri şi exclamă:

— Vase! Clark, avem destule vase pentru a pune pe masă?

— Nu ştiu, dar dacă nu, Ma va aduce de-ale ei încoace.

— În regulă!

Ea zâmbi ca pentru sine. Era ca şi când el spusese că vor putea veni. Într-un fel, îi distrăsese atenţia spre vase. Se simţea puţin vinovată, dar nu atât cât să se simtă deranjată de aceasta.

— Este stabilit, deci, îndrăzni ea, fiind mai mult o afirmaţie decât o întrebare.

NOUĂSPREZECE

Planuri zădărnicite de căderea zăpezii

Clark reveni la vechiul său obicei de a merge pe dealuri pentru a tăia copaci, iar Marty se apucă de treabă în bucătărie. Cercetă cu atenţie reţetele şi, după ce într-un final alese câteva, îşi petrecu ziua scoţând la iveală bunătăţi ispitoare. În ciuda încercărilor lui Missie de „a ajuta", bunătăţile coapte începură să se înmulţească în număr alarmant şi găsi cu greu locuri în care să le pună pe toate.

Missie proba şi aproba, preferând turtele dulci pe care Marty le făcuse special pentru copii.

Seara, muncea împreună cu Clark la confecţionarea unei căsuţe pentru păpuşa lui Missie. Clark construise o căsuţă cu două camere şi era ocupat cu facerea scaunelor din lemn, a meselor şi a paturilor. Rolul lui Marty era de a pune înăuntru perdele, covoraşe şi pături. Acele lucruri le face o femeie de obicei, spusese Clark. Găsi amuzant să ajute şi ea la realizarea proiectului, privind cum ia formă. Bucătăria avea un dulăpior micuţ, cu uşi care chiar se deschideau, o măsuţă, două scaune şi o băncuţă. Aceasta fu munca lui Clark. Marty agăţase nişte perdele micuţe la bucătărie, adăugase două covoraşe lucioase pe podea şi pusese perne micuţe pe scaune.

Sufrageria-dormitor avea un pat mic, echipat cu pături şi perne, un leagăn micuţ, două scaune, un taburet şi o ladă cu un capac care se ridica. Marty mai avea de pus la punct pătura şi perna pentru

leagăn şi perdelele pentru această încăpere. Clark muncea la confecţionarea unei sobe pentru bucătărie.

— Nu prea arată a bucătărie fără sobă, spuse el.

Marty fu bucuroasă de eforturile depuse şi de faptul că locuinţa păpuşii va fi gata la timp pentru Missie de Crăciun.

Clark mai făcuse câteva ieşiri în oraş, oprindu-se mai întâi pe la familia Graham pentru a-i invita la masa de Crăciun. Îşirea că aceste ieşiri erau importante pentru el, însă din câte vedea Marty, nu avea nimic să le arate când se întorcea. Dar ei nu-i păsa.

Ultima dată adusese nişte mirodenii speciale pentru prăjituri şi câteva fleacuri pentru Missie.

— E nevoie de ceva pentru ciorapul ei, spuse el în timp ce le dădea în grija lui Marty.

Marty recapitulă totul în minte, în timp ce punea fursecurile afară să se răcească.

Oare Clark se aşteaptă la un dar din partea ei? Presupunea că nu. Ar fi fost drăguţ să aibă câteva lucruri mărunte pentru el, dar nu avea bani pentru cumpărături şi nicio şansă de a merge undeva să cumpere. Şi ce ar putea să coasă pentru un bărbat?

Lucrând, îşi aminti de bucata moale de lână albastru-gri care încă mai zăcea în coşul ei de cusut. După ce va termina fursecurile, va vedea dacă este posibil să facă un fular pentru bărbaţi din acel material.

Când verifică materialul mai târziu, hotărî că era posibil. Ştiind că Clark nu avea să se întoarcă de la tăiatul copacilor până la vremea treburilor, se puse pe lucru. Termină broderia, socoti că e necesar şi un tiv şi îl puse bine. A doua zi, când Clark va fi plecat, va broda cu mâna iniţialele lui pe el.

Crăciunul se apropia cu paşi repezi. Se întreba dacă ziua în sine va fi pe jumătate tot atât de emoţionantă cum fuseseră pregătirile.

Mai erau doar trei zile. Terminaseră cadoul pentru Missie cu o seară înainte şi se felicitară unul pe celălalt pentru rezultat. Micul dejun era gata, iar Clark plecase la tăiat de lemne. Marty îl rugă să se uite cu atenţie după crengi frumoase de pin care aveau conuri

pentru a putea face câteva coroniţe. El spuse că va vedea ce va găsi în acest scop.

Clark urma să meargă la lucru pe deal dimineaţă, iar după-amiază va tăia curcanul care acum nu mai primea hrană de dimineaţă. Marty se grăbi să îşi termine treaba, apoi se apucă de fularul lui Clark. Cusu cu grijă un C.D. îngroşat şi îl puse deoparte în sertarul ei înainte de sosirea lui Clark la masă.

Mai erau doar două zile până la Crăciun, dar azi era Ziua Domnului şi orice alte pregătiri trebuiau să aştepte. Marty încuviinţă în sinea ei că probabil o zi de odihnă nu era o idee chiar rea, şi când Missie dormea de-amiază, se întinse în patul ei, acoperindu-se cu pătura caldă. Se simţea obosită, chiar obosită, şi greutatea copilului pe care îl purta făcea ca dificultatea oricărei sarcini pe care o întreprindea să se dubleze. Închise ochii şi se lăsă în voia unui somn odihnitor.

Ziua întâi—mâine e Crăciunul. Curcanul fu tăiat, mărunţaiele scoase, curăţat şi pus la rece în vederea pregătirii pentru a fi umplut. Marty confecţionase cu grijă coroniţele, mulţumită de crengile alese de Clark, şi le legă cu preţiosul şnur. Puse câte una la fiecare fereastră şi una pe uşă. Cu ultima încărcătură de lemne, Clark aduse şi un brad micuţ de pe deal, care avea să aştepte afară până în momentul când Missie va fi pusă la culcare şi va fi aşezat într-un colţ al camerei de zi. Porumbul fusese deja făcut floricele şi înşirat pe aţă şi Marty făcu şiraguri din bucăţi de hârtie colorată pe care o păstrase cu grijă. Folosise chiar şi o parte din hârtia maro de împachetat adusă din oraş.

Fularul era gata, dar uitându-se la el, Marty nu se simţea în largul ei. Oarecum nu părea lucrul potrivit pe care să îl dea unui bărbat precum Clark. Se întrebă dacă va avea curajul să ducă treaba aceasta la bun sfârşit.

Ei bine, își spuse, *îndepărtând din minte problema, va trebui s-o păstrez până la momentul potrivit și să mă concentrez asupra a ceea ce am de făcut acum.*

Ceea ce „făcea acum" era curățarea unor mari cantități de morcovi, napi și cartofi pentru masa de Crăciun. Va avea de tăiat și varza în cuburi. Plămădeala pentru pâine va crește în curând și va fi gata pentru copt. Fasolea era înmuiată și va fi condimentată cu șuncă conservată mai târziu. Borcane de verdețuri și murături erau înșirate pe podea lângă dulap, așteptând să fie deschise, și nuci sălbatice fură puse într-un coș lângă cămin pentru a se prăji la foc deschis.

Marty bifă lista în mintea ei. Lucrurile păreau să decurgă după planul stabilit. Se uită în jurul ei la bogăția de mâncăruri. Ziua de mâine promitea a fi una bună, iar în seara aceasta vor avea parte de distracția împodobirii bradului pentru Missie și de atârnarea ciorapului ei.

SOCUL

Ziua de Crăciun! Marty deschise ochii mai devreme decât de obicei și deja capul i se învârtea. Trebuie să pregătească umplutura pentru curcan, să pună legumele la foc în cele mai mari cratițe pe care le avea, să aducă înăuntru multe fursecuri din șopron, unde era sigură că înghețaseră pe vremea aceasta. Mintea ei alerga în timp ce ea se îmbrăca repede.

În cameră era atât de rece, încât va fi bucuroasă să ajungă în bucătăria călduță. Se aplecă în liniște asupra lui Missie pentru a verifica dacă e bine învelită și ieși din cameră în vârful picioarelor.

Era frig și în camera de zi și se grăbi să ajungă în bucătărie. Nu era nicio lumină aprinsă, deci Clark nu se trezise. Tremura în timp ce se grăbea să aprindă focul. Era atât de frig, încât mâinile îi erau amorțite. Putea auzi vântul vâjâind în jurul căsuței, în timp ce încerca să mențină flacăra. Va trece puțin până când frigul va dispărea din aer. Se mută în camera de zi pentru a aprinde focul acolo. Trebuie să fie încălzită când se va trezi Missie.

Când ambele focuri ardeau, se uită la ceas. Era șase fără 20. Nicio mirare că Clark nu s-a trezit. De obicei se trezea pe la șase și jumătate în lunile de iarnă. Ei bine, avea nevoie de fiecare minut. Avea atâtea de făcut.

Se întoarse la fereastra acoperită de gheață și răzui cu degetele, făcând o mică deschizătură pentru a se uita afară în ziua de Crăciun. Un vânt furios viscolea zăpada care cădea în cantități mari, dând naștere la grămezi de zăpadă ce păreau de mărimea unor munți. Nici nu putea să vadă fântâna din cauza desimii.

Marty nu avu nevoie să i se spună că era martoră la o cumplită furtună de zăpadă de prerie. Durerea provocată de această imagine începu să crească treptat. Voia să urle împotriva furtunii, s-o blesteme să plece, să se arunce în pat izbucnind în lacrimi. Umerii i se încovoiară și se simți obosită și înfrântă. Dar la ce o ajuta să se răzbune. Furtuna se va dezlănțui în continuare. Nimeni cu mintea întreagă nu ar disprețui-o doar pentru o masă de Crăciun. Era terminată. Se simți moartă din nou. Apoi, dintr-o dată, o furie nouă puse stăpânire pe ea. De ce? De ce să învingă furtuna?

„Continuă tot așa! izbucni ea cu voce tare în timp ce se holba pe fereastră. Continuă să viscolești! Avem curcanul pregătit să fie pus la coptior. Avem multă mâncare. Avem și brad. O avem pe Missie. Ei bine—vom sărbători Crăciunul!"

Își șterse lacrimile vărsate de furie pe șort, își îndreptă umerii și se întoarse pentru a mai pune lemne pe foc. Apoi îl observă pe Clark stând și privind-o cu ghetele în mâini.

Își drese glasul, iar ea îl privi cu hotărâre. Muncise din greu pentru această zi și acum fusese înșelată în așteptările pe care le avea. Spera că el nu va încerca să spună un cuvânt plin de înțelegere/compasiune, căci se va prăbuși. Se mișcă repede până în dreptul lui, în timp ce el își lega ghetele și, cu un zâmbet, arătă cu mâna spre dulapul încărcat până la refuz:

— Pe cuvântul meu, ce vom face cu toată mâncarea asta? Va trebui să petrecem toată ziua mâncând din ea.

Se întoarse spre dulap și începu să pregătească curcanul pentru fript.

— Sper din toată inima că familia Graham nu a fost luată pe nepregătite tocmai în ziua de Crăciun. Noi suntem doar trei la atâta mâncare, iar ei stau acolo cu atâția... Se opri și îl aruncă o privire fugară lui Clark, care rămase cu gura deschisă, legănând o gheată în mână.

Își scuturâ puțin capul, apoi spuse:

— Ma e prea deșteaptă să fi fost luată prin surprindere. Îi obișnuită cu capriciile acestei zone. Nu cred că duc lipsă.

Marty se simți ușurată la auzirea acestei vești.

— Mă bucur să aud asta, spuse ea. Furtuna m-a îngrijorat.

Termină de umplut curcanul, apoi deschise ușa cuptorului.

— Mai bine m-ai lăsa pe mine să ridic pasărea. E chiar grea, spuse Clark și se grăbi s-o introducă în cuptor.

Marty nu obiectă. În timp ce curcanul se frigea în siguranță și soba încălzea treptat bucătăria, Marty puse ibricul pe foc și își luă apoi un scaun.

— Se pare că furtuna aproape a învins, recunoscu ea încet, dar nu poate învinge decât dacă-i permiți, nu-i așa?

Clark nu spuse nimic, dar uitându-se la el, ochii lui îi transmiteau că înțelegea dezamăgirea ei—și, mai mult decât atât, triumful ei asupra acesteia.

Se întinse și îi atinse mâna. Când vorbea, vocea lui era blândă:

— Îs chiar mândru de tine, Marty.

Niciodată nu o atinsese până atunci, decât atunci când o ajuta să urce sau să coboare din căruță și parcă ceva din acest gest îi transmise o senzație de căldură în întreg corpul. Poate că era faptul că el înțelegea situația. Spera că el nu a observat reacția ei la atingere și spuse repede:

— Va trebui să frigem întreg curcanul, dar putem pune la înghețat ce nu vom putea mânca. Voi pune legumele în vase mai mici și voi găti doar cât este necesar. Restul legumelor le vom păstra o vreme la rece. Cât privește fursecurile—se opri și arătă cu mâna spre toate bunătățile îngrămădite în jur și râse—vom mânca din ele până la primăvară dacă nu vom primi ajutor.

— De-asta nu mă plâng, spuse Clark. Mai 'nainte mă-ngrijoram gândindu-mă la toți Grahamii ăia mici cu apetitu' lor, că venind aici vor pleca și n-o să lase nimic pentru mine, iar acum, uite, ce binecuvântat sunt cu toate astea!

— Clark, spuse ea cu o disperare batjocoritoare, te-ai rugat cumva pentru această furtună?

Niciodată nu îl auzise râzând cu atâta poftă până atunci și începu și ea să râdă. Cafeaua deja fierbea și turnă în două cești în timp ce el merse după smântână. Bucătăria era caldă acum, iar cafeaua fierbinte îndepărtă și ultima urmă de frig din ea.

— Ei bine, spuse ea, ridicându-se cât de repede îi permise povara în plus pe care o purta, putem să servim și niște fursecuri pe lângă cafea. Tot trebuie să le începem cândva. La ce te gândești?

Clark alese o bucată dreasă bine cu tot felul de mirodenii, iar Marty luă un fursec simplu din aluat fărâmițat.

Vorbiră despre ziua care le stătea înainte în timp ce sorbeau cafeaua. Clark nu se va ocupa de îndatoririle zilnice până ce nu se va trezi Missie. În felul acesta, nu va rata entuziasmul ei. Apoi vor servi un mic dejun mai târziu decât de obicei, urmând masa de Crăciun după-amiază. Masa de seară va consta din „ciugulirea resturilor", spuse Clark. Asta o va scuti pe Marty de la statul în fața sobei toată ziua. Și ei i se păru un plan înțelept și dădu din cap aprobator.

— Obișnuiam să jucăm un joc când eram mic, zise Clark. N-am mai jucat un joc de ani de zile, da' ar fi distractiv. Era desenat pe o bucată de hârtie sau pe o scândură și foloseai cuie sau nasturi. Până tu te ocupi de alte treburi, o să confecționez unul pentru noi.

Ceasul ticăia în continuare, iar ninsoarea nu înceta, nici vântul nu se îmblânzea, dar acum nu mai conta. Faptul fusese acceptat ca o trăsătură a vieții în prerie și lucrurile fuseseră puse la punct.

Când Missie strigă din patul ei, Clark merse după ea. Marty se postă lângă focul din camera de zi pentru a privi reacția fetiței la pregătirile lor pentru Crăciun. Nu fură dezamăgiți. Missie era în culmea fericirii. O zbughi la brad, se plimba de la micile jucării din ciorap la căsuța pentru păpuși, apoi se întoarse din nou la jucării,

scoţând strigăte de uimire în faţa tuturor acestor lucruri. În cele din urmă, se opri, bătu din palme şi spuse:

— *O, Crăciunul e fiumos.*

Clark şi Marty râseră. Din nou se duse, îngenunchind în faţa căsuţei pentru păpuşi, mânuind fiecare lucru mic cu mare grijă, în timp ce îl scotea şi îl punea înapoi la loc.

Clark se ridică în cele din urmă şi merse fără tragere de inimă la treburile lui. Furtuna continua, iar el se îmbrăcă gros. Era greu să ai grijă de vite pe o asemenea vreme şi murmură către Marty că era bucuros că animalele erau ferite şi la adăpost de vânt.

Marty îl urmări cu o oarecare preocupare. Ninsoarea era atât de deasă, încât uneori abia puteai să zăreşti grajdul. Fu bucuroasă că îl luase pe Ole Bob cu el, căci câinele avea simţul orientării în caz că furtuna l-ar încurca pe Clark. El îi lăsase şi o serie de instrucţiuni. Dacă nu era înapoi până la ora 10, ea urma să tragă cu arma în aer şi să repete dacă era necesar după cinci minute. Marty spera cu ardoare să nu fie necesar.

Spre uşurarea lui Marty, Clark fu înapoi înainte de timpul stabilit, înfrigurat de vânt, dar raportând că toate lucrurile erau în ordine.

Făcu ultimele pregătiri pentru măcul dejun şi se aşezară să mănânce. Missie îşi părăsi cu greu jucăriile cele noi şi veni doar după promisiuni repetate că se va putea întoarce la ele după ce va mânca. Îşi plecară cu toţii capetele şi Clark se rugă:

— Uneori, Doamne, ne mirăm de felul în care lucrezi. Mulţumim, Doamne, că furtuna a venit mai înainte ca familia Graham să se pornească la drum. N-am fi vrut să-i prindă o asemenea vreme.

Marty nu se gândise la acest lucru, dar fu întru totul de acord.

— Şi, Doamne, mulţumim pentru cei cu care împărţim masa. Binecuvântează această zi a naşterii Fiului Tău. Să fie o zi de care să ne amintim cu căldură, chiar dacă afară este frig. Mulţumim, Doamne, pentru această mâncare pe care ne-ai dat-o prin bunătatea Ta. Amin.

— Amin, spuse Missie, apoi se uită în sus la tatăl ei. Casa—arătă ea cu degetul—casa.

Clark se uită consternat. Marty fu şi ea uluită, dar încercă să înţeleagă ce a vrut să spună copila.

— Cred că vrea să mulţumeşti pentru căsuţa ei de păpuşi, îndrăzni Marty în cele din urmă.

— Aşa este? În regulă, Missie, ne mai rugăm încă o dată. Şi-Ţi mulţumim, Doamne, pentru căsuţa de păpuşi a lui Missie. Amin.

Missie fu satisfăcută şi, după cel de-al doilea „amin", începu să mănânce între priviri fugare îndreptate spre mult iubita casă de păpuşi.

Prăjirea nuci la foc deschis, jucară jocul făcut de Clark, pe care Marty îl câştiga cu o constanţă alarmantă şi se uitară la Missie cum se joacă. După ce copila se va trezi, vor servi masa de Crăciun. Când Missie fu pusă mai târziu la culcare cu un scăunel de păpuşă ţinut strâns în mână, Marty se ocupă de ultimele pregătiri pentru masa de Crăciun. Voia ca totul să fie cum trebuie. De la zilele acelea în care serveau doar clătite, ajunseseră la o masă îmbelşugată, plină de toate bunătăţile, în ceva mai mult de două luni. Marty era mulţumită de sine.

După ce mâncară până nu mai putură de pe masa îmbelşugată, Clark sugeră să citească povestea de Crăciun în camera de zi, în timp ce îi se aşeza mâncarea.

— Eşti o bucătăreasă foarte pricepută, observă el, şi Marty simţi cum se îmbujorează la auzul acestui compliment. Cred că Ma Graham ar fi chiar mai impresionată decât mine, continuă el, şi va trebui să plănuim o altă reuniune pentru a se putea convinge singură.

Se mutară în camera de zi, iar Clark o luă pe Missie pe genunchi şi deschise Biblia. Mai întâi, citi despre îngerul care a apărut înaintea tinerei fete, Maria, spunându-i că ea fusese aleasă mama copilului Cristos. Continuă să citească despre călătoria lui Iosif şi a Mariei la Betleem, unde nu s-a găsit niciun loc la han, astfel încât în acea noapte, pruncul Isus S-a născut într-un grajd şi a fost pus în ieslea vitelor. Păstorii au primit vestea cea bună de la îngeri şi s-au grăbit să îl vadă pe Regele nou-născut. Apoi au venit magii, urmărind steaua

și aducând daruri copilului, întorcându-se acasă pe un alt drum, pentru siguranța pruncului.

Marty se gândi că niciodată nu auzise ceva mai frumos. Nu își amintea să fi știut înainte povestea completă, așa cum era în Scripturi. Un prunc de parte bărbătească, născut într-un grajd, era Fiul lui Dumnezeu. Își puse mâna pe propriul ei copil din pântece.

Nu m-ar deranja dacă fiul meu s-ar naște într-un grajd, se gândi ea. *Și nu cred că Dumnezeu a vrut să fie așa, dar nimeni nu mai avea loc pentru un bebeluș mucuț. Tatuși Dumnezeu a veghiat asupra Lui, trimițând îngeri să-i anunțe pe păstori, și așa mai departe. Și magii, cu darurile lor scumpe. Da, Dumnezeu avea grijă de Fiul Său.*

Povestea captă imaginația lui Marty care aștepta nașterea primului ei copil și continuă să se gândească la acestea în timp ce spăla vasele. După ce termină treaba în bucătărie, se întoarse în camera de zi. Clark ieșise afară pentru a se achita de îndatoririle de seară, înainte de a se întuneca prea tare. Pe o asemenea furtună, era destul de greu să vezi drumul chiar și în timpul zilei.

Marty se așeză și luă Biblia. Ar fi vrut să știe unde se afla povestea de Crăciun pentru a o putea reciti, dar întorcând paginile nu găsi locul unde citise Clark. Găsi în schimb Psalmii și îi citi unul după altul, stând lângă focul care răspândea o căldură plăcută în jur. Erau oarecum liniștitori, chiar și atunci când nu înțelegeai toate expresiile și ideile, se gândi ea.

Citi până îl auzi pe Clark intrând în șopron și atunci puse Biblia deoparte. Mai bine ar pune cafeaua la foc și ar pregăti acele „gustări".

Mai târziu, după ce Missie fu pusă la culcare, Marty își făcu curaj să îl roage pe Clark să îi mai citească „povestea" încă o dată, dacă acest lucru nu îl deranja. În timp ce el citea, ea stătea încercând să rețină totul. Știa ceva mai mult de data asta, așa că putea urmări oarecum anticipând, remarcând lucruri care îi scăpaseră din vedere prima dată. Îi trecu fugitiv prin minte dacă Clem auzise vreodată toate aceste lucruri. Era o poveste atât de frumoasă.

O, Clem! plângea inima ei. *Mi-aș fi dorit să fi putut împărtăși un asemenea Cristos cu tine.* Dar nu a fost să fie, și Marty respiră adânc și se concentră la povestea din Biblie.

După lecturarea pasajului biblic, Marty rămase în tăcere, doar acele de tricotat mai făceau zgomot, căci nu îi plăcea să stea degeaba, chiar și de Crăciun.

Clark puse Biblia la locul ei și se duse în anexă. Se întoarse cu un pachet mic.

— Nu este mult, spuse el, privind sfios și nerăbdător în același timp, ca să-ți mulțumesc că ai grijă de Missie și de toate celelalte.

Marty îl luă cu un sentiment de jenă. Dădu la o parte cu emoție învelitoarea pentru a descoperi un set de toaletă cu pieptene din fildeș, o perie și o oglindă de mână. Pe spate erau pictate de mână flori în nuanțe de auriu pal și ruginiu. Lui Marty aproape i se tăiase respirația.

Întoarse oglinda în mână și observă pe mâner inscripționate literele M.L.C.D.. Îi luă un minut până să realizeze că erau de fapt inițialele ei: Martha Lucinda Claridge Davis. Nu doar îi dăduse setul, dar îi dăduse înapoi și numele. De sub gene, începură să-i curgă lacrimi pe obraji.

— E frumos, spuse ea în șoaptă, foarte frumos și... chiar nu știu cum aș putea să-ți mulțumesc.

Clark păru să înțeleagă ce îi provocaseră lacrimile și aprobă încet.

Marty merse să pună setul pe comoda din camera ei. Își aminti de fular. Îl scoase din sertar și se uită la el. Nu, hotărî ea. Pur și simplu nu putea. Nu s-ar potrivi. Îl vârî înapoi în sertar. Hotărî că nu era destul de bun. Nu era deloc destul.

DOUĂZECI

Ma Graham în vizită

Privind în urmă, Marty declară că a fost un Crăciun reuşit, în ciuda faptului că a fost nevoită să-şi depăşească propria dezamăgire. Ar fi fost atât de distractiv să îl fi putut petrece împreună cu familia Graham, dar nimic nu se mai putea face, oarecum fiind sigură că rugăciunile lui Clark fuseseră ascultate şi că în anii care vor veni îşi vor aminti cu căldură de acest Crăciun.

După ce furtuna se potoli, vântul încetă să mai bată şi ieşi soarele. Vitele ieşiră din nou afară, iar puii se aventurară afară din coteţ, în îngrăditura de sârmă pentru a face puţină mişcare. Ole Bob alerga în cerc, bucuros să îşi întindă picioarele. Privindu-l, Marty îl invidia. Ce bine este să te simţi uşor şi să te mişti în voie.

Privindu-se cu grijă pentru prima dată după luni de zile, îşi examină braţele şi mâinile. Îşi dădu seama că erau mai slabe decât înainte. Îşi ridică fusta şi îşi privi picioarele. Da, cu siguranţă pierduse în greutate, cu excepţia unui singur loc unde pusese din plin. Va trebui să mănânce mai mult, se mustrului ea. Fusese cam slabă şi înainte. După venirea pe lume a copilului, va pluti în aer dacă nu va fi legată de pământ, după cum obişnuia să spună tatăl ei. Ei bine, conchise ea, acum era destul de legată. Bebeluşul părea că devine tot mai greu cu fiecare zi. Se simţea greoaie şi nelămânatică, o stare cu care nu era obişnuită. Bun, îşi spuse, era de aşteptat. Luna decembrie

era ca și trecută. Gândindu-se la asta, luna ianuarie se desfășură în fața ochilor ei, părându-i atât de lungă. Se întreba dacă va putea rezista. Va trece pe rând câte o zi.

Luna ianuarie începu cu cer senin și fără vânt, lucru pentru care Marty învățase să aducă mulțumiri. Ura vântul. Îi transmitea fiori în tot corpul.

Era prima zi a noului an. Oare ce-i rezerva acest an? Un nou-născut, desigur. În momentele următoare, o cuprinse o stare de neliniște și Îl imploră pe Dumnezeul lui Clark să facă să fie totul bine.

Cu o zi înainte, Clark fusese din nou în oraș și veni acasă cu o față pe care se putea citi nelimplinirea. Marty fusese pe punctul de a-l întreba care este rolul tuturor acelor călătorii, dar își stăpâni limba.

Dacă e ceva ce ar trebui să știu, mi-ar spune, își spuse ea în timp ce mergea să pună micul dejun pe masă.

Se pare că într-o nouă zi a anului nou ar trebui să se întâmple ceva bun.

Când se uită pe fereastra bucătăriei, simți că așa era, căci erau trei căprioare timide și grațioase care traversau câmpul. Marty fugi în dormitor după Missie.

— Missie, o trezi ea pe copilă, hai să vezi!

O luă înapoi în grabă spre bucătărie, sperând că nu dispăruseră deja căprioarele. Se opriseră și pășteau într-un loc care fusese curățat de zăpadă de către cai.

— Privește, Missie, zise Marty arătând cu degetul.

— O, o, își exprimă Missie entuziasmul. Cățeluși.

— Nu Missie, chicoti Marty, nu sunt cățeluși. Sunt căprioare.

— Căprioare?

— Da. Nu-i așa că sunt drăguțe, Missie?

— *Drăguțe.*

În timp ce ele priveau, Clark veni înăuntru de la grajd, Ole Bob sălțând în fața lui, lătrând la orice mișcare reală sau imaginară. Dintr-o dată, căprioarele intrară în alertă, cu gâturile lungite în sus, cu picioarele încordate, și apoi, ca la un semnal, toate trei înaintară în salturi lungi, grațioase, peste gardul de pe pajiște, înapoi în pădurea

lor. Vederea unei astfel de priveliști îți tăia răsuflarea, iar Marty și Missie erau încă la fereastră uitându-se după ele când Clark intră.

— Tăticule! Strigă Missie arătând cu degetul. Căprioarele... sar.

— Deci le-ai văzut?

— Nu-i așa că a fost ceva? spuse Marty copleșită.

— Sunt drăguțe, deși este tot atât de adevărat că sunt o pacoste de altă parte. Le-am văzut urmele tot mai aproape. Nu m-aș mira să le văd într-o dimineață în grajd cu vacile.

Marty râse la auzul acestei exagerări. În cele din urmă, se trase de la fereastră și se ocupă de micul dejun.

Mai târziu, după ce vasele fură spălate, în timp ce broda o cămășuță de noapte pentru pruncul așteptat, îl auzi pe Ole Bob începând brusc să latre din nou. Decise că venea cineva și acel cineva nu era un străin. Se duse până la fereastră și privi spre drum.

— Măi să fie, exclamă ea, sunt Ma și Ben.

Se simți inundată de bucurie în timp ce puse la o parte lucrul de mână și alergă să le urezi bun venit.

Clark veni înăuntru din curte, nepărând deloc surprins. Duse împreună cu Ben caii la grajd pentru a-i hrăni și pentru a se odihni după efortul depus prin troienele de zăpadă de pe drum. Apoi, cei doi bărbați se așezară în cameră la gura sobei și vorbiră despre semănatul de primăvară, și despre planurile lor de a-și extinde terenurile, și alte discuții ca între bărbați.

Imaginează-ți cum ar fi să semeni pe o zăpadă de trei metri pe câmp, se gândi Marty în timp ce punea cafeaua la foc.

Femeile se așezară în bucătărie. Ma își adusese cu ea ceva de tricotat, iar Marty scoase ciorapul pe care îl tricota pentru Clark. Avea nevoie de ajutor pentru a face călcâiul și fu bucuroasă de ajutorul lui Ma.

Discutară despre Crăciun și despre dezamăgirea lor, dar amândouă recunoscură faptul că petrecuseră un Crăciun frumos, în ciuda acelei situații. Ma menționă că fuseseră mai mult decât bucuroși să spună da când Clark s-a oprit pe la ei ieri, invitându-i la o cafea în prima zi a Anului Nou, dacă vremea bună ținea.

Deci, asta e, se gândi Marty. *Şi nu mi-o spus de teamă să nu fie stricate planurile de vreme „jalnică", după cum o numeşte el.*

Vizita primi mai multă însemnătate pentru ea. Ma îi dădu lui Marty vestea că tânărul Jason Stern era în preajmă „mai tot timpul". Cu ochii înlăcrimaţi, spuse cum Jason venise în ajunul Crăciunului pentru a le cere permisiunea ca el şi Sally Anne „să se căsătorească" atunci când predicatorul va veni în vizita de primăvară.

— Pare un băiat de treabă, adăugă ea şi ar trebui să mă simt mândră, dar oarecum îmi e greu să renunţ la Sally, ea neavând decât 18 ani, deşi este la vârsta căsătoriei.

Marty se duse cu gândul înapoi la rugăminţile însoţite de lacrimi, cerându-le părinţilor ei permisiunea de a se căsători cu tânărul Clem. Fusese cam de vârsta lui Sally Anne. Dintr-o dată îi văzu pe mama şi pe tatăl ei într-o lumină diferită. Nu-i de mirare că au ezitat. Ştiau că viaţa putea fi grea. Cu toate acestea, era bucuroasă că avusese acele câteva luni fericite, deşi grele, împreună cu Clem.

— Acel Jason, continuă Ma, deja taie buşteni pentru a-şi construi o casă. Vrea ca la primăvară să fie gata să-şi ridice casa şi grajdul. Munceşte din greu, iar taică-său îl ajută. O să lucreze pământu' chiar lângă taică-su. Ei bine, eu şi Ben nu puteam spune nu, da' cu siguranţă o să ne lipsească felul ei vesel de-a fi şi ajutoru' ei. Cred că asta o s-o tulbure şi pe Laura. N-a prea fost în apele ei în ultimele zile. Cu toane şi cam retrasă. Ea a fost întotdeauna o fată tăcută, da' acum îmi pare cu totul închisă în sine. Mă cam frământă acest lucru.

Ma se opri şi păru să privească înspre ceva mult mai îndepărtat. Apoi reveni asupra prezentului.

— Va trebui să contribuim cu toţii la zestrea lui Sally Anne— cuverturi, covoraşe şi altele. Am o grămadă de lucruri de făcut până la primăvară.

— Cum stau lucrurile în legătură cu doctorul? întrebă Ma, schimbând subiectul şi luând-o pe Marty complet pe nepregătite.

— Ce doctor? întrebă Marty nedumerită.

— Cum aşa, cel pe care se străduieşte Clark din răsputeri să-l aducă în oraş. Este cel pentru care Clark a făcut toate drumurile şi

pentru care a pus pe toţi vecinii să semneze. Este nerăbdător să-l aducă aici înainte ca bebeluşul tău să vină pe lume.

Văzând privirea uluită de pe faţa lui Marty, Ma întrebă cu stângăcie:

— Nu ţi-a spus?

Marty dădu din cap.

— Sper că nu am stricat lucrurile, spuse Ma, dar cred că toată lumea din întreg Vestul ştie despre asta. Credeam că şi tu ştii. Poate s-a gândit să nu-ţi spună ca să nu-ţi faci speranţe. În cazu' ăsta, ar fi mai bine să nu-i spui despre gura mea spartă, nu-i aşa? Ma Graham zâmbi cu sfioşenie, iar Marty dădu din cap, aprobând în tăcere.

Deci asta era. Toate drumurile urgente în oraş şi uneori mai departe, chiar şi pe vreme rea, ajungând acasă înfrigurat şi obosit, pentru a aduce un doctor în zonă înainte de sosirea timpului când să se nască copilul. Dădu din cap în timp ce se ridică pentru a pune la foc ibricul cu cafea. Trebuia să se mişte repede pentru ca Ma să nu îi observe lacrimile.

Cafeaua de dimineaţă servită împreună fu un timp minunat. Marty se gândi în trecut la momentul primei vizite a lui Ma, când tot ce i-a putut oferi era cafea. Ce diferit era acum cu bogăţia de pâine proaspătă şi peltea, prăjituri fanteziste, tarte şi fursecuri. Ben remarcă de câteva ori priceperea ei în ale bucătăriei, iar ea răspunse că era de aşteptat, din moment ce bucătăreasa lui o învăţase. Missie se trezi şi îi se alătură în scaunul ei, cerând un băieţel din turtă dulce. Timpul trecu prea repede în timp ce mâncau şi discutau.

Marty fu necăjită să îi vadă plecând, dar mulţumitoare pentru neaşteptatul timp petrecut împreună şi îşi dorea ca ei să ajungă acasă înainte de căderea nopţii.

După ce se porniră la drum, se apucă veselă să facă curat. Se întoarse spre Clark:

— Mulţumesc mult pentru că i-ai invitat.

Văzându-i privirea surprinsă, ea dădu explicaţii:

— Ma a lăsat să-i scape, fără să ştie că eu nu ştiam că tu i-ai invitat. Nu se abţinu să nu adauge:

— Am observat totuşi că nu i-ai invitat şi pe cei mici cu apetitul lor de nestăvilit.

Răseră amândoi.

Zilele de iarnă ale lunii ianuarie se scurgeau. Clark mai făcu drumuri în oraş sau unde se ducea. Marty nu se mai frământa din această cauză şi era aproape sigură că se pornea la drum pe aceste zile friguroase pentru ea. De-acum era aproape gata cu cusutul şi privi hăinuţele mici pentru copilaşul care urma să vină pe lume cu multă satisfacţie. Ar fi atât de fericită să poată folosi aceste hăinuţe de bebeluş atât de noi şi care miroseau atât de dulce.

Clark era îngrijorat de lipsa unui leagăn, iar Marty îl asigură că nu era nevoie încă, deoarece plănuise să îl culce pe micuţ cu ea în pat până creştea puţin. Clark fu mulţumit de cele auzite, spunând că atunci când vremea se va îndrepta, se va ocupa de facerea unui pat mai mare pentru Missie şi i-l va da pe al ei bebeluşului.

Apropiindu-se sfârşitul lunii, Marty simţi că e timpul să îi împărtăşească secretul lui Missie. Clark plecase din nou şi erau singure în casă.

— Hai cu mama, Missie, zise Marty. Mama vrea să-ţi arate ceva.

Missie nu trebui să fie convinsă. Adora „să i se arate ceva". Merseră împreună în dormitor, unde Marty scoase grămada de haine micuţe din sertar. Nu se putu abţine să nu zâmbească în timp ce o întinse pe cea de deasupra pentru ca Missie s-o vadă.

— Priveşte, Missie, spuse ea. Acestea sunt pentru noul bebeluş. Mama va primi un nou bebeluş pentru mama şi Missie. Un bebeluş micuţ de tot, doar atât de mic. Missie va putea s-o ajute pe mama să aibă grijă de bebeluş.

Missie se uita concentrată la faţa lui Marty. În mod vizibil, nu realiza ce se întâmpla, dar mama era fericită, iar dacă mama era fericită, trebuie să fie ceva bun.

— Be-be-luş, repetă Missie, mângâind lucrurile moi. Be-be-luş pentru mama—şi pentru Missie?

— Aşa este. Marty era în culmea fericirii. Un bebeluş pentru Missie. Priveşte, Missie, spuse ea aşezându-se pe pat, chiar acum bebeluşul doarme aici.

Puse mâna lui Missie pe abdomenul ei, iar aceasta fu răsplătită cu o lovitură de picioruş hotărâtă. Îşi ridică surprinsă privirea spre Marty, trăgându-şi repede mâna.

— Acesta-i bebeluşul, Missie. Curând, bebeluşul va dormi în patul mamei. Va veni să locuiască împreună cu mama şi cu Missie şi-l vom îmbrăca în aceste hăinuţe noi, şi-l vom înfăşa în aceste pături moi, şi-l vom putea ţine în braţe, nu aşa cum îl ţine mama acum.

Era clar că Missie nu înţelese totul, dar putu să înţeleagă că venea bebeluşul şi mama era bucuroasă, iar bebeluşul avea să folosească lucrurile moi la pipăit şi avea să locuiască în patul mamei. În ochi i se ivi o sclipire. O atinse timid pe Marty şi repetă:

— Be-be-lu-şul mamei.

Marty o trase pe copilă înspre ea şi râse cu bucurie.

— O, Missie, va fi atât de amuzant.

Clark se întoarse acasă în acea seară cu un butuc care arăta ciudat sub prelată, în partea din spate a săniei.

Ei bine, se gândi Marty strâmbându-se, *sunt sigură că nu va fi nicium doctor.* Şi curiozitatea îi fu stârnită şi mai mult.

După ce Dan şi Charlie fură hrăniţi şi puşi la odihnă, Clark intră pe uşă aducând cumpărăturile surpriză.

Marty cu greu putu să-şi creadă ochilor.

— Un balansoar nou! exclamă ea.

— Aşa este, spuse Clark. Am jurat cu mult timp în urmă că dac-o mai veni un bebeluş în casa asta, o s-avem şi-un balansoar pentru a-l linişti.

Zâmbi rostind aceste cuvinte, iar Marty ştiu că de fapt cuvintele erau doar o acoperire pentru alte sentimente.

— Ei bine, zise ea blând, mai bine te-ai aşeza şi i-ai arăta lui Missie cum funcţionează pentru a şti cum să-l foloseşti când bebeluşul va avea nevoie să fie liniştit. Îşi zâmbiră unul altuia.

Apoi, Clark o săltă pe Missie în poală şi o strânse tare în braţe. Se legănară de două ori şi copila sări brusc pentru a se uita la acest lucru nemaipomenit. Îl privi pe Clark legănându-se de câteva ori, apoi se aşeză la loc mulţumită, bucurându-se de noua minune.

Curând, Clark fu nevoit să meargă la treburile lui, iar Missie se căţără singură încercând să facă scaunul să se legene.

Vă fi aşa amuzant, îşi spuse Marty. *Cum ar fi ca eu şi micuţul meu îmbrăcat frumos să şedem acolo şi să ne legănăm. Probabil că este loc destul şi pentru Missie lângă mine. Abia aştept.*

Şi bebeluşul părea nerăbdător, căci dădu tare cu picioruşul, aşa încât mama îşi ţinu respiraţia, făcând-o să se tragă puţin de la dulapul unde avea de lucru.

Când Clark veni de la treburi, Missie sări de pe scaun şi alergă la el, apucându-l de mână.

— Tati, vino, îl îndemnă ea.

— Stai, Missie, să-şi dea tata haina jos, râse Clark. Vin, vin.

Missie făcu un pas înapoi şi îl privi cum îşi agaţă în cui haina, după care îl apucă de mână din nou.

— Vino să vezi.

Marty crezu că este încă entuziasmată de scaun şi păru că şi Clerk crezu la fel atunci când se întoarse spre ea. Dar Missie îl smuci de mână pentru a-l duce la Marty.

— Priveşte! Be-be-luş, strigă ea, arătând cu degetul spre locul cu pricina. Be-be-luş pentru Missie. Mama a lăsat-o pe Missie să îl atingă.

Marty se îmbujoră, iar Clark zâmbi amuzat.

— Ei bine, cred că va fi nemaipomenit de frumos, zise el ridicând copila în braţe. Deci Missie o s-aibă un bebeluş şi-o să-l legănăm în scaun, continuă el, îndepărtându-se cu copila în timp ce vorbea. Mai bine am face puţin exerciţiu, ce zici? Hai să ne legănăm puţin până mama ta ne pregăteşte cina.

Şi aşa făcură.

DOUĂZECI ŞI UNU

Un nou născut

Era pe la mijlocul lui februarie, iar Marty stătea la masă faţă în faţă cu Clark, amândoi fiind absorbiţi de propriile gânduri: umerii lui Clark erau căzuţi, iar Marty se gândea că probabil era descurajat de rezultatul tuturor eforturilor depuse. Într-adevăr, se reuşise aducerea unui doctor pentru oraş şi pentru comunitatea din jur, dar acesta nu urma să vină decât cândva prin aprilie. Această dată era prea târzie pentru ceea ce Clark—şi Marty—îşi doriseră.

Marty stătea în linişte, fiind destul de deznădăjduită şi ea. Micuţul devenise atât de greu şi ultimele zile păruseră total diferite de celelalte. Nu putea numi ce era, dar ştia că era acolo. Ceva o frământa la nivelul minţii. Acesta era momentul când o femeie avea nevoie de un bărbat „adevărat", unul cu care să poată vorbi. *Dacă Clem ar fi acolo...*—veşnicul refren îi reveni în minte. Nu i-ar fi fost greu să vorbească despre ceea ce simţea cu Clem.

— Mă gândeam, îi întrerupse Clark gândurile, se pare că timpul îţi se apropie. Cred că te-ai simţi mai bine dacă ar veni Ma cu câteva zile mai devreme şi ar sta cu tine pentru o perioadă.

Marty nu spera la aşa ceva.

— Chiar crezi că ar putea?

— Nu văd de ce n-ar putea. Sally Anne şi Laura îs în stare s-aibă grijă de gospodărie. Ar fi un bun exerciţiu pentru Sally Anne. Din

câte știu, e bine să cunoască multe dinainte. O să merg să stau de vorbă cu Ma. Sper să n-o reținem prea mult timp.

O, și eu, și eu. Gândurile lui Marty erau un amestec de ușurare și preocupare. Dar era așa de mulțumitoare pentru sugestia lui Clark, încât se lupta să își țină lacrimile.

Și așa se întâmplă că Ma sosi în acea zi, aducând cu ea o saltea grea din pene și niște cuverturi pentru a-și confecționa un pat pe podeaua din camera de zi. Avea experiență în astfel de situații și Marty se simțea mângâiată de prezența ei.

Marty nu o făcu să aștepte prea mult. Două dimineți mai târziu, pe data de 16 februarie, se trezi dintr-un somn agitat, între orele trei și patru. Se agita și se întorcea, neputând să-și găsească o poziție confortabilă, având o stare generală proastă.

Ceea ce fu disconfort se transformă curând în contracții—nici foarte dese, dar nici foarte dureroase, însă le recunoscu și își dădu seama ce însemnau. În jurul orei șase, Ma trebuie să fi simțit mai mult decât să fi auzit starea ei de agitație, că veni în cameră să vadă cum se simțea.

Marty gemu:

— Mă simt pur și simplu groaznic, murmură ea.

Ma puse mâna ei alinătoare pe stomacul lui Marty și așteptă apariția unei noi contracții.

— E bine, spuse ea. Toate bune și frumoase. E pe drum.

Ma îi spuse lui Marty că merge să se asigure dacă focul care fusese aprins cu o noapte înainte mai ardea încă. Marty putu s-o audă cum întețește focul și cum umple ibricul și oala cea mare cu apă.

— Nu-i nimic dac-avem mai multă apă, îi zise Ma lui Marty prin ușa dormitorului. Probabil că n-o să vină imediat, da' e bine să fie pregătită. Calmul ei vesel și faptul evident că știa ce și cum să facă îi transmiseră lui Marty o stare de siguranță, când o nouă contracție se făcu simțită.

Auzind gălăgie, Clark ieși din anexă. În ciuda stării de epuizare în care se afla, Marty văzu că era palid și deja îngrijorat.

— Înceteaz-acum cu agitatul, o auzi Marty pe Ma spunându-i. Știu că-i mai plăpândă—vocea îi coborî puțin—dar ține copilul bine. Am verificat acum un minut. A coborât numai bine și se pare că s-a întors cum trebuie. E doar o'chestiune de timp până să-l ții în brațe și să-l legeni în balansoaru' ăla.

Marty scoase un geamăt la următoarea contracție, iar Ma se repezi în cameră pentru a o alina și pentru a-i pune o cârpă rece pe frunte. Când Marty putu să își tragă răsuflarea și să se relaxeze puțin, îl văzu pe Clark, cu fața albă, șezând pe un scaun de bucătărie, cu capul plecat și cu buzele mișcându-se. Știa că se roagă pentru ea și pentru copil, iar lucrul acesta îi aducea chiar mai multă alinare decât atingerea măiniilor experimentate ale lui Ma.

Clark o îmbrăcă pe Missie și o duse în grajd cu el, pentru a nu auzi gemetele chinuitoare ale mamei ei.

Marty aștepta să treacă rând pe rând contracțiile, cu fața umedă din cauza efortului și buzele înăbușind strigătele care voiau să iasă. Ma stătu aproape, încurajând-o prin vorbele ei și făcând ceea ce putea prin sfaturi și vorbe alinătoare.

Timpul trecea atât de greu pentru Marty, care îl măsura acum prin contracții; pentru Clark, care, după cum îi spusese Ma, încerca să repare cu ajutorul lui Missie hamurile din grajd; și pentru Ma, care dorea în mod evident ca încercarea să treacă cu bine pentru toți.

Soarele coborî spre apus. Oare nu se va termina niciodată? se întreba Marty între contracțiile dureroase. Era chinuitor. Ma îi spunea că, din experiență, știa că se apropie vremea. Totul era pregătit. Apoi, pe la patru fără un sfert, Marty scoase un strigăt ascuțit care se sfârși o dată cu apariția pe lume a unui băiețel.

Cu un suspin, Marty se întinse pe spate în pat, extenuată, mulțumitoare că se sfârși chinul și că mâinile pricepute ale lui Ma erau acolo pentru a face ceea ce era nevoie pentru noul-născut. Un zâmbet obosit, dar plin de bucurie apăru pe fața lui Marty când își auzi fiul plângând.

— E bine, spuse Ma. E un băiat mare și frumos.

În scurt timp, îi făcu pe mamă și pe copil prezentabili și, așezând ghemotocul mic în brațele lui Marty, merse să îi ducă lui Clark vestea.

— A sosit, o auzi Marty strigând din ușă, și e unu' de prima clasă.

Îl auzi pe Clark venind în fugă și intrând în casă gâfâind, aducând-o și pe Missie cu el.

— Ea e bine? Privirea lui plină de îngrijorare pendula dinspre Ma spre patul din dormitor, în timp ce o punea pe Missie jos.

— Sănătoasă tun, răspunse Ma. Marty știa că și Ma se simțea ușurată. A făcut o treabă grozavă, continuă Ma și are un băiețel frumos. Dacă te mai liniștești puțin, poate te las chiar să arunci o privire la el.

Clark își dădu haina jos și o dezbrăcă pe Missie.

— Aici, Missie, hai să ne încălzim puțin înainte de a merge s-o vedem pe mama ta, îl auzi Marty spunându-i fetiței. Stătură împreună la foc, apoi o luă pe copilă în brațe și o urmă pe Ma în dormitor.

Clark stătu lângă pat și se uită la Marty. Era obosită, iar ea știa că nu arăta foarte bine după această zi lungă și dificilă, dar, cu toate acestea, îi zâmbi galeș. Privirea lui poposi asupra ghemotocului mic. Marty ținu copilul astfel încât Clark să-l poată vedea mai bine. Era încă puțin roșu, dar cu siguranță era un copil reușit. Își ținea lipit de obraz pumnul mic și încleștat.

— E un năzdrăvan într-adevăr, zise Clark, respectul care îl cuprinse simțindu-se în tonul său. Cum îi pui numele?

— Va fi Claridge Luke, răspunse Marty.

— E un nume frumos. Dar de la cine e Luke?

— De la tatăl meu.

— Ar fi mândru dacă l-ar vedea. Și tatăl lui ar fi fost mândru să aibă un băiat așa frumos.

Marty dădu din cap, simțind cum i se puse un nod în gât în timp ce se gândea la aceasta.

— Claridge Luke Davis, spuse Clark încet. Un nume care sună chiar bine. Te-ar deranja dacă l-aș scurta uneori la Clare?

— Deloc, spuse Marty. Într-adevăr, se gândea dacă ar mai deranja-o vreodată ceva.

Amândoi uitară de Missie în timpul acestui schimb de vorbe, dar fetița rămase tăcută în brațele tatălui ei, holbându-se la ghemotocul ciudat care se mișca. În cele din urmă, întrebă ca și cum încerca să clarifice situația:

— Be-be-luș?

Atenția lui Clark se întoarse spre ea.

— Mda, Missie, bebeluș. Acesta-i bebelușul pe care mama ți l-a adus ție. E micuțul Clare.

— Să leagăn... bebelușul? întrebă Missie.

— O nu, nu încă, râse Clark. Mai întâi bebelușu' și mama ta trebuie să doarmă. Am face bine să plecăm acum și să-i lăsăm să se odihnească.

Marty consimți cu un zâmbet slab. Simțea un amestec ciudat de fericire delirantă și tristețe. Era atât de epuizată!...

Pe cuvântul meu, se gândi ea în timp ce camera fu părăsită de cei doi, *cred că este cel mai greu lucru pe care l-am făcut în viața mea*. Și, după ce sorbi din ceaiul special pregătit de Ma, căzu într-un somn adânc.

În camera de zi, Clark și Missie se ghemuiră aproape în balansoar.

— Missie, hai să ne rugăm pentru mama ta și pentru noul bebeluș. Când ea dădu din cap, el închise ochii și se rugă: Mulțumesc Tată, mulțumesc că ai ajutat-o pe Ma și pentru nașterea în siguranță a lui Marty și pentru acel băiețel frumos. „Aminul" lui fu repetat de fetița care stătea ghemuită în poalele lui.

DOUĂZECI ŞI DOI

Ma îşi deschide inima

Ma rămase încă câteva zile după venirea pe lume a micuţului Claridge Luke.

— Vreau să te văd din nou pe picioare înainte să plec, spuse Ma. Pe lângă asta, nu mă presează nimic acasă acum.

Marty fu mai mult decât bucuroasă să aibă compania şi ajutorul femeii mai în vârstă. Era nespus de emoţionată de venirea pe lume a fiului ei şi tânjea să fie din nou în picioare şi să trebăluiască prin casă. Neiind o persoană căreia să îi placă să stea jos, se ţinu de Ma s-o ajute să se ridice chiar de a doua zi. Ma, nevrând la început, îi dădu voie să facă lucruri mai puţin solicitante, care se înmulţiră treptat.

Missie, entuziasmată de noul bebeluş, adora să împartă poala lui Marty cu el, în timp ce se legănau în scaun. Clark păru să adopte un aer mândru de familist, declarând:

— Micuţul ăsta a crescut deja cu un centimetru şi jumătate şi-a pus pe el nouă sute de grame. Pot vedea asta doar uitându-mă la el.

Veni şi ziua în care Marty putu să se descurce singură cu gospodăria şi cu copiii. Era sigură că, în ciuda bunătăţii şi generozităţii lui Ma, femeia trebuie să fie nerăbdătoare să ajungă acasă şi să-şi reia treburile ei.

Ma dădu din cap aprobator:

— Mda, treburile par să meargă bine pe aici. Tu ai grijă de tine şi lucrurile vor decurge bine. O să mă ducă Clark acasă mâine.

Marty se gândi că va simţi lipsa lui Ma, dar va fi bine când tot locul va fi doar al ei din nou.

În acea după-masă, cele două femei mai serviră cafeaua împreună încă o dată, discuţia lor acoperind diverse subiecte. Vorbiră despre familiile lor şi despre speranţele cu privire la viitor. Ma îşi exprimă încă o dată nevoia de a se obişnui cu ideea apropiatei plecări din familie a lui Sally Anne.

— Pare încă atât de tânără, spuse Ma. Dar ştii că nu poţi spune nu, din moment ce fetei i-a venit vremea.

— Dar ea nu este doar o fată cu voinţă puternică, interveni Marty. E pur şi simplu îndrăgostită. Nu-ţi mai aminteşti Ma, cum era atunci când erai tânără şi îndrăgostită, încât inima înceta să mai bată când îl vedeai, iar faţa îţi se îmbujora fără voie? Nu-ţi mai aminteşti ce sentiment sălbatic este dragostea?

— Da, aşa este, răspunse Ma, deşi a fost cu mult timp în urmă. Totuşi, îmi amintesc când l-am întâlnit pe Thornton, cred că nu mă comportam cu mult mai bine decât Sally Anne. Ma chicoti scurt, după care luă din nou o înfăţişare serioasă.

— Cum a fost, Ma, când l-ai pierdut pe Thornton?

— Când l-am pierdut pe Thornton? repetă Ma. Ei bine, îi mult de-atunci. Dar încă îmi amintesc, cu toate că nu îmi mai provoacă o durere la fel de mare. Îmi doream din tot sufletul să mor; dar nu puteam să las să se întâmple aşa ceva, având trei copii mici în grijă. Am continuat să lupt, dar parcă numai jumătate din mine făcea acest lucru. Cealaltă jumătate părea că lipseşte, sau că e indiferentă, sau cam aşa ceva.

— Înţeleg ce vrei să spui, zise Marty, atât de încet, încât nu fu sigură că a fost auzită. Apoi spuse mai tare:

— Apoi l-ai întâlnit pe Ben.

— Mda, apoi l-am întâlnit pe Ben. Îmi dădeam seama că este un om bun, pe care mă puteam baza.

— Şi te-ai îndrăgostit de el.

Ma făcu o pauză, apoi dădu din cap:

— Nu, Marty, nu au fost îmbujorări şi bătăi rapide de inimă.

Marty se uită, nevenindu-i să creadă.

— Nu, a fost diferit cu Ben. Eu aveam nevoie de el, iar el avea nevoie de mine. Nu m-am măritat cu el din dragoste, ci pentru copiii mei—şi pentru ai lui.

Ma făcu o pauză şi începu să-şi studieze ceaşca de cafea, întorcând-o în mână:

— De fapt, Marty... Se opri din nou, iar Marty ştiu că această discuţie era foarte dificilă pentru ea. De fapt, la început m-am simţit... ei bine, cam vinovată. M-am simţit... ca o femeie pierdută, dormind alături de un bărbat pe care nu-l iubeam.

Dacă Ma nu ar fi părut atât de serioasă, Marty ar fi zis că este o afirmaţie făcută în glumă. Era greu să ţi-o imaginezi pe Ma, o femeie aşezată, puternică şi simplă, cu o credinţă în Dumnezeu şi cu 11 copii ca fiind o „femeie pierdută". Dar Marty nu râse. Nici măcar nu zâmbi. Înţelegea o parte din sentimentele adânci exprimate de Ma Graham.

— N-am crezut niciodată, şopti Marty într-un final. Niciodată n-aş fi bănuit că nu l-ai iubit pe Ben.

Ma îşi ridică capul dintr-o dată, cu ochii larg deschişi.

— Vai de mine, fato! exclamă ea. Asta a fost atunci. Poţi fi sigură că acum îl iubesc pe Ben. De fapt, el a fost bun cu mine şi cred că-l iubesc mai mult decât mă iubesc pe mine.

— Când? Când şi cum s-a întâmplat? întrebă Marty, fascinată şi puţin speriată de ceea ce ar putea auzi. Când ai avut senzaţia că ţi se învârte capul şi că-ţi bate inima repede?

Ma zâmbi.

— Nu, niciodată n-a fost aşa. Vezi... am învăţat o lecţie. Există mai multe moduri prin care poate veni dragostea. O, bineînţeles, uneori poate veni sălbatic, transformându-i pe oameni în nişte fiinţe naive. Am văzut astfel de situaţii, am trecut şi eu prin asta; da' nu trebuie să fie neapărat aşa întotdeauna şi nu-i mai puţin reală şi plină de substanţă dacă vine într-un mod diferit. Vezi tu, Marty, uneori dragostea

vine treptat, pe nesimțite, fără să trâmbițeze cuvinte măreție sau să fluture steaguri strălucitoare. Nici nu-ți dai seama cum crește, și crește, și devine tot mai puternică până când... nu știu. Dintr-o dată te ia prin surprindere și te gândești: oare de când mă simt așa și de ce n-am observat mai devreme?

Marty tresări. Era atât de ciudat să arunci o privire în sufletul lui Ma în felul acesta. Își imagina o femeie tânără, văduvă ca ea, cu durere în inimă, făcând ceea ce crezuse că va fi cel mai bine pentru copiii ei. Iar Ma se simțise... vinovată. Marty se înfioră.

Declar în mod solemn, se gândi ea, că nu aș fi putut s-o fac. Mulțumiri fie aduse oricui este în control, că nu am fost pusă într-o asemenea situație. Eu a trebuit doar să fiu mamă.

Îndepărtă din minte aceste gânduri și se ridică pentru a mai aduce cafea. Nici măcar nu voia să mai facă vreo referire la acest lucru. Acum Ma era din nou fericită și nu trebuia să se mai simtă vinovată. Acum îl iubea pe Ben. Cum și când s-a întâmplat nu putea spune cu certitudine, dar s-a întâmplat. Pur și simplu. Ei bine, pur și simplu și-a făcut loc în inima ei—încet, pe nesimțite.

Marty respiră adânc, înlăturând din mintea ei aceste gânduri și schimbând subiectul.

☙❧

Micuțul Clare se rotunjea și făcea gropițe în obrăjori, gângurind în fața oricui vorbea cu el. Missie se mândrea cu noul ei „flăcău" mai mic. Clark era fericit să îl ia pe „tânărul flăcău" și să îl legene dacă era nevoie să fie liniștit sau să răgâie, în timp ce Marty era ocupată cu pregătirea mesei, cu curățenia sau cu spălatul vaselor. Marty era deseori obosită la sfârșitul zilei, dar dormea bine, chiar dacă nopțile îi erau presărate cu pauze de așteptare.

Clark muncea dublu la tăiatul buștenilor. Îi spuse lui Marty că locuința lor era prea mică și la venirea primăverii avea de gând să dărâme anexa și să mai adauge două dormitoare. Marty se întreba

dacă nu cumva uitase de promisiunea lui de a-i plăti biletul de călătorie spre acasă. Ei bine, era timp destul să îi amintească acest lucru. Nu era decât întâi martie.

DOUĂZECI ŞI TREI

Vizitatori

Noul prunc dădu doamnelor din vecini o scuză minunată de a lăsa la o parte îndatoririle zilnice şi de a merge în vizită. Aşa se întâmplă că în săptămânile care urmară venirii pe lume a micului Clare, Marty primi vizita unor vecine pe care nu le văzuse înainte, decât poate în trecere la înmormântarea lui Clem.

Prima care veni să îi vadă pe Marty şi pe prunc fu Wanda Marshall.

Marty puse la o parte untul pe care îl bătea şi o întâmpină cu bucurie sinceră:

— Sunt atât de bucuroasă că ai trecut pe-aici.

Scundă şi tânără, cu păr blond care odată trebuie să fi fost foarte frumos, avea ochi de un albastru deschis, care arătau oarecum triști chiar şi atunci când zâmbea. Marty o recunoscu ca fiind tânăra femeie care a vorbit cu ea în ziua înmormântării lui Clem, invitând-o să împartă cu familia ei casa lor alcătuită dintr-o cameră.

Wanda zâmbi timid şi îi oferi un dar pentru prunc.

Când Marty deschise pachetul, găsi o bărbiţă mică, cusută cu grijă, cu o broderie atât de complicată, încât cu greu putu să înţeleagă cum cineva putea să lucreze cu o asemenea fineţe. Arăta delicată şi elegantă, întocmai ca şi persoana care i-o dăruise. Îi mulţumi Wandei şi lăudă cusătura, la care Wanda ridică uşor din umerii ei slabi.

— Nu am altceva de făcut.

— Vai de mine, zise Marty, se pare că eu nu găsesc niciodată timp pentru nimic de când s-a născut Clare. Nici chiar seara nu-mi lasă prea mult timp pentru a mă odihni.

Wanda nu răspunse, privind prin casă. În cele din urmă, vorbi aproape în şoaptă:

— Aş putea să văd bebeluşul?

— O, da, răspunse Marty cu toată inima. Chiar acum doarme—împreună cu Missie, dar dacă intrăm în vârful picioarelor, putem să aruncăm o privire. Poate că vom reuşi să servim o cafea înainte de a se trezi şi de a vrea să mănânce.

Marty arătă calea spre dormitor. Wanda se uită la Missie care dormea, cu cărlionţii ciufuliţi şi cu obrajii îroşiţi de somn.

— Este un copil drăgălaş, nu-i aşa?

— Missie? Da, e o păpuşă, zise Marty cu afecţiune.

Apoi se întoarseră spre patul lui Marty, în care dormea micul Clare. Era îmbrăcat în hăinuţele lucrate cu grijă, pe care mama lui le cususe cu mândrie pentru el. I se vedea capul închis la culoare peste pătură şi, păşind mai aproape, puteai să îi vezi faţa fină de bebeluş de culoare roz, cu gene fine ca mătasea păpădiei. Mânuţele îi erau libere şi ţinea un colţ al păturii cu pumnul lui micuţ.

Marty se gândi că arăta frumos şi se mira de faptul că vizitatoarea ei nu făcea niciun comentariu. Când îşi ridică privirea, o văzu pe musafira ei cum părăseşte dormitorul în grabă.

Marty fu confuză. Ei bine, nu ştii la ce să te aştepţi de la unii oameni. Sărută blând capul moale al lui Clare şi o urmă pe Wanda înapoi în bucătărie.

Când Marty ajunse în bucătărie, tânăra femeie stătea privind pe fereastră. Marty se duse încet să mai pună lemne pe foc şi puse cafeaua. În cele din urmă, Wanda se întoarse, iar Marty observă surprinsă că se străduise din răsputeri să nu plângă.

— Îmi pare rău, spuse ea cu o încercare slabă de a zâmbi. E... e un bebeluş frumos, perfect.

Se aşeză la masa lui Marty, mişcându-şi nervos mâinile în poală, cu privirea îndreptată în jos, dând impresia că îşi studiază mişcarea mâinilor. Când îşi ridică privirea, Marty se gândi că arată frământată de îngrijorări şi mai în vârstă decât anii pe care îi avea.

Cu un alt efort de a zâmbi, continuă:

— Chiar îmi pare rău. Nu am crezut că va fi atât de greu. De fapt, nici nu m-am gândit că aş putea reacţiona atât de prosteşte. Mi-ar... mi-ar plăcea să am un bebeluş. Al meu, ştii. Ei bine, am avut. Vreau să spun că am avut copiii mei. De fapt, trei, dar nu au trăit niciunul: doi băieţi şi o fată, şi toţi ... Vocea i se stinse; apoi expresia i se înăspri. Este această ţară nenorocită! izbucni ea. Dacă aş fi stat în Est, de unde mă trag, lucrurile ar fi stat diferit. Aş fi avut familia mea, pe Jody, Esther şi Josiah ai mei. E acest loc oribil. Priveşte... priveşte ce ţi-a făcut şi ţie. Să-ţi pierzi bărbatul şi să fii nevoită să te măriţi cu un... străin pentru a supravieţui. E de nesuportat, e o situaţie—pur şi simplu de nesuportat!

Dar de data aceasta femeia plângea cu sughiţuri zguduitoare. Marty rămase ţintuită locului, ţinând în mână felia de prăjitură. *Biata de ea*, se gândi ea. *Ce mă fac acum?*

Trase aer în piept şi traversă până la Wanda, aşezându-i pe umăr o mână plină de compasiune.

— Îmi pare rău, zise ea cu blândeţe. Atât de rău îmi pare. Dacă l-aş pierde pe micul Clare, nu ştiu... chiar nu ştiu dacă aş putea suporta.

Nu mai făcu nicio referire la pierderea lui Clem. Această femeie se lupta cu o durere de care Marty nu avusese parte—amără ciunea. Marty continuă:

— Chiar nu îmi pot da seama cum trebuie să te simţi când ţi-ai pierdut trei copii, dar ştiu că trebuie să te simţi groaznic.

Marty o luă pe tânăra femeie pe după umerii tremurători şi o trase spre ea.

— Este greu, într-adevăr este greu să pierzi ceva ce ţi-ai dorit cu ardoare, dar cunosc şi eu acest sentiment. Nu trebuie să învinovăţeşti Vestul pentru toate acestea. Se poate întâmpla oriunde. Oriunde. Şi femeile din Est îşi pierd uneori copiii. Nu trebuie să urăşti pământul

acesta. E un pământ frumos. Cât despre tine, ești tânără și ai viața înainte. Nu trebuie să îngădui acestor drame să îți producă amărăciune. Nu are niciun rost să îți chinuiești sufletul, știind că nu se poate face nimic pentru a schimba situația.

Deja Wanda reușise să se liniștească și să își stăpânească suspinele și se părea că se lasă mângâiată de vorbele și de brațele lui Marty.

— Viața este în fond cum îi-o faci, murmură Marty. Nicio femeie nu poate vedea vreun bine în a-și îngropa trei copii, dar, după cum spuneam, tu ești încă tânără. Poate că—fu pe punctul de a spune Dumnezeul lui Clark—poate că timpul care este înaintea ta îți va mai da copii pe care să-i ții în brațe și să-i iubești. Doar așteaptă, și continuă să crezi, și...

Vocea lui Marty se stinse. *Vai de mine, nu credeam că aș putea vorbi atâta fără să mă opresc.*

— Și pe lângă toate acestea, spuse Marty în timp ce un alt gând îi trecu prin minte, de-acum vom avea un doctor în oraș și poate că având ajutorul lui...

Lăsă ideea în aer, fără a mai adăuga vreun comentariu.

Wanda părea liniștită acum. Se sprijini pe Marty pentru încă câteva minute, apoi se îndreptă încet:

— Îmi pare rău, spuse ea. Sunt o proastă, știu. Tu ești atât de bună și de curajoasă și ai dreptate. Voi fi... voi fi bine. Mă bucur... cu privire la doctor.

Cafeaua amenința să dea în foc și Marty alergă să o salveze. Așezându-se la masă cu cafeaua și cu prăjitura, Marty începu discuția dintre ele întrebând-o pe Wanda despre mediul din care provenea.

Marty află că Wanda fusese „fată de oraș", bine crescută, bine educată și poate puțin cam răsfățată. Cum pornise spre Vest părea a fi o enigmă și pentru ea. Dădea din cap ca și cum încă nu putea înțelege pe deplin cum de s-a întâmplat totul.

Clare începu să facă gălăgie și Marty merse să îl aducă din cameră, ocupându-se de el în timp ce își continuară cafeaua. Neștiind ce efect ar putea avea prezența bebelușului asupra Wandei, Marty îl ținu ascuns în pătură.

Wanda continuă să vorbească despre faptul că are atât de puține lucruri de făcut. Cosea frumos, lucru pe care Marty îl știa, dar nu avea pentru cine să coasă. Nu făcea cuverturi, nu putea tricota sau croșeta și ura să gătească și, prin urmare, nu gătea decât strictul necesar. Adora să citească, dar cărțile puținele ei cărți de atâtea ori, încât putea practic să le spună pe de rost și nu avea nicio posibilitate să obțină altele.

Marty se oferi s-o învețe să țesă cuverturi, să tricoteze sau să croșeteze dacă dorea acest lucru.

— O, ai face asta? zise Wanda cu bucurie. Mi-ar plăcea atât de mult să învăț.

— Mi-ar face plăcere, răspunse Marty veselă. Oricând vrei să treci pe aici, ești binevenită.

Micul Clare termină de mâncat și începu să se agite. Marty își îndreptă atenția spre bebeluș, aranjându-și hainele și ridicându-l pentru a scoate un răgâit zgomotos.

Wanda râse liniștit, apoi vorbi cu blândețe:

— Te-ar deranja dacă l-aș ține în brațe un minut? E deja legănat până la răsfăț, mă gândesc, așa că ce mai contează încă puțin.

Wanda îl duse delicat la balansoar și se așeză ținându-l ghemuit. Marty merse să adune masa.

Când Missie strigă câteva minute mai târziu și Marty traversă camera de zi pentru a o lua pe copilă, o observă pe Wanda legănând copilul blând, cu privirea departe, dar blândă, iar micuțul Clare se uita de parcă se bucura deplin de atenția care i se acorda.

Biata de ea, reacționă Marty în inima ei. *Biata de ea. Eu sunt atât de norocoasă.*

Următoarea lu Ma Graham, aducând cu ea un șal frumos, făcut de mână, pentru bebeluș. Marty declară că nu mai văzuse niciodată unul atât de drăguț. Ma își aduse copiii mai mici cu această ocazie. Ținu cu toții nerăbdători să îl vadă pe noul lor vecin. Ma păru că o privește meditativ pe Sally Anne cum, cu ochii sclipind, îl ține aproape pe micul bebeluș. Fiecare dintre copiii lui Ma țineau cu grijă bebelușul în brațe—chiar și băieții, căci fuseseră educați în spiritul prețuirii bebelușilor.

Luară prânzul împreună şi, fără veste, după-amiaza trecu.

Ziua următoare, o străină îmbrăcată sărăcăcios, împreună cu două fete la fel de sărăcăcios îmbrăcate, apărură la uşa lui Marty. La urarea de bun venit a lui Marty şi invitaţia de a intra, femeia nu răspunse, ci întinse spre Marty un pachet pregătit în grabă.

Marty îi mulţumi şi desfăcu darul pentru a găsi o altă bărbiţă. Cam diferită de cea pe care Wanda Marshall o adusese—de fapt, cât se poate de diferită; materialul era aspru, probabil de la o salopetă purtată, deşi cusăturile erau îngrijite şi regulate. Nu se zărea nicio încercare de înfrumuseţare şi era cam şifonată din cauza faptului că fusese ţinută în mâini. Cu toate acestea, Marty îi mulţumi femeii cu o sinceritate simplă şi le mai invită încă o dată să intre.

Intrară timid, toate trei cu privirile plecate şi cu paşi şovăitori.

— Nu-mi amintesc să ne fi întâlnit înainte, îndrăzni Marty.

— Sunt... se bâlbâi femeia, fără să-şi ridice privirea. Marty nu reţinu dacă era Rena sau Tina, dar înţelese Larson.

— O, sunteţi doamna Larson.

Femeia încuviinţă, continuând să se uite fix în pământ.

— Şi cele două fete?

Cele două la care se făcu referire se îmbujorară, arătând de parcă şi-ar fi dorit să se îngroape în faldurile fustei plisate a mamei lor.

— Ea e Nandry, iar ea este Clae.

Marty nu fu sigură dacă înţelese bine, dar hotărî să nu mai întrebe.

În timp ce aşteptau să fiarbă cafeaua, Marty trase adânc aer în piept şi încercă să pornească discuţia:

— E vreme frumoasă pentru luna martie.

Femeia dădu din cap aprobator.

— Bărbatul tău e la tăiat de lemne?

Dădu din cap că nu.

— Nu prea e în apele lui, răspunse ea într-un final, învârtindu-şi mâinile în poală.

— O, Marty înţelese imediat despre ce era vorba, sperând să găsească o cale de apropiere de această vizitatoare rezervată. Îmi pare foarte rău să aud asta. De ce suferă?

Doamna Larson ridică un umăr ca semn că era un mister şi pentru ea.

Deci aşa, se gândi Marty cu tristeţe, imaginându-şi un soţ şi tată dedat băuturii.

— Nu ai vrea să vezi bebeluşul? întrebă ea.

Cele trei dădură din cap că da.

Marty se ridică.

— Doarme acum. Veniţi!

Ştia că nu era nevoie să le roage să facă linişte. Era sigură că acest trio fantomatic nu era capabil de ceva mai zgomotos decât a respira.

Ajunseră lângă patul în care dormea pruncul şi fiecare îşi ridicară ochii de la pantofii uzaţi destul cât să arunce o privire rapidă spre copilaş. Oare era vreo urmă de interes în ochii fetei mai tinere? Probabil că a fost o închipuire, decise Marty, şi le conduse înapoi în bucătărie.

Marty niciodată în viaţa ei nu fusese mai mulţumitoare să vadă ibricul cu cafea fierbând. Musafirele serviră timid câte un fursec când le servi şi părură să le mestece îndelung, ca şi când ar fi vrut să prelungească plăcerea. Marty avu senzaţia că nu mâncau fursecuri prea des. Marty împachetă cât de multe putu pentru acasă.

— Nu vom fi în stare să le mâncăm până se învechesc, le asigură ea pe fete, evitând cu grijă contactul vizual cu mama lor. Nu voia să o jignească pe această femeie, biata de ea.

Plecară tot atât de tăcute cum veniseră, privind în pământ, în timp ce bolborosără salutul de rămas-bun.

Marty se duse la fereastra din bucătărie şi le urmări cum pleacă.

Erau pe jos. Trotinele făceau drumul greu, chiar şi pentru cei, iar aerul era rece fiindcă bătea vântul. Observase că niciuna dintre vizitatoarele ei nu era îmbrăcată prea gros. Le privi cum înaintau cu greu prin zăpadă, aplecându-se în bătaia vântului, strângându-şi la piept hainele subţiri şi în ochi i se ivită lacrimi. Luă darul pe care îl aduseseră şi dintr-o dată deveni ceva nepreţuit.

Hildi Stern şi doamna Watley veniră împreună. Hildi era o doamnă amabilă între două vârste. Marty îşi spuse în sinea ei că nu era tot

atât de înțeleaptă ca Ma Graham, dar o femeie care ar putea fi o vecină de nădejde.

Doamna Watley—Marty nu îi auzi prenumele—era o doamnă mai degrabă vânjoasă și vorbăreață. Nu părea înclinată spre a se mișca mai mult, iar când Marty le întrebă dacă ar vrea să meargă în dormitor pentru a vedea bebelușul, doamna Watley se grăbi să facă o sugestie:

— De ce nu-l aduci mai bine aici, drăguță?

Hotărârea să aștepte până Clare își termina somnul.

Fiecare doamnă adusese un pachet. Darul lui Hildi Stern era un jerseu mic, făcut de mână. Marty fu cuprinsă de emoție la vederea lui.

Doamna Watley aduse o altă bărbiță. Aceasta, bine cusută și simplă, fără înfloriturі, va fi pusă alături de celelalte pentru folosirea zilnică. Marty le mulțumi amândurora cu aceeași sinceritate.

Când terminară cafeaua, doamna Watley care dădea semne că i-a făcut plăcere să se servească de mai multe ori din fursecuri și prăjitură, lăudă calitățile de bucătăreasă ale lui Marty. Apoi cercetară noul bebeluș. După ce îl declarară un specimen reușit, spunând toate lucrurile pe care o proaspătă mămică așteaptă să le audă, doamna Watley se întoarse spre Hildi Stern.

— De ce nu te duci tu, drăguță, înainte să aduci caii, iar eu te voi aștepta în ușă?

Era stabilit.

Doamna Vickers fu ultima dintre vizitatoarele vecine destul de apropiate, încât micul bebeluș să merite o ieșire pe drumurile înzăpezite. Fiul ei, Shem, o adusese și îl trimise în grajd cu caii în timp ce ea venea în grabă, vorbind chiar mai înainte ca Marty să ajungă să deschidă ușa.

— Măi, măi, ce iarnă avem! Cu toate că, trebuie să recunosc, am văzut și ierni mai aspre—dar am văzut și mai bune, poți fi sigură de asta—am auzit că ai un micuț. Pesemne că e de la primul bărbat, am spus eu când am auzit vestea. Nu ai fost măritată cu celălalt destul pentru ca să se întâmple asta deja. Ce face? Am auzit că e sănătos—

și asta contează, spun eu. Întotdeauna spun că prefer să fie sănătos decât frumos.

Îndepărtă zăpada de pe ghete și intră în bucătărie:

— Măi, măi, ce norocoasă ești! Frumos foc. Cu siguranță întrece acea căruță acoperită în care locuiai. Nu multe femei în zonă au o casă atât de drăguță ca aceasta și ai primit totul ca pe tavă. Ei bine, hai să-l vedem pe cel mic.

Marty sugeră cu tact să servească împreună o cafea, în timp ce Clare își termina somnul, iar doamna Vickers nu refuză oferta. Luă loc pe un scaun din bucătărie și își umezi buzele cu limba de parcă ar fi uns o mașină pentru a funcționa mai ușor.

Marty abia avea ocazia să dea ușor din cap, aprobator, din când în când. Se gândi că poate era numai bine. Dacă ar fi avut ocazia să vorbească, poate că ar fi spus lucruri neînțelepte în fața musafirei.

Între servirea unei felii de prăjitură și înghițituri de cafea, Marty auzi că:

— Jedd Larson nu este altceva decât un leneș bun de nimic, care începe întotdeauna când ceilalți au terminat—exceptând când e vorba de a mânca, a bea sau de a face copii – sunt căsătoriți de zece ani, deja au avut opt copii, însă doar trei au trăit—cinci sunt îngropați. Nevasta lui—atât de rușinoasă și speriată—nimeni n-ar încerca să se apropie de ea.

Marty își promise că, dacă se va face vreme bună, va face o vizită doamnei Larson.

— Acel clan Graham – ai mai văzut vreodată atâția copii în aceeași familie? Aproape o insultă la adresa omenirii, asta este—răi de n-au pereche—să ai o grămadă ca aia.

Lui Marty îi fu greu să își stăpânească limba.

— N-ai văzut-o pe tânăra doamnă Marshall încă? Eu zic că acea tânără pedantă mai bine ar fi stat în Est unde îi era locul. Aerele ei de primă clasă—nu e în stare nici măcar să crească un copil. O femeie n-are ce căuta în Vest dacă nu e în stare nici măcar să crească un copil așa cum trebuie. Cred că e ceva ciudat la mijloc—greu de spus ce, dar în același timp nici măcar nu te întâmpină cum trebuie când mergi la

ea—eu, în-am dus ca o vecină, când copiii i-au murit pe rând—i-am spus în față ceea ce probabil greșea—ei bine, știi ce—aproape că mi-a întors spatele.

Biata Wanda, își zise Marty în sinea ei, încă o dată îndurerată de situația noii ei prietene.

— Ei bine—dacă așa stau lucrurile, am zis eu, e treaba ei. Au trecut pe-aici Hildi și Maude? Le-am văzut plecând deunăzi—mergând să-l vadă pe cel mai mic al familiei Davis, mi-am spus eu—ei bine, Hildi e o vecină de treabă—deși are niște cluddțenii—eu nu sunt cea mai în măsură să fac referire la ele. Maude Watley pe de altă parte—asta e o altă problemă—n-ar face nimic care solicită efort—e întotdeauna mare cât Vestul însuși—o fi fost o vreme, înainte de a-l cuceri pe bărbatu-său când era și ea fată și mergea la bal—bineînțeles că n-ar vrea ca cineva să știe, dar așa este—n-ai fost în oraș încă?

Când Marty dădu din cap că nu, se grăbi să continue:

— Ei bine, ai grijă, atunci când mergi nu-i spune ceva cucoanei McDonald ce nu vrei să se răspândească. E o bârfitoare de prima clasă.

Marty mai află și că doamna Standen din oraș avea un amorez de sâmbătă.

— Pariez că pastorul, care a venit în vizită, a avut un motiv serios, pe care-l ține secret, de a fost gata să rămână într-un loc mai mult timp. Femeia își coborî vocea, ca și când altcineva ar putea auzi secretul întunecat.

— Milt Conners, burlacul din zonă, pare să devină tot mai ciudat cu fiecare zi. Ar trebui să-și găsească o femeie—asta i-ar face bine—bea de undeva—nimeni nu știe de unde, dar am eu niște bănuieli.

Și continuă tot așa, ca o gazetă umblătoare. Noul doctor va sosi în aprilie—lumea spune că l-a adus Clark—ei bine, aveau nevoie de un doctor—să sperăm că merită, nu doar să facă bani de pe truda oamenilor.

Tânăra Sally Anne se întâlnește cu Jason Stern—se presupune că vor deveni o pereche în câțiva ani.

În cele din urmă, femeia făcu o pauză pentru a respira, iar Marty se întrebă cu voce tare dacă Sheen nu venise din grajd în caz că i se

făcuse frig și se săturase să mai aștepte. Ei bine, va trimite o felie de prăjitură și una sau două turte dulci prin doamna Vickers.

Doamna Vickers trebuie să fi simțit aluzia și o porni spre ușă, sporovăind în timp ce pleca. Marty simțea cum capul i se învârte și urechile îi țiuie. Vizitatoarea nici măcar nu văzuse copilul.

DOUĂZECI ŞI PATRU

Noi dezvăluiri

Zilele lunii martie fură pline de activitate pentru Clark. Marty îl privea cum făcea eforturi muncind cât era lumină la tăierea buştenilor şi apoi achitându-se de îndatoririle zilnice la lumina lanternei. În fiecare seară, la cină ţinea evidenţa numărului total de buşteni pe care îi tăiase şi socoteau împreună câţi mai trebuiau.

Şi zilele lui Marty erau ocupate, cu treburile zilnice în casă şi cu îngrijirea noului bebeluş şi a lui Missie. Având nevoie tot mai mare de haine, îi era greu să usuce hainele între o spălare şi următoarea.

Seara, după ce copii erau puşi la culcare, atât Clark, cât şi Marty erau fericiţi să stea tăcuţi în faţa focului, Marty lucra la cuverturi sau tricota, iar Clark citea una dintre cărţile lui, lucrând la vreun proiect sau reparând vreo unealtă mică. Marty se simţea tot mai în largul ei când stătea de vorbă cu Clark. De fapt, ardea de nerăbdare să îi povestească întâmplările de peste zi şi să îi spună despre discuţiile avute cu Missie.

Clark petrecu multe seri proiectând un pat nou pentru Missie, pentru ca Clare, care creştea văzând cu ochii, să îi ia locul în pătuţul ei. Marty se bucura văzând cum pătuţul lua formă. Observă că puţinele unelte cu care lucra Clark făceau să se vadă rodul muncii mâinilor sale pricepute. Puse cu grijă cap la cap bucăţile de cuvertură, care urma să fie aşezată pe pat şi simţi cum o învăluie un sentiment de împlinire.

În timp ce lucrau, vorbeau despre oameni și întâmplări care alcătuiau lumea lor mică. Venirea timpurie a toamnei și iarna lungă aduseseră animalele de pe dealuri în vale, în căutarea hranei. În ultimul timp, doi lupi de preerie se apropiau noaptea tot mai mult, iar Clark și Marty rădeau pe înfundate, gândindu-se la bietul Ole Bob și la felul zgomotos în care reacționa față de această intruziune.

Vecinii se vedeau rar în lunile de iarnă, astfel că veștile circulau greu. Clark spuse că se dusese vestea în oraș că era epidemie de pojar, dar nu se semnalaseră cazuri grave.

Cei doi vorbiră despre semănatul de primăvară și despre planurile privitoare la un dormitor nou, sperând că primăvara nu se va lăsa așteptată și va veni mai curând. Râseră de încercările lui Missie de a-l dădăci pe „flăcăiosul" Clare. Nu era o discuție pe un subiect anumit, dar probabil că descopereau lucruri tot mai profunde unul despre celălalt, fără a fi conștienți de acest lucru. Sentimente, visuri, speranțe și credința erau împărtășite într-un mod relaxant, natural.

Într-o seară, în timp ce Marty lucra la cuverturi, iar Clark dădea cu șmirghel la căpătâiul patului, discuția lor se opri asupra pasajului din Scripturi care fusese citit de dimineață la micul dejun. Neavând cunoștință despre aceste lucruri, Marty găsi că multe adevăruri pe care le auzise din Scriptură erau greu de înțeles. În timp, Clark îi explică despre promisiunile făcute poporului evreu cu privire la Mesia care urma să vină, dar percepția lor în momentul venirii Lui era mult diferită de scopul real pentru care venise. Ei voiau eliberare de sub stăpânirea opresorilor; El venise pentru a aduce eliberare de sub stăpânirea propriului eu și a păcatului. Ei doreau să fie parte a marii împărății pământești, dar împărăția Lui era una cerească.

Marty începea să înțeleagă unele lucruri privitoare la Mesia, dar mai existau încă multe întrebări fără răspuns în mintea ei.

— Chiar crezi că Dumnezeul care conduce lumea întreagă te știe pe tine? întrebă ea direct.

— Sunt sigur că da, răspunse Clark simplu.

— Și cum poți fi sigur?

Clark se uită îngândurat la Biblia așezată cu grijă pe un raft, lângă masă.

— Eu cred în Biblie și ea îmi spune că așa este. Pentru că El îmi ascultă rugăciunile.

— Vrei să spui că îți dă tot ceea ce ceri?

Clark se gândi un minut, apoi dădu din cap.

— Nu, nu așa. Deseori, El m-ajută să trec prin viață fără să primesc ce i-am cerut.

Marty dădu din cap.

— Asta pare o idee ciudată.

Clark o privi pentru un moment, după care spuse:

— Mă gândesc că nu-i chiar atât de ciudat. De multe ori, oamenii nu au nevoie de ceea ce cer.

— Cum ar fi?

— Cum ar fi recolte bune, pluguri noi, o vacă sau două în plus.

— Dar cum e cu pierderea a ceva ce deja aveai și de care te-ai legat?

El zise fără a ezita:

— Te referi la Clem sau Ellen?

Marty dădu încet din cap afirmativ.

— El nu-ți ia durerea, dar în mod sigur suferă alături de tine.

— Mi-aș fi dorit să fi avut pe cineva care să sufere alături de mine.

— El a fost acolo și eu cred că te-a ajutat mai mult decât ți-ai dat seama.

— Dar eu nu prea am știut cum să-L rog să facă acest lucru.

— Am făcut-o eu.

DOUĂZECI ŞI CINCI

Catastrofă

Pe data de 16 martie, Clare împlini o lună de când venise pe lume. Până acum fusese un copil minunat, dar Clark continua să avertizeze:

— Aşteaptă numa' până încep să-i iasă dinţii.

Marty îi spuse lui Clark că spera să nu aibă dreptate—iar Clark spera şi el din toată inima să fie aşa.

— Missie a avut mult de tras cu ei, îi spuse Clark.

Vremea se răci din nou după câteva semne de primăvară şi părea că o altă furtună ar putea să lovească în curând. Clark plecă dis-de-dimineaţă pentru a reface proviziile.

Se întoarse mai devreme decât de obicei şi furtuna aşteptată încă întârzia. Doamna McDonald trimisese un pachet mic pentru copil. Marty îl deschise şi găsi o altă bărbiţă mică.

— Măi să fie, râse ea, băiatul e pus la punct în ceea ce priveşte bărbiţele. Cred că va fi pregătit să saliveze când îi vor apărea dinţii.

Clark râse împreună cu ea.

Patul lui Missie era deja gata şi fu instalat în dormitor, iar pătuţul fu mutat în camera de zi, unde era mai cald pentru bebeluş în timpul zilei. Se trezea acum mai des şi îi plăcea să stea şi să se uite în jur, dând frenetic cu pumnii în aer. Noaptea, Marty încă îl lua cu ea în pat.

Când ziua fu pe sfârşite şi căzu întunericul, Clark şi Marty observară o schimbare în bătaia vântului. Clark comentă:

— Cred că vom avea parte de furtună astă noapte.

Troienе mari de zăpadă zăceau încă pe pământ, iar speranţele lor de a veni primăvara se risipeau treptat. Vremea era în general rece, cu viscole uşoare, iar vântul dinspre Oceanul Arctic făcea ca iarna să fie mai uscată.

După o zi lungă de muncă, în care Clark mersese în oraş şi Marty copsese păine şi spălase haine pentru copil, amândoi erau obosiţi, astfel încât Clark zise noapte bună şi se îndreptă spre anexă.

Marty se vări în pat învelindu-se, întinzându-şi picioarele adânc în păturile calde. Îl hrăni pe Clare pentru ca să doarmă cât mai mult posibil şi se aşeză învelindu-l şi pe el lângă ea. Tocmai adormise, când fu trezită de Clark care se aplecă peste ea, trăgându-şi jacheta în grabă:

— Grajdu-i în flăcări. Tu rămâi aici. Merg să scot animalele—şi s-a dus.

Marty era ameţită din cauza somnului. Oare visase? Nu era sigură dacă fusese real ce auzise. Ce ar trebui să facă? Fără o eternitate până când fu în stare să se mişte, deşi în realitate fu o chestiune de câteva secunde. Se dădu jos din pat, asigurându-se că Clare şi Missie dormeau amândoi şi apoi, fără a se opri pentru a se îmbrăca sau chiar pentru a-şi trage ciorapii de casă, alergă până la fereastra de la bucătărie. Înainte chiar de a da la o parte perdeaua, putu să vadă flăcările roşii. Privind la această scenă, se umplu de groază. Acoperişul grajdului era în flăcări, care se ridicau în sus spre cerul întunecat şi văzu silueta lui Clark în această scenă înfricoşătoare. Deschisese larg uşile grajdului şi fumul ieşea învolburat.

Realizând ceea ce-i spusese de fapt şi văzându-l pe punctul de a intra în infern, scouse un sunet înăbuşit, sunând pe atât de disperat în urechile ei pe cât se simţea.

— Nu, Clark, nu! Nu intra acolo, te rog, te rog!

Dar deja intrase după animale. *Putem să luăm alte animale*, Clark, striga inima ei în tăcere.

Marty stătea la fereastră—privind încordată, murind de o mie de ori într-un timp care îi păru o veşnicie, rugându-se cât de bine ştia. Apoi, prin perdeaua de fum, zări silueta lui Charlie—sau poate era a lui Dan—şi chiar după el veni şi celălalt cal, nechezând şi lovind cu copitele în aer. Calul de călărie venea în urmă, trăgând după el frânghia cu care fusese legat şi dând sălbatic din cap. Alergă până când se izbi peoşteşte de gardul îngrăditurii, căzând jos şi apoi chinuindu-se să se ridice, pentru a alerga în jur agitat.

Marty se holbă fără să clipească la uşa grajdului.

— O, Clark, Clark, te rog, te rog. Dumnezeule, dacă mă poţi auzi, te rog fă să iasă, şopti ea printre dinţii strânşi.

Dar următoarea siluetă întunecată care se ivi din fum fu vaca de lapte, apoi alta şi alta.

„O, Doamne! suspină Marty. Nu va reuşi niciodată."

Pereţii grajdului erau deja cuprinşi de flăcări. Focul se întindea înfometat de-a lungul peretelui, întinzându-şi degetele înfricoşătoare spre uşa deschisă. Apoi îl văzu pe el cum ieşea împleticindu-se, trăgând hamurile după sine şi mergând clătinându-se, până ajunse la gardul îngrăditurii. Îl văzu sprijinindu-se de el şi trăgând de pe cap şi faţă un prosop ud pe care pesemne că l-a luat în grabă când ieşise.

„O, Doamne!" strigă Marty, în timp ce căzu grămadă pe podeaua rece a bucătăriei.

Noaptea lungă trecu. Marty pur şi simplu refuza să creadă cele petrecute. Era prea mult pentru ea. Clark era în siguranţă, dar grajdul nu mai era. Vecinii, cu apă şi zăpadă, păreau a fi peste tot, luptând acum pentru a salva celelalte dependinţe.

Erau şi femei, agitându-se în jurul ei, vorbind, dând ajutor bărbaţilor rând pe rând, făcând sandvişuri şi cafea. Marty se simţea amorţită datorită epuizării emoţionale. Cineva îi-l puse pe micuţul Clare în braţe.

— Plânge de foame, i se spuse. Ai face bine să te aşezi şi să-i dai să mănânce.

Aşa făcu. Atâta putea înţelege.

Când veni dimineața, grajdul era o ruină care ardea mocnit, dar șurile erau salvate.

Fețe obosite, pline de fum se adunară în jurul unui foc de tabără făcut în grabă în curte, pentru a servi cafea și sandvișuri. Hainele și cizmele le erau înghețate, iar mâinile li se adunară în jurul ceților cu cafea pentru a se încălzi. Vorbiră în șoaptă. A-ți pierde grajdul și hrana pentru animale, când iarna era încă în toi era o mare pagubă și fiecare știa foarte bine ce presupunea acest lucru.

În cele din urmă, bărbații își adunară în tăcere nevestele, nerăbdători să ajungă acasă și să-și dea jos hainele înghețate. Chiar în momentul în care prima pereche de cai părăsi curtea, sosi Jedd Larson cu caii lui.

— Bietul bătrân Jedd, auzi Marty o remarcă iritată, spusă în șoaptă. Probabil că va întârzia și la propria înmormântare.

Jedd o luă de unde rămăseseră ceilalți, servind o ceașcă cu cafea și înșfăcând un sandviș. În timp ce familiile vecine își luară pe rând rămas-bun, el păru dispus să stea la taifas îndelung.

Bietul Clark, se gândi Marty în timp ce privea nelinștită de la fereastra bucătăriei. *Arată dărâmat. E numai scrum și funingine din cap până-n picioare și e pe jumătate înghețat, iar acum Jedd vrea să ia loc și să-l omoare cu turuiala lui—mică cea mai mică urmă de bun simț. Ei bine, nu voi permite asta și, punându-și șalul pe umeri, ieși afară, pășind cu hotărâre.*

— Domnule Larson, se adresă ea bărbatului, păstrându-și vocea calmă. E drăguț din partea dumneavoastră să veniți și să ne dați o mână de ajutor. Cred că lucrurile sunt sub control acum, mulțumită tuturor vecinilor noștri cumsecade. Ați servit cafea? Bine! Îmi pare rău că vă întrerup, dar chiar acum mă tem că este nevoie de soțul meu în casă, dacă-l puteți scuza.

Niciodată nu făcuse vreo referire la Clark ca la soțul ei până atunci și ceașca lui Clark se opri în loc la jumătatea drumului către gură, dar nu comentă nimic. Făcu un semn cu înțeles spre ușă, iar Clark îi mulțumi lui Jedd și merse în casă.

— Transmite-i soției tale multe salutări, îi spuse Marty bărbatului. Nu vă mai reținem, poate că aveți treabă pe-acasă. Sunteți binevenit

la taclale când mai aveți posibilitatea. Aduceți și familia cu dumneavoastră. Vă mulțumim din nou. Sunt de apreciat vecinii cumsecade. Mă duc înăuntru să văd de micuții mei. O zi bună, domnule Larson.

Marty o luă spre casă, uitându-se peste umăr cum Larson își târâia anevoie picioarele în căruță și se îndrepta spre casă. Observă că nu-și pregătise căruța pentru iarnă. Fără îndoială, plănuise s-o facă, dar nu găsise timp pentru asta.

Marty intră în casă și îl găsi pe Clark într-o stare de confuzie.

— Mă gândeam că Missie o fi într-o anumită stare și are nevoie de alinare din partea tatălui ei, dar încă doarme adânc. Clare e treaz și nu arată deloc rău, având în vedere situația. Clark îi zâmbi bebelușului mulțumit din leagăn. Cine are nevoie de mine? întrebă el cu prefăcătorie în glas.

Ea se holbă la el în tăcere, văzându-i buzele crăpate și sângerânde din cauza focului. Rezistase toată noaptea cu eroism, răspunzând la întrebări referitoare la unde se află cafeaua și toate celelalte lucruri sau dacă se simțea bine. Se abținuse să nu fugă în curte la locul unde se aflase grajdul pentru a vedea dacă Clark era teafăr. Se abținuse să nu înjure pe oricine sau orice îi cauzase această catastrofă lui Clark, care muncise din greu, care își ajutase vecinii, care era atât de răbdător și vorbea calm și niciodată nu-și pierdea cumpătul, care nu bea și nu-și maltrata familia, care credea în Dumnezeu și se ruga Lui în fiecare zi, care trăia după Biblie și după principiile ei.

De ce, de ce a trebuit să i se întâmple toate astea lui Clark? se întrebă ea în tăcere. *De ce nu lemeșului Larson sau... sau...* După ce trecuse peste această noapte nenorocită, acum văzându-l pe Clark teafăr în fața ei, Marty nu putu să mai țină în ea. Se întoarse, se rezemă de perete și se lăsă copleșită de suspine.

Simți cum el o cuprinse pe după umeri, o întoarse spre el, apoi o trase blând în brațele lui. O ținu aproape cum ai ține un copil care plânge, mângâindu-i părul lung care îi cădea pe umeri. Nu zise nimic, ci pur și simplu o lăsă să plângă la pieptul lui.

În cele din urmă se opri, eliberându-se de toată confuzia și furia. Se trase la o parte, ștergându-și fața cu șorțul.

— O, Clark, spuse ea în șoaptă, ce vom face acum?

El nu răspunse pentru o clipă, după care vorbi atât de calm, încât se simțea siguranța din răspunsul lui.

— El bine, ne vom ruga, și El ne va da ceea ce va vedea că avem nevoie; iar ceea ce va vedea că nu avem nevoie, ne va ajuta să ne descurcăm fără.

Merseră spre masă cu Marty în frunte, se așezară și își plecară capetele. Apoi Clark se întinse după Biblie, o deschise în liniște și începu să citească:

— Domnul este Păstorul meu; nu voi duce lipsă de...

❧

Când Clark veni în casă la micul dejun după treabă din acea dimineață, Marty află că vacile fugiseră de groază. Cai se împrăștiaseră și ei. Porcii erau în siguranță în cotețele lor, la fel și puii, dar îi fu greu să găsească destulă hrană pentru a-i sătura, fără a băga mâna prea adânc în grăunțele prețioase care scăpaseră de flăcări. Oile și caprele, aflate la o pajiște depărtare, stăteau în adăpostul lor și behăiau pentru a fi hrănite, dar cu ce? Toată hrana lor fusese mistuită de flăcări.

— Am făcut tot ce mi-a stat în putință, comentă Clark dând din umeri.

Marty se agita din cauza buzelor lui crăpate și a mâinilor lui înghețate, dar Clark dădu la o parte cu calm toată îngrijorarea ei.

Missie fu ciudat de tăcută în timp ce mâncară, cu siguranță simțind că ceva nu era în regulă în timp ce schimba priviri de la tatăl la mama ei.

În cele din urmă, Marty nu se abținu să nu întrebe:

— Ce ai de gând să faci?

— În primu' rând, mă duc pe la Ben, răspunse Clark prozaic. A zis că ar fi bucuros să ia două dintre vacile de lapte. Le va hrăni pe amândouă în schimbul laptelui de la una dintre ele, care încă mai poate fi mulsă. Când voi avea hrană, o să le aduc înapoi.

— Și restul animalelor?

— Va trebui să vindem cele 15 oi și capre.

— Și porcii?

— Cei mai mulți trebuie vânduți. Sper să pot cruța una sau două scroafe.

— Cum le vei hrăni?

— Semințele nu s-au pierdut. Îs în lăzile de lângă cotețul porcilor. Va trebui s-amân cu un an semănatul noii bucăți de pământ și să folosesc o parte din semințe pentru a hrăni scroafa pe timpul primăverii.

— Și caii?

— Caii pot paște destul de bine și iarna. Pot da la o parte zăpada cu copitele. Voi lua bani destui din vânzarea animalelor cât să-mi ajungă să port de grijă vacii de lapte pe care o vom ține.

— Deja ai plănuit totul, spuse Marty uimită.

— Nu chiar totul, da' lucrez la asta. Va trebui să fim puțin zgârciți ici și colo, dar ne vom descurca. Dacă toate merg bine, dacă recolta va fi la vreme, ne-om pune din nou pe picioare.

Și băietul pentru îmbunătățirea mea în Est? Marty nu întrebă cu voce tare, dar Clark păsemne că a citit întrebarea din ochii ei.

O privi fix pentru o clipă, apoi vorbi încet:

— Când te-am rugat să te stabilești aici pentru a avea grijă de Missie, ți-am făcut o promisiune. Să fiu sincer, mi-ați lipsi dacă ați pleca, tu și micuții—se opri și Marty putu să îi vadă mărul lui Adam mișcându-se în timp ce înghițea—dar nu te voi reține, dacă asta este ceea ce-ți dorești.

Pentru prima dată, Marty nu mai era sigură dacă asta își dorea de fapt.

❧

Clark muncea la punerea în practică a planurilor cu privire la animale. Porcii, cu excepția celor două scroafe tinere care promiteau,

fură vânduți, la fel și oile și caprele. Hotărî să cumpere hrană îndeajuns pentru vaca de lapte și să economisească grăunțele pentru a semăna totuși pământul cel nou. Vor avea nevoie de banii de pe recoltă mai mult ca oricând, pentru a acoperi cheltuielile până când se vor înmulți animalele. Doar câteva găini fură păstrate. Restul fură puse în lăzi și duse în oraș.

Clark era nevoit acum să taie mai multe lemne, având în vedere că la primăvară urma să construiască un grajd nou.

— Nu te îngrijora cu privire la camera în plus, îi spuse Marty. Avem nevoie de grajd mai întâi. Dar el socotea că ar putea să se descurce cu amândouă, doar că va amâna puțin casa.

Gardul fu reparat și singura vacă împreună cu perechea de cai fură puși în țarcul ovinelor, unde erau la adăpost. Calul pentru călărie fu împrumutat lui Jason Stern, care părea a avea mare nevoie de el la momentul respectiv.

Viața reintră oareicum în normal. Nimeni nu-și dorea să vină primăvara atât de mult ca Marty, dar se trezi așteptând-o mai mult pentru Clark decât pentru ea.

DOUĂZECI ȘI ȘASE

Ridicarea grajdului

Luna martie se scurse cu vânt puternic și zăpadă; sosirea lunii aprilie promitea vreme mai bună. Pe măsură ce luna se scurgea, zăpada începu să se topească, lăsând în urmă cristale dantelate. soarele începu să încălzească și apărură treptat pete de verdeață în locurile mai adăpostite. Dan și Charlie căutau lacomi fiecare pată de verdeață, dornici să se hrănească cu mai multă ușurință, după ce scormoniseră prin zăpadă de când cu focul. Guernsey încetase să mai dea lapte, pregătindu-se să aducă pe lume un viței. Laptele pentru Missie și pentru gătit era adus cu găleata de la familia Graham la fiecare câteva zile.

Pe la sfârșitul lunii, Marty privi afară la grădina aproape pustie. Cât de nerăbdătoare era să o cultive. Fiind închisă în casă în toate aceste luni, abia aștepta să înceapă lucrul afară.

Clark avea alte lucruri de făcut înainte să pregătească pământul pentru grădina lui Marty. În ultima lună, vecinii își aduseseră caii și dăduseră o mână de ajutor la bușteni. Acum buștenii erau stivuiți și pregătiți pentru ridicarea noului grajd. Promiseseră că, dacă vor avea o zi bună, chiar vor ajuta la construirea celor două noi dormitoare.

Marty privea afară, imaginându-și noul grajd în locul unde fusese cel vechi. Ce bine ar fi pentru Clark—și pentru animale—să aibă un grajd din nou! Cât despre dormitoare—va aștepta atât cât va fi nevoie.

Dar evenimentul de primă importanță pentru comunitate era construirea casei pentru Jason Stern și Sally Anne, o locuință pentru cei doi fiind mult mai importantă decât grajdul. Ziua de mâine era pusă deoparte pentru „ridicare", iar Marty fusese ocupată cu scurgerea verzei murate, cu pregătirea șuncii și cu coacerea pâinii și a plăcintelor. Bărbații își vor oferi puterea brațelor, iar femeile își vor deschide cămările. Marty aștepta cu nerăbdare sosirea acestei zile. Va fi atât de nimerită o ieșire împreună cu vecinii.

Ridicarea casei decurgea bine și bărbații își terminară munca după-masa târziu. Femeile se bucurară să sporovăiască o zi întreagă despre familiile lor, împărtășindu-și rețete și modele. Familia Larson întârzie și, când ajunseră, doamna Larson își așeză timid oala cu tocană de cartofi pe masa încărcată cu tot felul de bunătăți. În cea mai mare parte a timpului, nimeni nu păru să o bage în seamă, dar Marty se duse până la ea, să o întrebe măcar ce mai face și să îi ureze bun venit femeii care se vedea că e singuratică.

Bărbatul ei, Jedd, fu acolo pentru a da o mână de ajutor doar la ultimii câțiva bușteni, după care dădu îngresia că își socotește sfaturile mai importante decât mușchii. Totuși avu parte de o masă copioasă împreună cu ceilalți.

Marty se duse acasă mulțumită de ieșire și de ceea ce se realizase. Sally Anne urma să aibă o căsuță drăguță, unde să se așeze și să-și înceapă viața de gospodină. Într-adevăr, mai erau încă multe de făcut, dar Marty era sigură că Jason se va ocupa de toate.

În timpul zilei, Marty făcu o vizită lungă Wandei Marshall, arătându-i un model simplu de tricotat și făcându-și, astfel, o ucenică pasionată de lucrul manual.

Doamna Vickers turuia fără încetare, șoptind tot felul de vești la diferite urechi, iar doamna Watley se așeză într-un loc însorit, aproape de desert, și își găsi ocupația de a bea cafea și a „a-i ține pe cei mici departe de mâncare".

Fusese un timp minunat, hotări Marty, iar săptămâna următoare era rândul lor să găzduiască vecinii și să fie beneficiarii ajutorului lor oferit din inimă.

Ținându-se de cuvânt, grupul începu să sosească marți dimineața, hotărât să termine treaba. Bușteanul lângă bușteanul, grajdul începea să capete formă. Clark împreună cu Todd Stern mânuiră topoarele cu pricepere făcând scobiturile, astfel încât o scândură să se potrivească cu cealaltă. Clark decise să construiască un grajd mai mare pentru a adăposti animalele pe care spera să le aibă în viitor.

Când femeile bătură în oală pentru a anunța masa, grajdul aproape că ajunsese la nivelul căpriorilor. Bărbații erau nerăbdători să se întoarcă la treabă, așa că nu zăboviră prea mult timp la masă.

În timp ce femeile spălau vasele, Tommy Graham veni și anunță:

— Tata a spus că dacă mutați lucrurile din anexă, o vom dărâma și vom face dormitoarele.

Marty simțea că plutește. Nu mai fusese niciodată în anexă până atunci și fu șocată de finisajele spartane. Rama patului susținea o saltea aspră din paie. Marty puse mâna pe ea și se gândi că era dură și zgrunțuroasă. Amintindu-și de salteaua ei moale din pene, simți un junghi. *Trebuie să fi fost îngrozitor de frig nici toată iarna*, se gândi ea cu un sentiment de vinovăție, în timp ce muta cele câteva lucruri ale lui Clark, precum și hainele lui din cuiere în camera de zi.

Marty de-abia terminase, când auzi topoarele și drugii de fier lovind în anexă. Bărbații muncirăcu hotărâre și, până seara, scândurile se aflau la locul lor.

Cina căpătă un aer aproape festiv. Bărbații erau mulțumiți—și pe bună dreptate—având în vedere tot ce se realizase într-o singură zi. Marty avu ocazia să vadă că Clark Davis era un vecin favorit. Nu era acolo niciun bărbat pe care să nu-l fi ajutat într-un moment sau altul și le făcea plăcere să poată și ei să-i întoarcă ajutorul.

Când masa fu gata, bărbații mai dădură o raită în jur, în timp ce femeile curățau mesele și își sortau vasele și cratițele pentru a se întoarce acasă.

Jedd bătuse un nou record în acea zi. Ajunsese la timp atât pentru prânz, cât și pentru cină, întrerupându-se liber din amândouă mesele. Doamna lui nu reușise să vină. „Se simte rău", zise el. Lui Marty îi păru sincer rău pentru biata femeie și pentru fetele lor.

În cele din urmă, oamenii își luară rămas-bun și se urcară fiecare în căruța sa și, pe cai, unii promițând să se întoarcă pentru a ajuta la acoperiș și la podele.

Clark era pe jumătate mort de oboseală, încercând să facă mai mult decât îi stătea în putere pentru ridicarea grajdului și fiind nevoit apoi să meargă afară pentru a se achita de îndatoririle zilnice când totul fu gata. Acum se întinsese pe salteaua de paie din camera de zi, anunțând că avea de gând să se odihnească puțin înainte de a se duce la culcare „cum se cuvine" în noua încăpere. Într-o clipită adormi adânc, sforăind ușor în timp ce Marty puse copiii la culcare.

Marty intră în cameră și se opri un moment.

— Bietul de el, exclamă ea ușor, e mort de oboseală.

Merse și așeză cu grijă o pernă sub capul lui și îi dădu jos papucii, apoi puse o pătură peste el și se duse în patul ei.

DOUĂZECI ȘI ȘAPTE

Laura

În mai puțin de două săptămâni, pastorul urma să facă vizita de primăvară, și Sally Anne urma să se căsătorească. Ma încă bocea la gândul că cea mai mare fată a ei pleca din sânul familiei, dar îi zise lui Marty că socotea că era parte din viață și că de acum încolo îi va pierde pe copii unul câte unul.

Dar comportamentul ciudat al celei de-a doua fete începuse să o frământe pe mama ei. Fata se purta atât de diferit în ultimul timp, era închisă în sine și posacă, se plimba în jurul casei, apoi dispărea timp îndelungat. Uneori chiar pornea călare pe unul dintre caii de lucru.

Marty nu află toate acestea decât după ceva timp, dar în cele din urmă Ma nu se mai putu abține și știu că trebuie să vorbească cu fata. Așteptă un moment în care să fie singure, după care începu pe un ton cât putu de blând.

— Laura, mă gândeam că te frământă ceva. Tare m-aș bucura să-mparți povara cu mine.

Laura păru a o privi pe Ma cu răzvrătire în ochi.

— Nu am nimic, răspunse ea pe un ton plin de resentimente.

— Ba eu cred că da. Poate că-i un lucru normal—cu toată agitația și pregătirile legate de Sally Anne.

Laura își ridică bărbia.

— Ce-mi pasă mie de Sally Anne?

— Îi soră ta.

— Nu-i adevărat.

Ma o privea acum pe față drept în față. Începu să se umple de mânie.

— Ascultă la mine, domnișoară. Tu și Sally Anne ați fost apropiate încă de când ți-am devenit mamă.

— Tu nu ești mama mea.

Ma se opri brusc și îi povesti lui Marty mai târziu că era sigură că rămăsese în acel moment cu gura căscată. Știuse că lucrurile stăteau prost, dar nu bănuise că erau atât de rău. Într-un târziu, o luă de la capăt, pe îndelete:

— Laura, îmi pare rău, îmi pare atât de rău! Niciodată nu m-am gândit că te simți așa. Am încercat să-ți fiu mamă. Te iubesc ca și când ai fi a mea, iar tatăl tău ar face aproape orice pentru tine.

— Nu mai am nevoie să faci nimic pentru mine acum, spuse Laura hotărâtă.

— Ce tot spui acolo?

— Și eu mă mărit.

— Te măriți? Dar nici măcar nu ai un iubit.

— Ba am.

— Ei bine, n-am știut asta. Cine-i?

— Milt Conners. Laura se uită fix înapoi cu o îndârjire care se reflecta pe fața ei, fiind conștientă fără îndoială de părerea familiei Graham despre tânărul în discuție.

Ma simți cum se clatină, tulburarea și consternarea făcând-o aproape neputincioasă când auzi vestea Laurei. Niciodată în viața ei nu concepuse să își dea vreo fată după Milt Conners. Nu, în măsura în care depindea de ea. Era bine cunoscut în acele părți ca mare bețiv și chefliu, și acestea nu erau doar vorbe în vânt.

Când într-un târziu fu în stare să vorbească din nou, își dădu toată silința să fie fermă, dar în același timp blândă.

— O, nu, n-o să faci asta, începu ea. Nimeni din casa asta n-ar fi de-acord cu Milt Conners. Dacă nu te-opresc eu, cu siguranță te-oprește taică-tău.

— Nu mă puteți opri! Afirmația categorică a Laurei păru s-o șocheze atât pe Ma, cât și pe ea însăși. Fata făcu un pas înapoi.

— Ba da, domnișoară, putem, zise Ma, la fel de hotărâtă.

— E prea târziu, izbucni Laura.

— Ce vrei să spui?

— Voi... voi avea copilul lui. De data aceasta, ochii Laurei erau plecați în jos și nu o mai privea pe Ma în ochi.

Ma îi spuse lui Marty că simțise cum o cuprinde o stare de slăbiciune și crezuse că va leșina. În cele din urmă, merse clătinându-se și se sprijini de spătarul unui scaun.

— Ce spui, fato? reuși ea să întrebe.

Dar Laura își susținea poziția. Las' să se agite mama și tata sau să facă orice altceva. Când va veni vremea ca Sally Anne să stea în fața pastorului, va fi și ea acolo.

— Voi avea copilul lui, repetă ea, de data asta cu mai multă hotărâre.

Ma făcu un pas înainte; lacrimile îi brăzdau fața. O trase pe Laura cu blândețe în brațele ei, ținând-o strâns, cu capul plecat asupra părului castaniu, lung.

— O, biata mea copilă, plânse ea. Biata mea, biata mea copilă!

Dragostea neprefăcută și grija părură s-o atingă pe Laura, dar fata insistă cu hotărâre că îl iubea pe Milt și că se va căsători cu el orice ar fi.

Cele două săptămâni până la venirea pastorului fură marcate atât de pregătirile de nuntă, cât și de durerea profundă din casa Graham. Când Sally Anne auzi despre planurile de căsătorie ale Laurei, se oferi cu generozitate să împartă o parte din articolele ei casnice pe care și le pregătise. Laura nu voia să primească nimic, spunând că nu va avea nevoie de prea multe, deoarece Milt avea toate cele necesare în gospodărie. Cu toate acestea, Ma stătea trează până târziu în fiecare seară, făcând vreo cuvertură și cosând prosoape și perdele.

Ben continuă cu munca lui obișnuită la câmp, dar umerii îi erau încovoiați, iar fața îi părea trasă. Le fusese furată bucuria marii zile.

Nici chiar Laura nu părea să aibă strălucirea pe care ar fi trebuit s-o aibă orice mireasă, dar își ridica bărbia cu îndârjire și ajuta la pregătirea pentru dubla nuntă.

DOUĂZECI ȘI OPT

Ziua cea mare

Vizita predicatorului fu programată pentru dimineața duminicii de Paște. Comunitatea urma să participe mai întâi la un serviciu în aer liber, după care urmau cununiile. Mai târziu, vecinii luau parte la o masă dată în cinstea noilor familii, având ocazia să petreacă un timp împreună înainte ca muncile de primăvară să le solicite cea mai mare parte a timpului.

Marty aștepta cu nerăbdare ziua cea mare. Era foarte recunoscătoare pentru vecinii pe care ajunsese să îi cunoască și pentru prietenele pe care și le făcuse. Cu iarna în urmă și cu aerul de primăvară plutind în jur, era nerăbdătoare să iasă undeva—cu un scop. Era curioasă cum va decurge serviciul de la biserică și ce va spune păstorul. Singura ei tangență cu biserica fusese la căsătorii și înmormântări, iar ultima dată când îl văzuse pe pastor fusese atât de îndurerată și tulburată, încât cu greu își putea aminti detalii despre eveniment sau despre pastor.

Se bucura pentru Sally Anne, pe a cărei față strălucea iubirea, dar inima ei era îndurerată pentru Laura. După ce Ma îi dezvălui motivul pentru care fuseseră de acord cu căsătoria, Marty îi împărtăși interesul pentru unirea care urma să aibă loc și se simțea atât de neajutorată, știind că nu era niciun lucru pe care vreuna dintre ele să îl poată face, pentru a împiedica durerea care urma să fie simțită în viitor de această fată încăpățânată sau de familia ei.

Marty era ocupată cu brodarea a două fețe de pernă pentru cele două mirese. Îi era teamă ca cea ce simțea ea cu adevărat să nu răzbată prin cusătura ei. Pentru un cuplu simțea așa o bucurie de a lucra. Pentru celălalt își simțea degetele la fel de grele ca inima.

Curând soși și ziua cea mare. Soarele promitea o zi caldă, în timp ce Marty se agita să pregătească oalele cu mâncare pe care urma să le ia cu ea, în același timp fiind preocupată de îmbrăcarea lui Missie și a lui Clare în cele mai frumoase haine.

Hotărî să poarte rochia de culoare albastru-gri pe care nu o mai purtase până atunci. În cele din urmă, decise că „se va simți bine" în ea. Clark o privi cu admirație și ea descoperi faptul că nu o deranja acest lucru. Simțea cum se îmbujorează sub privirea lui care poposi îndelung asupra ei.

În timp ce încărcau căruța, Marty privi cu bucurie în jur, în curte și la dealurile înconjurătoare. Cu un copil într-o parte și cu un sugar în brațe, întâmpina dimineața luminoasă alături de Clark, remarcând fiecare semn care indica sosirea primăverii. Deși câmpia era stearpă încă, cu câteva pete de zăpadă amestecată cu pământ în locurile mai umbroase, primele flori își înălțau încet capetele spre soare. Păsările care se întorceau din țările calde poposeau ocazional pe stâlpul gardului sau pe crengile copacilor. Dar cel mai sigur semn al primăverii era sentimentul care o copleșea când inspira aerul cald, înmiresmat.

Fură printre primele familii care ajunseră la casa Graham, iar Marty se oferi s-o ajute pe Ma la ultimele pregătiri. Clark o asigură că Missie și Clare vor fi bine dacă îi va lăsa în grija lui; aerul proaspăt le va face bine tuturor. Întoarsă în grabă pentru a intra în casă, Marty auzi comentariile lui Ben legate de ce fiu frumos era Clare și laudele moderate ale lui Clark cu privire la voinicia și inteligența evidente ale băiețelului. Marty zâmbi în sinea ei.

În jur fură așezate mese lungi și bănci improvizate pentru serviciul religios.

Casa lui Ma curând se umplu de forfotă ca un stup, căci vizita predicatorului și două nunți în aceeași zi erau motiv de intense pregătiri și agitație.

Chiar înainte de începerea serviciului religios apăru și Milt Conners, arătând tot atât de încruntat și de enervant ca întotdeauna. Bărbații îi făcură loc pe bancă prietenește, dar Marty putea să înțeleagă durerea familiei Graham. Nici ea nu îl agrea pe acest bărbat.

După ce toată lumea luă loc pe bănci, Ben Graham se ridică în picioare și ură bun venit vecinilor la ferma lui „în această frumoasă zi de primăvară". Spera ca serviciul de Paște să fie pentru toți o „adevărată binecuvântare" și îi invită să se bucure alături de ei de căsătoria celor două fete mai mari, cărora le mulțumea cu amabilitate „pentru toată mâncarea gustoasă care se afla pe mese".

Apoi îl prezentă pe predicatorul aflat în vizită, pastorul Simmons, și exprimă „cât de bine este să-l avem între noi în dimineața duminicii de Paște și știu că așteptăm cu toții să ne bucurăm de cele ce ne poate oferi această întâlnire".

Pastorul preluă apoi conducerea și comentă despre „frumoasa zi pe care Domnul a creat-o", își exprimă bucuria de a-i vedea pe toți cei prezenți și conduse grupul în rugăciune. Cântară câteva imnuri din memorie, neavând harfe de cântări. Marty nu știu versurile niciunui cântec, dar îi făcu plăcere să îi asculte pe ceilalți cântând. Va trebui să-l roage pe Clark s-o învețe melodiile și versurile unora dintre ele, se gândi ea.

Când pastorul Simmons începu să le vorbească oamenilor, Marty ascultă cu interes. Povestea simplă, dar plină de putere a Paștelui începuse cu lucrarea lui Cristos printre oamenii din vremea Lui. Arestarea Lui și acuzațiile false care l se aduseseră au avut ca urmare moartea Lui. Predicatorul vorbi despre atmosfera politică a acelei perioade și despre motivele istorice pentru care murise, dar apoi explică adevăratul motiv pentru care Dumnezeu îngăduise ca Fiul Său mult iubit să moară.

Lui Marty i se sfâșia inima în timp ce asculta. Mai auzise înainte cum oamenii cruzi din vremea lui Cristos Îl dăduseră la moarte fără niciun motiv real, dar niciodată înainte nu se gândise că ar putea avea vreo legătură cu ea. De data aceasta, auzind că El luase

personal asupra Lui pedeapsa pentru păcatele ei și pentru ale întregii omeniri era o descoperire neașteptată.

N-am știut, pur și simplu n-am știut că ai murit pentru mine, plânse în inima, ei în timp ce stătea pe bancă, ținându-i strâns în brațe pe Clare și având-i pe Missie și pe Clark de o parte și de alta. *Îmi pare rău!... sincer. Doamne, Te rog să faci Tu ceea ce crezi de cuviință cu inima mea.* Lacrimi începură să îi alunece pe obraji. Nici măcar nu se deranjă să le șteargă. Simțea din când în când privirea lui Clark asupra ei.

Dar predicatorul nu se opri aici. Continuă cu povestea primei dimineți de Paște, când femeile s-au dus dis-de-dimineață la mormânt și au aflat că Domnul înviase.

— Trăiește, spuse predicatorul, și pentru că El a învins păcatul și moartea și noi putem acest lucru.

Inima lui Marty se umplu de o bucurie atât de mare, încât îi venea să strige—dar nu aici, nu acum, se atenționă ea. Totuși o va face. Simțea nevoia de a spune cuiva că acum înțelegesee. *Am început să-L cunosc pe Dumnezeul lui Clark*, își spuse ea, înfiorată de acest gând.

Își puse mâna în mâna lui Clark. Când Clark se uită la ea, și ea își îndreptă privirea spre el. Pesemne că citise diferența din ochii ei și îi strânse mâna mică în mâna lui mare. Marty știa că el îi împărtășea bucuria, căci acum ea îi împărtășea Dumnezeul. Era destul.

❧

După serviciul de închinare, urmară cununiile. Mai întâi au stat Laura și Milt în fața pastorului. Sally Anne hotărâse să fie așa. Milt se uită în jos la picioare, mișcându-le înainte și înapoi cu regularitate. Arăta destul de neglijent în conduită și îmbrăcăminte, cu toate că își pusese la punct barba și se tunsese. Laura îl privea cu timiditate într-un mod care o făcu pe Marty să spere că poate cu ajutorul dragostei unei femei bune, acest bărbat să se poată într-adevăr schimba. Din toată inima își dorea ca cei doi să găsească fericirea împreună.

Urmară Jason și Sally Anne, iar Marty știu că bucuria care se cîtea pe fețele lor se reflecta în cea a familiei Graham, precum și în propria ei inimă.

Când ceremoniile se terminară, vecinii dădură tonul la veselie, aruncând cu orez, sunând din tălăngi și așezându-se la rând pentru a-i felicita pe miri. În cele din urmă, cele două cupluri primiră permisiunea de a lua loc la masa ticsită cu daruri și, în timp ce femeile făceau pregătirile pentru masa de amiază, miresele despachetară cadourile.

În timp ce discuțiile de bun gust continuară în timpul mesei, sosi și familia Larson. Jedd o luă în direcția meselor, nedezlănțuindu-se nici măcar să își prioneească caii. Doamna Larson așeză un vas cu pâine de porumb alături de celelalte și, cu ochii în pământ, își duse copiii la o masă mai îndepărtată. Marty se ridică și, sub pretextul că vrea să reumple ulciorul cu apă, trecu pe lângă femeie.

— Sunteți binevenită cu toții! Mă bucur să vă văd din nou, spuse Marty cu blândețe. Femeia nu își ridică ochii, dar o mică pată de culoare i se ivi în obraji în timp ce dădea din cap. Domnul cel bun a făcut atâtea pentru noi, continuă Marty întinzându-se pentru a mângâia pe cap fiecare copil. Predicatorul ne-a vorbit despre asta în această dimineață, despre cum Dumnezeu poate curăța inimile oamenilor și le poate schimba căile. El m-a pus pe această cale, adăugă ea, nefiind sigură cum să-și exprime sentimentele.

Inima lui Marty se umplu de bucurie când o văzu pe doamna Larson ridicându-și privirea. Oare nu era asta o expresie a speranței? Între timp, Jedd își umplu farfuria și luă loc pentru a mânca. Putea să se întâlnească cu doamna Larson altă dată.

Când mesele fură curățate, cele două prospețe tinere cupluri își umplură căruțele și o sărutară pe Ma de rămas-bun. Ma rezistă cu eroism, dar se putu citi o tânjire în ochii ei, în timp ce o sărută pe Sally Anne de rămas-bun și expresia unui grij intense când o trase pe Laura aproape. Marty se întoarse pentru a nu izbucni în lacrimi.

Clark şi Marty mai zăbovîră un timp, simţind greutatea acestui moment din viaţa familiei Graham, apoi îşi luară copiii şi plecară acasă.

— Una peste alta, a fost o zi reuşită, îi spuse Marty lui Clark, iar el încuviinţă dând din cap.

DOUĂZECI ŞI NOUĂ

Vremea semănatului

Soarele încălzea tot mai puternic cu fiecare zi, iar Marty era foarte bucuroasă să îşi poată scoate copiii afară, la aer curat. Clark terminase lucrul la cele două dormitoare noi, iar Marty contribuise şi ea cu perdele şi covoraşe la amenajarea lor. Erau tocmai binevenite noile locuri de muncă şi joacă. Pentru Clark, zilele începeau devreme şi se încheiau când era prea târziu pentru a mai vedea câmpurile pe care le ara şi, pe zi ce trecea, tot mai mult teren era pregătit pentru sămânţa care supravieţuise focului şi care fusese păstrată cu grijă.

Era destulă iarbă care ieşea din pământ pentru cu cele trei vaci să poată paşte. Un viţel tânăr se afla în perioada de întărcare, cea de-a doua vacă aştepta să fete, iar cea de-a treia urma să fete mult mai târziu.

Una dintre scroafe deja avea purcei. Missie era atrasă în special de micuţii purcelaşi gălăgioşi, care căutau să îşi obţină partea care li se cuvenea la vremea mesei. Scroafa nu le dăduse purcei de calitate, după cum se aşteptau, aducând pe lume doar şase, dintre care doi au murit, dar credeau că cea de-a doua scroafă va da rezultate mai bune. Trei dintre cele opt găini ale lui Marty stăteau pe ouă. Spera să umple coteţul din nou.

Cel de-al doilea grajd se înălţa drept şi solid, fiind puţin mai mare decât cel dinainte. Nu era încă tencuit, dar acest lucru se putea face

mai târziu când aveau mai puțin de lucru. Acoperișul era pus și podeaua era așezată înăuntru. Putea rămâne așa până când recolta era în pământ.

În timp ce pregătea micul dejun, Marty fredona unul dintre imnurile noi pe care le învățase. Missie ceruse în mod specific clătite și, în timp ce Marty frământa aluatul, își aduse aminte de vremurile de început în această casă, când tot ce știa să facă erau clătite. Apoi se gândi la cele două tinere mirese și se întrebă cum se descurcau cu gătitul. Era sigură că se vor descurca mult mai bine, cu Ma care le pusese la treabă.

Sally Anne era așezată la casa ei. Într-o seară, veni împreună cu Jason pentru a le înapoia calul de călărie. Ochii lui Jason străluceau de mândrie, în timp ce se lăuda cu felul în care Sally Anne agățase perdelele, pusese covoarele și cu felul în care amenajase mica bucătărie. În plus, era o bucătăreasă pricepută, continuă el, iar obrajii lui Sally Anne se îmbujorară de plăcere. Mai târziu, Clark și Marty chicotiră pe marginea acestei scene. Marty zâmbea imaginându-și tânărul cuplu atât de mulțumit de dragostea pe care și-o purtau unul celuilalt.

Apoi, gândurile ei zburară la Laura. Oare cum o ducea Laura în realitate? se întreba ea. Clark o văzuse de curând pe Laura mergând pe drum, când urca cu căruța pe deal. Păruse să tresară la vederea lui neașteptată, spunea el, și se întorsese brusc. Când el opri caii pentru a se oferi s-o ducă, ea privise înapoi spre el și spuse:

— Nu, mulțumesc, plimbarea îmi va face numai bine. Dar se putea citi tulburarea în ochii ei și avea o vânătaie pe obraz. El plecase în treaba lui, dar în timp ce îi relata povestea lui Marty în acea seară, păru profund marcat de toate acestea. *Biata Laura*, își spuse Marty, dând din cap. Să aștepți un copil de la acest bărbat și să pari atât de nefericită și singură. O durea inima pentru ea—și pentru Ma Graham.

Îl auzi pe Clark fluierând în timp ce venea de la grajd, așa că o chemă pe Missie să vină repede la masă. *Mă întreb*, se gândi în timp ce o ajuta pe copilă să urce în scaunul ei, *dacă semănatul de primăvară îl face pe un bărbat atât de fericit.*

Primăvara pătrundea și în sângele ei și era nerăbdătoare să își adâncească mâinile în pământ. Era atât de minunat să te simți slabă și ușoară din nou. Simțea cum plutește, nemaifiind trasă în jos și stângace, „purtând un copil după mine oriunde merg", după cum îi spusese odată lui Ma. Era bucuroasă să îl poată lua pe micul Clare afară, unde putea să îl țină în brațe sau să îl pună jos, după cum voia ea.

La timpul de citire și rugăciune de dimineață, Marty aproape că zâmbi în timp ce Clark citea:

— „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă." Avea sentimentul că înțelegea cuvintele lui Isus într-un fel aparte.

Îți mulțumesc, Doamne, că mi-ai învățat cum să mă odihnesc în Tine, se rugă ea în sinea ei. Tu îmi dai mângâiere și Îți sunt recunoscătoare pentru acest lucru. După ce Clark termină rugăciunea și încredință ziua care le stătea înainte în mâna lui Dumnezeu, Marty întrebă:

— Nu e vremea semănatului în grădină?

— Unele semințe pot fi semănate de pe-acum. Mă gândeam acuma dimineața c-ar fi bine să pun plugul la treabă în grădină. O să fie gata în scurtă vreme. Vrei să te-apuci de semănat azi?

— O, da, răspunse Marty plină de entuziasm. Sunt nerăbdătoare să mă apuc de treabă. Doar că...

În timp ce se gândea cum să-i spună, Clark întrebă:

— Doar că ce?

Marty se îmbujoră.

— Ei bine, eu nu am mai semănat până acum.

— N-ai semănat ce?

— N-am semănat nimic.

— Ai tăi n-au avut grădină?

— Mama mea spunea că e o pacoste, că mai bine ar cumpăra de la vreun vecin sau de la magazin. Nu punea mare preț pe pământ, bănuiesc.

— Da' tu?

— Cred că mi-ar plăcea să văd cum crește ceva din mâinile mele. Abia aștept să încerc. Doar că...

Clark se uită la ea.

— Doar că ce? o îndemnă el din nou.

— Ei bine, zise Marty înghiţind în gol, ştiu că grădina este treaba unei femei, dar mă întrebam... Ezită. Doar de data asta, ai putea să-mi arăţi cum să semăn seminţele?

Clark se uită ca şi cum încerca să se abţină să zâmbească şi răspunse încet:

— Cred c-aş putea... de data asta.

Marty se uită la el şi la sclipirea din ochii lui şi respiră adânc a uşurare. Era pentru prima dată când fusese în stare să îi ceară ceva şi se pare că lui îi făcuse mai degrabă plăcere decât să se simtă ofensat. Ea spuse:

— Momentul cel mai potrivit este imediat după masă, când copiii vor dormi de-amiază. Va fi pământul arat până atunci?

Clark dădu din cap că da.

— Cred că pot forţa programul, spuse el cu o seriozitate prefăcută în timp ce se ridică pentru a merge după ibricul cu cafea. Marty aproape că se înecă cu o clătită. Era pentru prima dată de câteva luni când uitase să îi mai toarne o a doua ceaşcă de cafea. Clark păru imperturbabil în timp ce turna cafea pentru amândoi şi se întoarse la locul lui.

În jurul ceştilor aburinde, discutară despre ce fel de seminţe va semăna ea; apoi el se întinse să îşi ia pălăria.

— Cafeaua e foarte bună, zise el în timp ce se îndrepta către uşă.

La amiază, după spălarea vaselor şi punerea la culcare a copiilor, Clark şi Marty împrăştiară seminţele pe masa din bucătărie pentru a decide ce urma să fie semănat mai întâi şi ce urma să fie lăsat pentru mai târziu. Clark îi arătă cu răbdare diferitele seminţe, spunându-i ce erau şi vorbindu-i despre felul în care creşteau. Marty asculta cu ochii mari. El ştia atât de multe şi, în timp ce vorbeau despre seminţe, acestea păreau să ia fiinţă sub privirile lor—ca nişte copii care aveau nevoie de îngrijire specială şi atenţie.

Curând adunară seminţele şi se îndreptară spre grădină. Soarele încălzea, făcând ca pământul proaspăt întors să emane un miros care

parcă te chema. Cei doi râseră gândindu-se la cât de mult şi-ar dori Missie acest lucru, şi, curând, Clare, să-şi vâre mâinile—şi trupuşoarele lor—în noroi.

Marty se aplecă şi lăsă ca o mână de pământ să îi alunece printre degete. *E frumos*, vru ea să spună, dar păru un cuvânt atât de prostesc pentru descrierea norocului. Se opri brusc şi, întorcându-se spre Clark, îşi scoase papucii din picioare. Apoi, ridicându-şi fusta cu modestie, îşi dădu jos ciorapii şi-i vârî cu grijă în papuci. Stând cu picioarele goale, simţind căldura pământului, îşi îngropă călcâiele în moliciunea lui umedă. Se simţea din nou ca un copil—tânără şi liberă, cu poverile şi responsabilităţile lăsate deoparte pentru moment.

Nu-i de mirare că le place celor să se joace jos şi să se rostogolească atunci când li se iau hamurile, se gândi ea. *Şi mie mi-ar plăcea să fac acelaşi lucru.*

Clark era deja ocupat cu pregătirea rândurilor pentru ca ea să semene în ele. Se puse în genunchi şi începu să presare seminţe în pământul fertil.

— Într-o zi curând, te voi privi cum creşti, spuse ea încet în timp ce micuţele seminţe de morcovi îi alunecau din mâini. Clark se întoarse pentru a acoperi rândul după ce ea pusese seminţele.

Şi lui pare să-i placă cel puţin cât îmi place mie, îşi zise Marty. Apoi zări viţelul zburdalnic şi îşi dori ca şi ea să poată sări în jur aşa. *E bine şi doar să înţelegi într-o asemenea zi.*

Cei doi munciră în continuare, cea mai mare parte a timpului în linişte, iar Marty simţea o nouă comuniune cu pământul şi cu acest bărbat înalt şi răbdător pe care îl numea soţul ei. Apropiindu-se de sfârşitul lucrului, Clark se aplecă pentru a bătuci cu grijă pământul de peste porumbul zaharat pe care Marty tocmai îl pusese în pământ.

Văzându-i poziţia cam instabilă, Marty se furişă pe la spatele lui şi îi dădu un brânci în joacă. Căzu grămadă în noroi în timp ce se uită la ea cum încerca să îşi ascundă râsul în spatele mâinilor.

— Cred că cineva cere-o mână de porumb să i se îndese pe gât în jos, spuse el sărind în picioare şi luând o mână de porumb.

Marty fugi, dar deşi fu destul de sprintenă, Clark cu paşii lui mari o ajunse din urmă. Ambele mâini o înconjurară, împiedicând-o să scape. Ea se zvârcoli şi se răsuci, căutând să se elibereze, dar râsul zădărnici şi mai tare eforturile ei. Clark încercă să o ţină aproape pentru a-şi elibera mâna în care avea seminţele de porumb, dar faptul că şi el râdea îi zădărnicea eforturile.

Marty era conştientă de apropierea lui într-un mod pe care nu îl mai experimentase până atunci. Puterea braţelor care o ţineau, bătaia inimii provocată de apropierea obrajilor lor, mirosul curat de săpun de ras care încă se simţea—totul din acest bărbat care o ţinea în braţe îi transmitea fiori în tot corpul. Începu să respire repede şi scurt şi nu mai avu putere să se lupte.

Mâna puternică o imobiliză, iar cealaltă lăsă să îi cadă seminţele în jos prin partea din faţă a rochiei. Marty privi în ochii lui aplecaţi asupra ei, inconfortabil de aproape de ai ei. Respiraţia i se opri dându-i o emoţie neobişnuit de familiară care îi străbătu întreaga fiinţă. Expresia de pe faţa lui Clark părea oarecum să se transforme din tachinare în altceva.

Marty se trase brusc înapoi, fiind cuprinsă de o teamă nejustificată care îi transmitea o stare de slăbiciune în tot corpul.

— E Clare? spuse ea repede, împingându-l la o parte pe Clark, cu mâinile tremurânde.

Clark o lăsă să plece, pe jumătate fugind, pe jumătate împiedicându-se, simţind cum îi iau foc obrajii.

Ajunsă în casă, îşi sprijini capul de uşa dormitorului, încercând să găsească motivele pentru care inima îi bătea atât de puternic şi pentru tulburarea din sufletul ei. Nu putu găsi niciun răspuns şi, după câteva minute în care îşi reveni, îşi făcu din nou curaj şi se întoarse în grădină. Dar Clark tocmai punea sculele la locul lor. Treaba era terminată.

TREIZECI

Durere

Marty se uita pe fereastră în fiecare dimineaţă pentru a constata evoluţia grădinii. Tulpinile verzi începeau să îşi facă loc spre suprafaţă, iar Missie era aproape tot atât de încântată ca şi Marty privindu-le cum cresc. Fetiţa învăţă curând că nu are voie să păşească peste plantele fragile sau să le tragă afară pentru a le cerceta rădăcinile.

Activităţile şi discuţiile din casă păreau a fi normale, dar în adâncul inimii, Marty ştia că ceva se schimbase. Clark era atent ca întotdeauna şi încă discutau aceleaşi lucruri mereu şi mereu şi se bucurau de copii. Dar lucrurile stăteau diferit şi era puţin deranjant pentru Marty să admită acest lucru. Nu îşi îngăduia să mediteze prea profund la acest aspect. Îi era destul de uşor să treacă peste activităţile zilnice în acelaşi mod ordonat pe care îl învăţase.

Se trezea de dimineaţă, îi dădea de mâncare lui Clare, pregătea micul dejun şi o îmbrăca pe Missie. Citeau din Scriptură, se rugau şi serveau masa de dimineaţă. Putea să stea faţă în faţă cu Clark, putea să vorbească cu el şi să îi împărtăşească planurile pentru ziua care le stătea în faţă în acelaşi mod natural ca întotdeauna, dar nu îşi lăsa privirea să zăbovească prea mult asupra privirii lui. Dorea ca lucrurile să rămână aşa cum fuseseră până acum, dar în acelaşi timp se temea să nu rămână aşa. *O, Doamne,* se tânguia ea, *ce se întâmplă? Ce va fi?...*

Marty se plimba prin grădină pentru a vedea plantele care creşteau şi sperând să îşi distragă mintea de la gândurile şi sentimentele confuze. Grădina îi transmitea întotdeauna un sentiment de împlinire şi bucurie. Se trezi chiar vorbind cu porumbul, apoi puse puţin pământ în jurul unui lujer de cartofi, încercă să convingă ceapa şi salata să se grăbească puţin şi se întrebă de ce se necăjise să pună atâta fasole.

Merse în plimbare până la pomii fructiferi şi admiră fiecare frunză nouă, când observă că unul dintre pomi era înflorit. Inima îi sălta—mere. *Imaginează-ţi, mere! O, dacă ar putea să-i arate şi lui Clark, dar el era la câmp pentru a semăna.* În momentul următor, fu surprinsă să îl vadă venind spre ea cu paşi mari, precişi.

— Clark, îl chemă ea neîrăbdătoare. Vino să vezi!

Cu ochii fixaţi asupra pomului, îl apucă de mână pentru a-l trage mai aproape.

— Priveşte, Clark, zise ea cu entuziasm. Flori de măr. Vom avea mere. Numai uită-te!

Nu primi niciun răspuns. Îşi ridică privirea uimită. Clark privea în jos spre ea, cu faţa palidă şi se putea citi atâta durere în ochii lui. Inima ei se contorsionă de teamă.

— Ce... ce se întâmplă? Şopti ea printre buzele tremurânde.

El se întinse spre ea, punându-i mâinile pe umeri şi o pătrunse adânc cu privirea, de parcă ar fi vrut să-i dea o parte din puterea lui pentru a suporta vestea pe care i-o aducea.

— Îi vorba de Laura. Au găsit-o în râu, lângă casa familiei Conners.

— Este?... este?...

— Este moartă, Marty.

Se sprijini de el, cu mâna la gură.

— Şi Ma? întrebă ea într-un final.

— Are nevoie de tine.

Începu să suspine la pieptul lui. Mâinile lui îi netezeau părul, în timp ce o ţinea aproape. Plânse pentru Ma, pentru Laura, pentru Ben şi chiar şi pentru Sally Anne.

O, Doamne, se rugă ea. *Tu eşti singurul care poţi ajuta în astfel de momente. Ajută-ne pe toţi acum. Te rog, Doamne, ajută-ne acum.* Oarecum, ştia că şi Clark se ruga încet aceeaşi rugăciune.

Marty se afla acolo când trupul neînsufleţit al Laurei fu adus acasă la familia Graham. Niciodată nu va uita scena sfâşietoare. Ma strânse în braţe corpul neînsufleţit, plângând de ţi se frângea inima, legănând-o şi repetând mereu:

— Biata mea copilă, copila mea dragă. După un timp, îşi şterse lacrimile, îşi îndreptă umerii cu hotărâre şi începu să pregătească cu grijă trupul pentru înmormântare. Durerea lui Ben o egala cu siguranţă pe cea a lui Ma, dar nu simţea aceeaşi libertate de a o exprima. Marty nu mai văzuse niciodată o faţă atât de palidă, atâta consternare şi durere cum văzuse pe faţa lui Ben. Era chiar mai îngrijorată pentru Ben decât pentru Ma.

Ben insistă să meargă călare până la casa Conners. Fără ca Ben să ştie, Clark fusese deja acolo. Îl găsise pe Milt beat, jurând că nu ştia nimic de moartea Laurei. Recunoscuse că se poate să fi fost puţin brutal cu ea. Dar insistase că fusese vie ultima dată când o văzuse. Clark îl convinsese pe Milt că ar fi înţelept să se mute mai departe spre vest şi să facă acest lucru imediat.

Clark merse încă o dată acolo împreună cu Ben, neamintind nimic de vizita anterioară. Casa arăta ca părăsită pentru totdeauna şi în mare grabă. Clark îi spuse mai târziu lui Marty că se simţea uşurat că Milt plecase, gândindu-se la ce ar fi putut să facă Ben în starea în care se afla.

Veniră vecinii şi se oferiră să dea o mână de ajutor cu dragoste. Sicriul fu făcut, groapa fu săpată şi trupul fragil al fetei fu încredinţat pământului. În absenţa unui predicator, Clark fu rugat să rostească „cuvintele de îngropare". Marty simţi ce greu îi era să ţină Biblia deschisă şi să citească cuvintele străvechi:

— Căci din pământ sunteţi şi în pământ vă veţi întoarce...

Cu toţii se întoarseră cu un aer solemn de la movila proaspăt făcută, lăsându-i pe Ma şi pe Ben să îşi plângă durerea. Ma, care cu înţelepciune şi grijă îi mângâiase pe mulţi vecini în circumstanţe tragice, spuse încă o dată, printre lacrimi, că timpul era răspunsul. De data aceasta şi-o spunea sieşi.

TREIZECI ŞI UNU

Noi puteri

În luna iunie şi cea de-a doua vacă fătă şi, spre marea surpriză a lui Clark, aveau acum două viţele gemene—un dar special de la Dumnezeu, anunţa el.

— Sigur vom reuşi să mai facem rost de încă una, îi spuse el lui Marty. Îl ţinea în braţe pe Clare, iar Marty o ţinea strâns de mână pe Missie, în timp ce priveau viţelii cum încercau să se ridice în picioare cu stângăcie. Missie era de părere că era distractiv şi zise că i-ar plăcea să intre în ţarc cu ei.

O săptămână mai târziu şi cealaltă scroafă avea purcei, nu extraordinari, dar acceptabili, şi îi păstrară pe toţi opt.

Clocirea puilor avu ca rezultat trei mame mândre care păşeau cu importanţă, înconjurate de 27 de pui care se agitau printre ele. Missie susţinea că puii doreau să fie ţinuţi în braţe, dar din fericire reuşiră să se ţină departe de mâinile ei dolofane.

Marty încă nu reuşise să treacă peste durerea provocată de moartea tragică a Laurei. Părea că se ţine de ea, înăbuşind bucuria pe care voia s-o simtă.

Missie se îmbolnăvi de pojar şi, cu toate că nu era o formă foarte gravă, Marty se agită în jurul ei, temându-se de o altă tragedie. Dar copila fu curând în picioare şi plină de energie, pretinzând că păpuşa ei avea pojar şi că avea nevoie de o cârpă umedă pe cap.

În timp ce Missie era încă plină de pete roșii și cu febră, sosi vestea că prima caravană, care se îndreptă spre est, trecea prin oraș. Marty fu prea ocupată cu îngrijirea lui Missie și își spuse că vor mai trece și alte caravane.

Într-o zi caldă de iunie, după ce Missie se însănătoșise, Marty îi puse pe cei doi micuți la somnul de-amiază și hotărî să iasă afară pentru a lua o gură de aer proaspăt. Fusese închisă în casă prea mult timp și era cuprinsă de o stare de neliniște.

Se plimba prin grădina mult iubită, observând cât de mult crescuseră plantele în răstimpul în care Missie fusese bolnavă. Petalele florilor de măr căzuseră, dând voie fructului să se formeze pe crengi.

Trecu dincolo de anexe și mense spre râu. Se simțea atrasă de acel loc liniștit, pe care îl descoperise cu mult timp în urmă, când avea nevoie de mângâiere—atunci, datorită propriei dureri, iar acum, datorită durerii lui Ma.

Avea nevoie de un loc în care să mediteze, pentru a-și pune gândurile în ordine. Viața era confuză—binele se amesteca cu răul; o combinație atât de ciudată de fericire și suferință.

Stătea sprijinită de un copac, privind apa curată curgând la vale.

— Doamne, șopti ea, care este sensul tuturor acestor lucruri? Nu înțeleg prea multe în ceea ce Te privește. Știu că ești bun. Știu că mă iubești, că ai murit pentru mine; dar nu înțeleg sensul „pierderii", al „durerii care pătrunde atât de adânc, încât nu-i pot vedea capătul". Nu înțeleg deloc.

Închise ochii, simțind puterea trunchiului copacului din spatele ei, ascultând foșnetul frunzelor, simțind vântul ușor care i se juca în păr.

Închise ochii mai strâns, încercând să absoarbă din pacea și frumusețea pădurii. Când îi deschise, Clark era acolo, rezemat de un alt copac, cu ochii ațintiți asupra feței ei.

La început tresări și se ridică repede.

— Îmi pare rău că te-am speriat, îi spuse el. Te-am văzut venind aici și mă gândeam că poate nu te va deranja dacă te voi însoți.

— Bineînțeles că nu.

Între ei se făcu tăcere. Clark luă o creangă și o rupse bucățele mici. Marty privea cum râul le purta la vale.

— Cred că viața e oarecum ca acel râu, comentă Clark în liniște.

— Adică?

— Trece prin multe. Îl umplu frunzele—animalele îl murdăresc—inundațiile de primăvară îl umplu cu noroi. Ezită. Soarele strălucitor îl face ca sticla unei oglinzi. Ploaia torențială îl face să crească, dar totuși se mișcă mai departe, neschimbător, același râu, în ciuda a ceea ce i se întâmplă. Își face loc printre frunze, se curăță de mizerie—apele noroioase devin curate din nou. Acceptă bătaia soarelui și ploile, căci îi dau viață și forță, dar s-ar fi putut descurca și fără ele. Mai rupse o creangă și aruncă vreascurile în râu.

— Așa este viața. Vin vremuri grele, dar viața merge înainte, eliberându-se treptat de povară. Vin și vremuri mai bune; poate că ne-am putea descurca și fără ele, dar Domnul știe că avem nevoie de ele pentru a câpăta valoare—pentru a ne face mai puternici, pentru a ne ajuta să reflectăm strălucirea soarelui.

Cred că trebuie să acceptăm și binele, și răul cât trăim și să facem tot ce putem pentru ca răul să ne afecteze cât mai puțin cu putință. În ce privește binele—să îl ajutăm să crească, să dăm importanță tuturor lucrurilor bune.

Marty închise din nou ochii, în timp ce Clark vorbea. Stătea acolo, cu ochii închiși, respirând adânc aerul de pădure și de râu.

Viața era ca un râu. Mergea înainte, orice se abătea asupra ei. Acum și ea era pregătită pentru a merge înainte. Primise putere de la pădure. Nu, nu era așa. Își adunase putere de la Dumnezeul care făcuse pădurea.

TREIZECI ŞI DOI

Atingerea blândă a dragostei

Marty se grăbi cu cârpitul, vrând să termine totul înainte de pregătirea cinei. Lucra la o salopetă de-a lui Clark, ultimul articol din coşul cu haine pentru cârpit. În timp ce lucra la salopetă, segândi din nou cu ce om mare se căsătorise.

— Cred că aş pluti în ea, chicoti ea în timp ce o privea. Missie fu şi ea de părere că e ciudat de mare.

Missie încerca s-o copieze pe mama ei în orice făcea. Marty îi dăduse o bucată de material şi un nasture. Introduse apă într-un ac bont pentru Missie şi o iniţie pe micuţă în arta cususului.

— Ai putea şi tu să înveţi cum se face, îi spuse ea. Va trebui să ştii să faci asta înainte ca noi să ne dăm seama.

Missie era preocupată cu a împunge şi a scoate acul din material. Marty zâmbi văzând eforturile fetei—aţa apărea în locuri care mai de care nepotrivite, dar Missie era mândră de noua artă deprinsă.

Micuţul Clare stătea pe un covoraş, gângurind şi vorbind pentru sine şi pentru oricine voia să îl asculte. Era acum un copil de patru luni, ager, fericit şi sănătos, care până acum nu părea să dezvolte vreunul dintre simptomele cumplite prezise de Clark, referitoare la „aşteaptă să-i iasă dinţii". Toţi cei trei membri ai familiei îl răsfăţau, aşa că, de ce să nu fie mulţumit?

Missie vorbea cu el în timp ce lucra.

— Vezi, micuțule? O vezi pe surioara mai mare? Coase. Îți place? Uite, mama! Zâmbește. Lui Clare îi place cum cos eu.

Marty dădu din cap aprobator și continuă să coasă petecul la salopetă. Un zgomot puternic o făcu să sară în picioare, și Missie exclamă:

— La naiba! În timp ce privea la cutia cu nasturi răsturnată.

— Missie, nu trebuie să spui așa.

Missie se holbă la mama ei.

— Și tu ai zis așa.

— Ei bine, nu o să mai spun și vreau ca nici tu să nu mai spui asta. Acum hai să ne aplecăm și să adunăm toți nasturii de pe podea, înainte ca Clare să-i bage în gură. Missie se supuse, ajutând la punerea nasturilor la loc în cutia pe care o așeză apoi pe mașina de cusut.

Marty termină de peticit și se grăbi să pregătească cina. Clark se va întoarce în curând de la treburile sale și avea de gând să vorbească cu el despre mutarea paturilor copiilor în noul dormitor. Acest lucru îi va crea mai mult spațiu pentru a se mișca în dormitorul ei mic. Clark și-a mutat lucrurile lui în cealaltă încăpere de îndată ce a pus acoperișul și podeaua. Având în vedere că Clare dormea toată noaptea și că vremea era mai caldă, Marty nu avea motiv să se îngrijoreze de faptul că se descopereau copiii. Se gândea la cât de bine va fi să poată ajunge la lucrurile ei fără a se lovi la picioare de patul mic sau să calce peste păpușa lui Missie.

Masa era aproape gata, când Missie năvăli pe ușă.

— Mama, mama! Clare e bolnav.

— Ce vrei să spui? se întoarse Marty pentru a se uita la ea.

Copila o apucă de mână, trăgând-o înspre camera de zi.

— E bolnav! Țipă ea.

Marty alergă spre locul de unde se auzea zgomotul.

Îl apucă pe copil, care se lupta din greu, bătând cu pumnii lui mici în aer, în timp ce se chinuia să respire.

— Se înecă! strigă Marty. Îl întoarse cu capul în jos și îl lovi pe spate între umerii lui mici.

Clare încă se lupta.

— Fugi după tatăl tău, îi spuse Marty copilei, încercând să nu lase panica să-i afecteze vocea. Missie fugi.

Marty întoarse copilul și introduse cu grijă un deget pe gâtul acestuia. Avu senzația că simte ceva, dar capătul degetului doar atingea acel ceva. Clare răgâi, dar nu dădu afară nimic.

Clark intră pe ușă alergând, în privirii citindu-i-se groaza.

— Se înecă, îi spuse Marty.

— Bate-l peste spate.

— Am făcut asta. Marty izbucnise deja în lacrimi.

— Bagă-ți degetul.

— Am încercat.

— Mă duc după doctor.

— Nu mai este timp.

— Învelește-l, o instrui Clark, cu hotărâre în voce. Eu voi aduce caii.

Copilul se zbătea, respirând foarte greu, dar încă respirând.

— O, Doamne, se rugă Marty cu disperare. Te rog, ajută-ne. Te rog, ajută-ne. Fă să respire doar până ajungem la doctor.

Înșfăcă o pătură și îl înveli pe Clare cu ea. Missie stătea cu ochii mari, prea speriată pentru a plânge.

— Missie, ia-ți haina, ordonă Marty și adu-ți de pe pat o pătură, pe care să poți sta în căruță.

Copila se grăbi să execute ordinul.

Clark grăbi caii spre casă. Marty alergă înainte cu copilul în brațe și cu Missie de mână. Fără a vorbi, Clark o săltă pe Missie, punând-o pe pătură într-un loc sigur în căruță; apoi o ajută pe Marty cu copilul în brațe să urce peste roată și plecară.

Drumul lung spre oraș fu un coșmar. Respirația greoaie a copilului era întreruptă doar de accesele de tuse. Caii galopau înnebuniți, hățurile scârțâind pe măsură ce transpirația li se prelingea pe grumaji și pe pulpe. Clark îi îndemna mereu să înainteze. Marty se agăță de Clark; căruța îi zdruncina oasele, transpirația cailor stropind-o pe mâini și pe față.

Nu vom ajunge niciodată. Nu vom reuși niciodată, striga Marty în sinea ei, în timp ce respirația lui Clare părea să slăbească și cai încetineau din alergarea lor. Dar continuau să galopeze, părând a apela la niște rezerve pe care Marty nici nu bănuia că le aveau.

În cele din urmă, se iviră luminile orașului, respirația copilului fiind tot mai stranie. Clark îndemnă din nou caii, și aceștia galopară înainte. Oare cum puteau continua în acest ritm? Ilreau a fi pe punctul de a se prăbuși sub hamuri, dar vocea convingătoare a lui Clark le dădea parcă putere.

Merseră direct la doctor acasă, iar Clark trase de cai în galop pentru a se opri și a sări din căruță, înainte ca aceasta să se oprească din mers. Se întinse după Clare, iar Marty i-l ceda, privindu-l pe Clark cum alerga spre ușă. Marty se întoarse pentru a o ajuta pe Missie să se ridice. Pentru o clipă, se agăță de mucuța copilă, vrând s-o asigure că totul va fi bine—dar va fi? Sări peste roată și întinse brațele pentru a o sălta pe copilă.

Când Marty intră în încăperea care slujea de cabinet doctorului, copilul fusese deja așezat pe o masă mică sub ceea ce i se păru ei a fi o lumină orbitoare. Doctorul stătea plecat asupra lui, părând a acoperi complet silueta mică, care se lupta să respire în timp ce el o examina.

— Are un obiect mic blocat în gât, zise el prozaic, ca și când întreaga lume a lui Marty nu se rotea în jurul acestei probleme.

— Voi încerca să ajung la el. Va trebui să-l adormim. Vrei s-o chemi pe soția mea? Îmi este de mare ajutor în asemenea situații—are pregătire specială în acest sens.

Clark ciocăni puternic în ușa care separa cabinetul de zona de locuit și o femeie intră în cameră. Văzând copilul mic luptându-se să respire, privirea ei arătă un interes instantaneu.

— Vai de mine, care-i problema cu el?

— Are ceva în gât. Va trebui să-l adormim și să-i scoatem obiectul.

Doctorul acționă în timp ce vorbea, iar ea i se alătură repede, cei doi muncind cot la cot, fiecare știind bine ce are de făcut.

Doctorul păru că uitase de restul familiei în timp ce se pregătea în grabă; dar, la un moment dat, își ridică brusc privirea.

— Voi, oameni buni, luați un loc în camera noastră de zi. Nu va dura mult, dar lucrăm mai bine singuri.

Clark o luă pe Marty de braț și o conduse afară din cameră. Merse fără tragere de inimă, nevrând să își lase bebelușul prețios, temându-se că fiecare respirație ar putea fi ultima.

Clark o ajută să își așeze corpul amorțit pe un scaun. Încă o ținea pe Missie. El sugeră că Missie ar putea sta pe un alt scaun lângă ea, dar ea dădu din cap că nu. Nici măcar Clark nu se așeză, ci umbla de colo-colo, cu chipul îngrijorat. Marty știa că Îl implora pe Dumnezeul lui. Mâna îi tremura în timp ce-și scoase pălăria de care uitase. Privindu-l, Marty realiză cât de mult îl iubea pe copilul mititel. *Îl iubește de parcă ar fi al lui*, se gândi ea și nu i se păru ciudat acest lucru. De fapt, ea o iubea pe Missie în același mod și uitase că a fost cândva un timp când mucuța copilă îi fusese doar o străină.

I se părea că se scurg secole întregi, și Missie se eliberă din brațele lui Marty și adormi pe pătura ei într-un colț. În cele din urmă, doctorul apăru în ușă. Clark traversă până la Marty, punându-i o mână pe umăr, de parcă ar fi vrut s-o protejeze de auzirea a ceea ce era mai rău, dar doctorul le zâmbi.

— Ei bine, domnule Davis, zise el uitându-se la Clark, cel care era de fapt responsabil pentru venirea lor în oraș. Fiul vostru va fi bine. A avut acest nasture înțepenit în gât; ați fost norocoși că stătea într-o parte, altfel...

— Nu a fost noroc, replică Clark.

— Numește-l cum vrei—ridică doctorul din umeri—acum a scăpat. Și-l puteți vedea dacă doriți.

Marty se ridică în picioare. *E bine. Copilul meu e bine.* Nu era sigură dacă putea sta drept pe picioare. *O, Doamne, e bine. Mulțumesc! Mulțumesc!* exclamă ea.

Dacă nu ar fi fost Clark s-o susțină cu brațele lui, ar fi căzut grămadă la pământ. O trase spre el și plânseră împreună, mulțumind.

Clark și Marty stăteau și se uitau la fața relaxată, dar palidă, copleșiți de o stare de ușurare. Marty încă nu-i dăduse drumul mâinii lui Clark, iar brațul lui încă o susținea.

— Bietul micuț, a trecut prin multe, zise doctorul cu compasiune, iar Marty simți că îi va rămâne pentru totdeauna datoare acestui om cu inimă mare.

— Acum are nevoie de un somn lung și odihnitor, zise doctorul. Este încă sub efectul anestezicului pe care i l-am administrat. Mă aștept să doarmă toată noaptea fără să miște. Eu și soția mea vom sta pe rând lângă el. Cât despre voi, oameni buni, ați face bine să vă odihniți. Sunt sigur că hotelul de peste drum are o cameră liberă.

— N-ar trebui, n-ar trebui să stăm cu el? își recăpătă Marty în cele din urmă vocea.

— Nu este nevoie, doamnă, răspunse doctorul. Va dormi și mi se pare că ar trebui și dumneata să faci la fel.

— Are dreptate, spuse Clark. Ai nevoie de odihnă și de o cină. Haide! Hai să mergem la hotelul de peste drum.

Aruncând o ultimă privire spre copilul care dormea, mângâindu-i obrazul pentru a se asigura că era bine, Marty îi dădu voie s-o conducă afară. Clark o luă în brațe pe Missie care era obosită și înfometată și o duse peste drum.

Marty fu bucuroasă să se poată așeza în fotoliu, ținând-o pe Missie aproape și murmurându-i cuvinte pline de iubire, în timp ce Clark se ocupa de aranjamentele legate de masă.

Clark se întoarse la ea.

— Vor pregăti repede ceva de cină și apoi te vor conduce într-o cameră.

— Dar cum rămâne cu tine?

— Eu va trebui să mă îngrijesc de cai. Au nevoie de periere și de îngrijire specială.

Marty dădu din cap aprobator. În acest moment, îi iubea din toată inima pe Dan și pe Charlie.

— Te vom aștepta, dădu ea din cap.

— Nu e nevoie, tresări Clark.

— Ba da, vrem să te așteptăm.

Clark fu de acord și ieși. Cât el fu plecat, Marty o lăudă pe Missie pentru curajul de care dăduse dovadă și pentru că îl ajutase pe

micuțul Clare, chemând-o pe mămica ei, și aducându-i pe tatăl ei, și stând cuminte în căruță, și apoi pentru cum stătuse în cabinetul doctorului fără să plângă. Era o fetiță mare și mama ei o iubea foarte mult.

Spre uimirea lui Marty, lacrimi mari umplură ochii lui Missie și copila începu să plângă.

Când Marty o întrebă de ce plânge, în cele din urmă spuse sugpinând:

— Dar... eu am răsturnat... nasturii.

Marty o trase aproape, legănând-o blând.

— Missie, Missie, nu a fost vina ta că micuțul Clare a găsit un nasture pe care l-am omis atunci când i-am adunat pe ceilalți. S-a întâmplat, asta este. Nu-ți mai face probleme din cauza asta. Liniștește-te acum!

În cele din urmă, reuși să o liniștească pe micuță.

Clark se întoarse, spunând că Dan și Charlie vor fi bine după o odihnă bună. Și o vor avea, declară el—și-o merită din plin.

Cei trei intrară împreună în salonul de mese al hotelului. Dar niciunul dintre ei nu prea avea chef să mănânce. Missie era prea obosită, Marty prea epuizată, iar Clark era prea uşurat pentru a fi atras de mâncare.

După ce serviră cu un oarecare efort o masă ușoară, cerură să fie duși în camera lor.

Un pătuț mic fusese pus într-un colț, și primul lucru pe care îl făcu Marty fu să o pregătească pe Missie de culcare cât de bine putu. Nu avea nicio cămașă moale de noapte, dar acest lucru nu o deranja pe Missie. Adormi înainte de a-și termina scurta rugăciune.

Marty stătu lângă ea până când fu sigură că a adormit și se duse la Clark, care, foarte obosit, se relaxa într-un scaun mare.

Ce-i putea spune acestui bărbat care stătea în fața ei? Acest bărbat care a mângâiat-o în durere, a fost alături de ea în bucurie, i-a dat putere când propria ei putere era pe sfârșite, i-a împărtășit credința lui și a condus-o spre Dumnezeul lui. Atâtea sentimente se adunau în sufletul ei. Acum înțelegea acel imbold ciudat, profund, din inima

ei. Era dorul după acest bărbat, după dragostea lui. Îl dorea; acum era sigură de acest lucru. Dar cum... cum putea să-i spună acest lucru?

Rămase acolo în tăcere, dornică să spună tot ce simțea, dar fără ca vreun cuvânt să îi iasă de pe buze. Apoi el se ridică și se întinse după pălărie.

— Unde te duci? în acel moment își regăsi vocea.

— Mă gândesc să petrec noaptea în cabinetul doctorului. Dacă cumva Clare se trezește, mă gândesc că ar trebui să fie careva dintre ai lui în loc de niște străini.

— Dar doctorul spunea că nu se va trezi până dimineață.

— E posibil. Totuși voi fi mai liniștit și dacă stau și-l privesc cum doarme. Mă-ntorc spre dimineață să văd dacă nu aveți nevoie de ceva.

El se întoarse pentru a pleca, dar ea știu că nu trebuia să îl lase. Dacă pleca acum fără să știe...

Cu toate acestea, vocea nu îi executa ordinul. Se întinse și îl apucă de mânecă. El se întoarse spre ea. Nu fu în stare decât să îl privească în ochi, implorându-l să îi citească în privire ceea ce nu putea rosti.

El o privi cercetător; apoi păși mai aproape și o înconjură pe după umeri, trăgând-o spre el.

Trebuie să fi citit în ochii ei ceea ce ea voise ca el să vadă, dar cu toate acestea, el ezită pentru o clipă.

— Ești sigură? o întrebă el încet.

Ea dădu din cap, privindu-l adânc în ochi și în momentul următor fu în brațele lui, fiind ținută așa cum tânjise, simțind puterea trupului său lipit de al ei și ridicându-și buzele tremurătoare spre ale lui.

De cât timp își dorise acest lucru? Nu putea spune cu precizie. Avu senzația că tânjise după acest moment dintotdeauna. Îl iubea atât de mult. Mai târziu, va trebui să găsească cuvinte pentru a i-o spune, dar până una-alta, se va mulțumi cu a fi ținută aproape, auzind cuvintele pline de iubire pe care i le șoptea blând în ureche.

Cum s-a petrecut totul—cum a apărut acest miracol al dragostei? Nu știa. O învăluise fără să-și dea seama... pe nesimțite.

Alte cărți din seria *Înșiruiri de iubire*, de Janette Oke, în curs de apariție la Editura Casa Cărții:

Love's Enduring Promise [Promisiunea trainică a iubirii]
Love's Long Journey [Aventura iubirii]
Love's Abiding Joy [Bucuria renaște din iubire]
Love's Unending Legacy [Dragostea, o moștenire veșnică]
Love's Unfolding Dream [Dragostea, un vis împlinit]
Love Takes Wing [Dragostea prinde aripi]
Love Finds a Home [Căminul dragostei]